

STUDENTŲ GEROSIOS PATIRTIES SKLAIDA TIRIAMUOSIUOSE REABILITACIJOS STUDIJŲ KRYPTIES DARBUOSE

Konferencijos santraukų leidinys

Medicinos fakultetas
Reabilitacijos katedra

STUDENTŲ GEROSIOS PATIRTIES SKLAIDA TIRIAMUOSIUOSE REABILITACIJOS STUDIJŲ KRYPTIES DARBUOSE

Konferencijos santraukų leidinys

2022 m. gegužės 24 d.
Kaunas

Apsvarstyta Medicinos fakulteto išplėstiniame Reabilitacijos studijų krypties posėdyje (2022 06 27).

Mokslinis komitetas:

- dr. Lijana Navickienė, MF prodekanė;
- Milda Gintilienė, Reabilitacijos katedros vedėja, lektorė;
- dr. Daiva Baltaduonienė, Reabilitacijos katedros lektorė;
- dr. Laura Žlibinaitė, Reabilitacijos katedros lektorė;
- dr. Ligita Šilinė, Reabilitacijos katedros lektorė;
- Evelina Lamsodienė, Reabilitacijos katedros lektorė;
- Aistė Pranskaitytė-Bielevičienė, Reabilitacijos katedros asistentė.

Autorių kalbos stilius netaisytas.

TURINYS

Andželika Atkočiūnaitė, Aistė Pranskaitytė-Bielevičienė (darbo vadovė) ASMENŲ, TURINČIŲ REGĖJIMO NEGALIA, VEIKLOS PROBLEMOS BEI EMOCINĖ BŪKLĖ.....	6
Agneta Jakaitė, Laura Baumann (darbo vadovė) VIRŠUTINĖS GALŪNĖS FUNKCIJOS, TINIMO IR GYVENIMO KOKYBĖS POKYČIAI TAIKANT KINEZITERAPIJĄ PO ATLIKTOS MASTECTOMIJOS. ATVEJO ANALIZĖ.....	7
Aistė Morkevičiūtė, Aistė Pranskaitytė-Bielevičienė (darbo vadovė), Milda Gintilienė (darbo konsultantė) MEDIATORIAUS VAIDMUO VAIKŲ EMOCINEI BŪKLEI BEI SAVARANKIŠKUMUI.....	8
Andrė Adomaitytė, Vilma Dudonienė (darbo vadovė) Į TIKSLĄ ORIENTUOTŲ PRATIMŲ POVEIKIS KOJOS FUNKCIJAI PO KLUBO SĄNARIO ENDOPROTEZAVIMO OPERACIJOS.....	9
Arta Kalasūnaitė, Giedrė Jankauskaitė (darbo vadovė) ŽAIDIMAIŠ GRĮSTOS MOKYMOSI PLATFORMOS POVEIKIS PAGYVENUSIO AMŽIAUS ŽMONIŲ PAŽINIMO FUNKCIJOMS.....	11
Airidas Kelnerys, Dovydas Gedrimas (darbo vadovas) SKIRTINGŲ KINEZITERAPIJOS METODŲ VEIKSMINGUMAS ASMENŲ, SERGANČIŲ SENATVINE DEMENCIJA, GRIUVIMO RIZIKOS IR GYVENIMO KOKYBĖS POKYČIAMS.....	13
Agnė Petravičiūtė, Aistė Pranskaitytė-Bielevičienė (darbo vadovė) CHANGES IN INDEPENDENCE AND EMOTIONS IN DEMENTIA PATIENTS THROUGH OCCUPATIONAL THERAPY BASED ON ANIMAL ASSISTED ACTIVITIES.....	15
Agota Verseckaitė, Emilija Strimaitytė (darbo vadovė) SKIRTINGŲ ERGOTERAPIJOS PROGRAMŲ POVEIKIS ASMENŲ, PERSIRGUSIŲ COVID-19 LIGA, PAŽINIMO FUNKCIJOMS.....	16
Buse Cengiz, Laura Žlibinaitė (darbo vadovė) PULMONARY REHABILITATION WITH BALANCE TRAINING IN PATIENTS WITH COPD: SYSTEMATIC REVIEW.....	17
Domantas Dubauskas, Aistė Pranskaitytė-Bielevičienė (darbo vadovė), Daiva Baltaduonienė (darbo konsultantė) ERGOTERAPEUTO PASLAUGŲ PRIEINAMUMAS SENJORAMS LIETUVOJE IR UŽSIENIO ŠALYSE 19	
Estela Geležauskaitė, Evelina Lamsodienė (darbo vadovė) VAIDMENINIŲ ŽAIDIMŲ TAIKYMAS, SAVARANKIŠKUMO LAVINIMUI, VAIKAMS SU DAUNO SINDROMU.....	20
Eglė Jurevičiūtė, Daiva Baltaduonienė (darbo vadovė) ERGOTERAPEUTO VAIDMUO ANKSTYVAJAME VAIKŲ AMŽIUIJE KITŲ SPECIALISTŲ POŽIŪRIU 22	
Eirida Kudirkienė, Brigita Zachovajevienė (darbo vadovė) DAINAVIMO PRATIMŲ ĮTAKA JAUNO AMŽIAUS MOTERŲ KVĖPAVIMO FUNKCIJAI IR LIEMENS STABILUMUI.....	23
Faustina Urbanavičiūtė, Dovydas Gedrimas (darbo vadovas) PUSIAUSVYROS PRATIMŲ POVEIKIS MIGRENA SERGANČIO ASMENS PUSIAUSVYRAI IR GYVENIMO KOKYBĖ: ATVEJO ANALIZĖ.....	25
Goda Šablevičiūtė, Daiva Baltaduonienė (darbo vadovė) SERGANČIŲ GUILLAIN – BARRE SINDROMU, VEIKLOS PROBLEMOS.....	27
Gintautė Ažnaitė, Viktorija Tarasenko (darbo vadovė) TĖVŲ, AUGINANČIŲ VAIKĄ SU DAUNO SINDROMU, LAISVALAIKIO PATIRTYS.....	28
Gabrielė Dervinytė, Diana Nemčiauskienė (darbo vadovė) „STOTT“ PILATES PRATIMŲ POVEIKIS VAIKŲ, SERGANČIŲ KVĖPAVIMO SISTEMOS LIGOMIS, LAIKYSENAI IR KVĖPAVIMO SISTEMOS FUNKCINIAMS RODIKLIAMS.....	30

Gabrielė Leonavičiūtė, Evelina Lamsodienė (darbo vadovė) ASMENŲ, PRIKLAUSOMŲ NUO ALKOHOLIO, VEIKLOS PROBLEMOS.....	31
Gabrielė Liaukevičiūtė, Vilma Dudonienė (darbo vadovė) ANKSTYVOSIOS MOTORINĖS RAIDOS SĄSAJOS SU ŽINDYMO TRUKME.....	33
Gintarė Mankutė, Daiva Lenčiauskienė (darbo vadovė) KOMBINUOTAS ŠLAUNIES IR BLAUZDOS RAUMENŲ JĖGOS LAVINIMAS VEIKSMINGESNIS UŽ IZOLIUOTĄ BLAUZDOS RAUMENŲ JĖGOS LAVINIMĄ MALŠINANT PATELOFEMORALINĮ SKAUSMĄ. SISTEMINĖ APŽVALGA IR METAANALIZĖ.....	35
Gabrielė Poškutė, Brigita Zachovajevienė (darbo vadovė) JUOSMENS STABILUMO PRATIMŲ POVEIKIS ASMENŲ, JAUČIANČIŲ LĖTINĮ NESPECIFINĮ APATINĖS NUGAROS DALIES SKAUSMĄ, FUNKCINEI BŪKLEI.....	37
Inga Binisevičienė, Daiva Baltaduonienė (darbo vadovė), Evelina Lamsodienė (darbo konsultantė) SENSORINĖS INTEGRACIJOS SUTRIKIMŲ PAPLITIMAS TARP SKIRTINGĄ NEGALIĄ TURINČIŲ VAIKŲ.....	39
Ieva Ivaškevičiūtė, Laura Žlibinaitė (darbo vadovė) ASPERGERIO SINDROMĄ TURINČIŲ MOTERŲ KASDIENĖS, LAISVALAIKIO IR DARBINĖS VEIKLOS PATIRTYS BEI SAVIPAGALBOS BŪDAI.....	41
Irma Katkauskaitė, Daiva Baltaduonienė (darbo vadovė) ERGOTERAPIJOS TAIKYMO GALIMYBĖS KARIAMS IR KARO VETERANAMS, PATYRUSIEMS POTRAUMINĮ STRESO SUTRIKIMĄ.....	43
Ieva Kulevičiūtė, Brigita Zachovajevienė (darbo vadovė) SPECIFINIŲ KVĖPAVIMO PRATIMŲ POVEIKIS JĖGOS TRIKOVĖS SPORTININKO, JAUČIANČIO POTRAUMINĮ KRŪTINĖS LAŠTOS SINDROMĄ, FUNKCINEI BŪKLEI BEI GYVENIMO KOKYBEI. ATVEJO ANALIZĖ.....	45
Ina Kuncaitytė, Viktorija Tarasenko (darbo vadovė) ASMENŲ SU DIUPITRENO KONTRAKTŪRA KASDIENĖS, DARBINĖS IR LAISVALAIKIO VEIKLŲ ANALIZĖS.....	46
Indrė Ramanauskaitė, Daiva Baltaduonienė (darbo vadovė) INOVATYVIOS REABILITACIJOS PRIEMONĖS TAIKYMAS ASMENŲ, PATYRUSIŲ GALVOS SMEGENŲ INSULTĄ, SAVARANKIŠKUMUI IR RANKOS FUNKCINIAMS JUDESIAMS.....	47
Justė Dapkūnaitė, Gabrielė Subačė (darbo vadovė) ERGOTERAPIJOS VAIDMUO TEIKIANT PSICHOSOCIALINĖS REABILITACIJOS PASLAUGAS ASMENIMS SU POKOVIDINIŲ SINDROMU.....	49
Kamilė Mikalajūnaitė, Emilija Strimaitytė (darbo vadovė) SKIRTINGŲ ERGOTERAPIJOS PROGRAMŲ POVEIKIS ASMENŲ, PATYRUSIŲ GALVOS SMEGENŲ INSULTĄ, RANKOS FUNKCIJAI IR SAVARANKIŠKUMUI.....	51
Martynas Čereškevičius, Ligita Šilinė (darbo vadovė) KINEZITERAPIJA NĖŠTUMO METU ESANT DUBENS JUOSMENS SKAUSMUI.....	52
Martyna Lideikaitė, Dovydas Gedrimas (darbo vadovas) PUSIAUSVYROS PRATIMŲ POVEIKIS KIKBOKSININKO ČIURNOS SĄNARIO PUSIAUSVYRAI, RAUMENŲ JĖGAI IR REAKCIJOS GREIČIUI ESANT LĖTINIAM ČIURNOS SĄNARIO NESTABILUMUI: ATVEJO ANALIZĖ.....	53
Monika Tamošaitytė, Giedrė Sasnauskienė (darbo vadovė) VAIKŲ, TURINČIŲ AUTIZMO SPEKTRO SUTRIKIMĄ, SOCIALINIŲ ĮGŪDŽIŲ KAITA, TAIKANT KONSTRUKCINIUS ŽAIDIMUS.....	55
Monika Zdanavičiūtė, Viktorija Tarasenko (darbo vadovė) ASMENŲ PO VIRŠUTINĖS GALŪNĖS AMPUTACIJOS GYVENIMO KOKYBĖS POKYČIAI PRITAIKIUS MIOELEKTRINĮ RANKOS PROTEZĄ.....	57

Nedas Meslinas, Agnė Žebrauskienė (darbo vadovė) PEDAGOGŲ FIZINIO AKTYVUMO SĄSAJOS SU IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ KOORDINACIJOS, LANKSTUMO IR LAIKYSENOS RODIKLIAIS.....	59
Paulina Kavaliauskaitė, Laura Žlibinaitė (darbo vadovė) KINEZITERAPIJOS POVEIKIS NESPECIFINĮ NUGAROS SKAUSMĄ JAUČIANČIŲ ASMENŲ FIZINEI BŪKLEI IR GYVENIMO KOKYBEI.....	60
Roberta Baltrušaitytė, Ligita Šilinė (darbo vadovė) KINEZITERAPIJOS POVEIKIS COVID-19 PERSIRGUSIŲ ASMENŲ KVĖPAVIMO SISTEMOS FUNKCIJAI IR GYVENIMO KOKYBEI.....	61
Rasa Diškevičienė, Agnė Žebrauskienė (darbo vadovė) KINEZITERAPIJOS POVEIKIS SUAUGUSIŲ ASMENŲ MIGRENINIAM GALVOS SKAUSMUI.....	62
Rugilė Simanavičiūtė, Gabrielė Subačė (darbo vadovė) NERIMĄ MAŽINANČIŲ MOBILIŲJŲ PROGRAMĖLIŲ IR ERGOTERAPIJOS POVEIKIS ASMENIMS, SERGANTIEMS DEPRESIJA.....	63
Simona Armonavičiūtė, Dovilė Valatkienė (darbo vadovė) KINEZITERAPIJOS POVEIKIS VAIKŲ LAIKYSENAI, NUGAROS SKAUSMUI IR LIEMENS RAUMENŲ STATINEI IŠTVERMEI.....	65
Simona Bacytė, Ligita Šilinė (darbo vadovė) KINEZITERAPIJOS POVEIKIS VYRESNIO AMŽIAUS ASMENŲ, SERGANČIŲ ŠIRDIES NEPAKANKAMUMU, VEGETACINIŲ RODIKLIŲ IR FIZINIO PAJĖGUMO KAITAI.....	67
Ugnė Albutavičiūtė, Dovilė Valatkienė (darbo vadovė) KINEZITERAPIJOS IR SKIRTINGŲ FIZIKINIŲ VEIKSNIŲ POVEIKIS PACIENTŲ PO KELIO SĄNARIO ENDOPROTEZAVIMO OPERACIJOS EISENAI IR KELIO SĄNARIO FUNKCIJAI.....	68
Ugnė Mažeikaitė, Laura Žlibinaitė (darbo vadovė) KINEZITERAPIJOS POVEIKIS ASMENŲ, TURINČIŲ LATERALINĮ EPIKONDILITĄ, SKAUSMUI, RAUMENŲ JĖGAI IR JUDESIŲ AMPLITUDEI.....	70
Ugnė Tolkevičiūtė, Diana Nemčiauskienė (darbo vadovė) KINEZITERAPIJOS POVEIKIS ASMENIMS, PERSIRGUSIEMS COVID-19 VIRUSU.....	71
Ugnius Zdanevičius, Rūta Dambrauskienė (darbo vadovė) KINEZITERAPIJOS POVEIKIS APATINĖMS GALŪNĖMS, DVIRAČIŲ SPORTĄ SPORTUOJANČIAM ASMENIUI, PO KLUBO SĄNARIO LŪPOS PLYŠIMO. ATVEJO ANALIZĖ.....	72
Vytautė Armonaitė, Rūta Jonaitienė (darbo vadovė) ASMENŲ, PERSIRGUSIŲ COVID-19, LIEKAMŲJŲ SIMPTOMŲ IR BIOPSIKOSOCIALINIŲ FUNKCIJŲ YPATUMAI BEI REABILITACIJA: IŠPLĖSTINĖ LITERATŪROS APŽVALGA.....	74
Viktorija Kuraitė, Evelina Lamsodienė (darbo vadovė) TĖVŲ, AUGINANČIŲ VAIKUS SU DAUNO SINDROMU, PATIRTYS UGDANT SAVARANKIŠKUMĄ	76
Rosita Lukošaitė, Laurynas Zinkevičius, Milda Gintilienė (darbo vadovė), Daiva Baltaduonienė (darbo konsultantė) EMOCINĖS MITYBOS ĮTAKA KASDIENĖMS VEIKLOMS.....	78
Augustė Česnauskaitė, Austė Gintilaitė, Ramunė Česnauskienė (darbo vadovė) STUDENTŲ POŽIŪRIS Į STUDIJŲ SAVARANKIŠKUMĄ SKATINANČIŲ PRIEMONIŲ TAIKYMĄ BIOMEDICINOS STUDIJOSE.....	79

ASMENŲ, TURINČIŲ REGĖJIMO NEGALIA, VEIKLOS PROBLEMOS BEI EMOCINĖ BŪKLĖ

Andželika Atkočiūnaitė
Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija

Darbo vadovas (-ė) – Aistė Pranskaitytė-Bielevičienė

Ivadas

Silpnas regėjimas apibrėžiamas kaip regėjimo sutrikimas, dėl kurio sumažėja gebėjimas atlikti kasdienę veiklą (Smallfield ir kt., 2017). Negatyvus visuomenės požiūris, palaikymo trūkumas iš artimųjų, stereotipai, stresas, finansinis nestabilumas, ribotas judėjimas aplinkoje gali sukelti įvairius sveikatos sutrikimus, o tai smarkiai gali daryti įtaką žmogaus su regos negalia gyvenimo kokybei. Tyrimo problema - kokios yra asmenų, turinčių regėjimo negalią, veiklos problemos bei emocinė būklė? Tyrimo tikslas: atskleisti asmenų, turinčių regėjimo negalią, veiklos problemas bei emocinę būklę. Tyrimo uždaviniai: 1. Išsiaiškinti problemas kylančias asmenims, turintiems regėjimo negalią, atliekant kasdienes veiklas. 2. Nustatyti problemas kylančias asmenims, turintiems regėjimo negalią, darbinėje veikloje. 3. Atskleisti, kokią įtaką asmenų laisvalaikui daro regėjimo negalia. 4. Išsiaiškinti regos negalios įtaką asmenų emocinei būklei.

Raktiniai žodžiai: ergoterapija, regos negalia, silpnaregystė.

Metodologija

Tyrimė taikyta kokybinio tyrimo strategija. Duomenų rinkimo metodas – interviu, duomenų analizei atlikta turinio analizė. Tyrimė dalyvavo 6 asmenys, turintys vidutinę ir žymią silpnaregystę, vyresni nei 20 metų.

Rezultatai

Atliktas tyrimas atskleidė, kad asmenų, turinčių regėjimo negalią, labiausiai keičiasi gyvenimo įpročiai, o tai turi įtakos gyvenimo kokybei. Kasdienėje veikloje daugiausiai problemų kyla gaminant valgi, namų ruošoje. Darbinės veiklos analizė parodė, kad be kito asmens pagalbos dirbti yra sudėtinga. Regos negalia turi neigiamos įtakos asmenų laisvalaikio veiklų pasirinkimui bei emocinei būklei skirtingais gyvenimo etapais.

Išvados

1. Asmenims, turintiems regėjimo negalią, atliekant kasdienes veiklas daugiausiai problemų kyla: valgio gaminime, judėjime nepažįstamoje aplinkoje, namų tvarkyme ir apsirengime bei rūbų pirkime.
2. Regėjimo negalia sutrikdo darbinę veiklą. Dauguma informantų nedirba, o dirbantiems reikalinga kitų asmenų pagalba.
3. Regėjimo negalia turi įtakos asmenų laisvalaikio veiklų pasirinkimui. Informantai negalėjo užsiimti norimomis veiklomis tokiomis kaip automobilio vairavimas, knygų skaitymas, tenisas.
4. Asmenų, turinčių regėjimo negalią, emocinė būklė kinta nuolat. Informantai skirtingais gyvenimo etapais jautė baimę, nerimą, susierzinimą, išgyveno dėl savo negalios.

Literatūra

1. Smallfield, S., Berger, S., Hillman, B., Saltzgaber, P., Giger, J., Kaldenberg, J. (2017). *Living with Low Vision: Strategies Supporting Daily Activity*. [žiūrėta 2022 m. kovo 23 d.]. Prieiga per internetą: <https://doi-org.db.kaunokolegija.lt/10.1080/07380577.2017.1384969>

VIRŠUTINĖS GALŪNĖS FUNKCIJOS, TINIMO IR GYVENIMO KOKYBĖS POKYČIAI TAIKANT KINEZITERAPIJĄ PO ATLIKTOS MASTEKTOMIJOS. ATVEJO ANALIZĖ

Agneta Jakaitė

*Kineziterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Laura Baumann

Išvadas

Krūties vėžys yra labai aktuali moterų sveikatos problema visame pasaulyje. Kiekvienais metais diagnozuojama apie vieną milijoną piktybinių krūties navikų, o tai sudaro net 23 procentus visų moterų vėžio atvejų. Tai dažniausiai nustatoma onkologinė liga moterims ir ekonomiškai stipriose ir ekonomiškai silpnose šalyse. Šio tipo navikinis susirgimas yra dažniausias iš visų navikinių susirgimų tarp moterų (Aleksavičius ir kt., 2016). Po chirurginio krūties vėžio gydymo seka komplikacijos, tokios kaip: skausmas, sumažėjusi viršutinės galūnės raumenų jėga, pablogėjusi judesių amplitudė per peties sąnarį bei suprastėja viršutinės galūnės funkcija (Ramani ir kt., 2017).

Tyrimo tikslas – atskleisti viršutinės galūnės funkcijos, tinimo ir gyvenimo kokybės pokyčius taikant kineziterapiją po atliktos mastektomijos.

Problema: kokie yra viršutinės galūnės funkcijos, tinimo ir gyvenimo kokybės pokyčiai taikant kineziterapiją po atliktos mastektomijos?

Uždaviniai:

1. Įvertinti viršutinės galūnės funkcijos kaitą po kineziterapijos.
2. Įvertinti tinimo kaitą po kineziterapijos.
3. Įvertinti gyvenimo kokybės kaitą po kineziterapijos.

Raktiniai žodžiai: kineziterapija, krūties vėžys, mastektomija.

Metodologija

Pagrindiniam metodui buvo pasirinktas stebėjimo metodas bei atlikti testavimai tiksliais rezultatams gauti. Testavimams buvo naudojamas viršutinių galūnių funkcijos klausimynas – DASH, gyvenimo kokybės vertinimo klausimynas – SF-36 bei viršutinių galūnių raumenų jėgos vertinimas „Oxford“ skale, judesių amplitudžių matavimas naudojant goniometrą ir tinimas matuojamas naudojant centimetrinę juostelę.

Rezultatai

Goniometrijos rezultatai parodė, kad judesių amplitudės per peties sąnarį po kineziterapijos pagerėjo. Oxford raumenų jėgos vertinimo skalės ir dinamometrijos rezultatai parodė, kad pažeistos pusės viršutinės galūnės raumenų jėga padidėjo. Po keturias savaites taikytos kineziterapijos, pagerėjo pacientės gyvenimo kokybė bei pažeistos pusės viršutinės galūnės funkcija, sumažėjo skausmas. Sumažėjo viršutinės galūnės tinimas, rankos apimtis sumažėjo visose keturiose galūnės matavimo vietose.

Išvados

1. Kineziterapijos programa pagerino viršutinės galūnės funkciją.
2. Operuotos krūties pusėje esančios rankos tinimas sumažėjo.
3. Kineziterapija turėjo teigiamą poveikį gyvenimo kokybei.

Literatūra

1. Aleksavičius, E. 2016. Krūties vėžys: moksliniai ir klinikiniai aspektai. Vilnius. ISBN 978-9986-784-99-9
2. Ramani, K. V., Ramani, H., Alurkar, S., Ajaikuma, B. S. & Trivedi, R. G. (2017). Breast Cancer Medical Treatment, Side Effects, and Complementary Therapies. Momentum Press, LLC. ISBN-13: 978-1-94664-620-0.

MEDIATORIAUS VAIDMUO VAIKŲ EMOCINEI BŪKLEI BEI SAVARANKIŠKUMUI

Aistė Morkevičiūtė

*Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Aistė Pranskaitytė-Bielevičienė
Darbo konsultantas (-ė) – Milda Gintilienė

Įvadas

Engen, Soberg Bjerre (2020) pažymi, kad „terapeutai nuo 1900-ųjų pradžios lėlių terapiją dažniausiai naudojo vaikams iki 12 metų. Per pastaruosius 30 metų ši sritis sparčiai augo ir vystėsi, ir šiandien tai yra plačiai naudojamas metodas. Lėlių terapija plėtojama tikslu padėti vaikams patiriantiems įvairių sunkumų ar psichologinių problemų dėl ligos arba išreikšti jausmus ir emocijas per mediatorių – tarpininką“. Tyrimo tikslas: Įvertinti mediatoriaus vaidmenį vaikų emocinei būklei bei savarankiškumui. Tyrimo uždaviniai: 1. Įvertinti specialistų nuomonę apie mediatoriaus naudojimo galimybes vaikų emocinės būklės bei savarankiškumo gerinimui. 2. Nustatyti tėvų nuomonę apie mediatoriaus vaidmenį vaikų emocinės būklės kaitai bei savarankiškumo įgūdžiams. 3. Palyginti tėvų ir specialistų požiūrį dėl mediatoriaus naudojimo vaikams.

Raktiniai žodžiai: mediatorius, emocinė būklė, savarankiškumas, ergoterapija, lėlių terapija.

Metodologija

Pasirinkta kiekybinė tyrimo strategija. Duomenų rinkimo metodas – anoniminė anketinė apklausa internete. Duomenų analizei buvo naudota aprašomoji statistika, gauti rezultatai pavaizduoti grafiškai. Tyrimo dalyvavo 283 specialistai dirbantys su vaikais (ergoterapeutai, mokytojai, darželio auklėtojai, socialiniai darbuotojai, kt.) ir 53 vaikų tėvai/globėjai.

Rezultatai

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad 278 (98 proc.) specialistai nurodė žinantys apie mediatoriaus naudojimo galimybes vaikams ir tik 5 (2 proc.) to nežinojo. 261 (92 proc.) specialistas, siekdamas glaudesnio ryšio su vaikais, savo darbe naudoja mediatorius, 22 (8 proc.) specialistai savo darbe mediatorių nenaudoja. 235 (83 proc.) specialistai teigė, jog po mediatoriaus naudojimo vaikai tapo linksmesni, 224 (79 proc.) specialistai nurodė, jog vaikai tapo drąsesni, 202 (71 proc.) jog vaikai tapo atviresni. Specialistai, dirbantys su vaikais, pastebėjo geresnį vaikų įsitraukimą į kasdienes veiklas,

mokymosi procesą bei laisvalaikio žaidimus. 34 (64 proc.) vaikų tėvai/globėjai nurodė, jog vaikams yra naudojami mediatoriai, o po mediatoriaus naudojimo 40 (75 proc.) tėvų/globėjų nurodė, jog vaikai tapo linksmesni, 35 (66 proc.) tėvai/globėjai pastebėjo, jog vaikai tapo drąsesni bei atviresni, pagerėjo jų savarankiškumo įgūdžiai valgymo srityje, apsirengimo/nusirengimo srityje, asmeninėje higienoje bei namų ruošoje.

Išvados

1. Specialistų nuomone, vaikai tampa atviresni, drąsesni, linksmesni, aktyvesni ir labiau pasitikintys savimi, taip pat labiau įsitraukia į kasdienę veiklą, mokymosi procesą, laisvalaikio žaidimus ir organizuotus užsiėmimus.
2. Tėvai/globėjai mano, kad mediatoriaus naudojimas aktyvina vaikų įsitraukimą į pokalbius, diskusijas ir kasdienę veiklą.
3. Tėvų/globėjų ir specialistų nuomone, mediatoriaus naudojimas pagerina vaikų emocinę būklę ir savarankiškumo įgūdžius.

Literatūra

1. Engen, M., Soberg Bjerre, L., Jensen, M. (2020). Play therapy insights into everyday social pedagogical practice in residential child care. *International Journal of Social Pedagogy*, 9(1): 14.

Į TIKSLĄ ORIENTUOTŲ PRATIMŲ POVEIKIS KOJOS FUNKCIJAI PO KLUBO SĄNARIO ENDOPROTEZAVIMO OPERACIJOS

Andrė Adomaitytė

*Kineziterapijos studijų programa
Lietuvos sporto universitetas*

Darbo vadovas (-ė) – doc. dr. Vilma Dudonienė

Įvadas

Valstybinės ligonių kasos (2021) duomenimis, 2020 metais Lietuvoje buvo atliktos 4002 pirminės klubo sąnario pakeitimo operacijos. Operuotos kojos funkcijos sumažėjimas – dažnas nusiskundimas po klubo sąnario endoprotezavimo, todėl kineziterapijos poreikis neabejotinas (Hansen ir kt., 2019). Kol kas nėra aišku, kokios pratimų programos yra efektyviausios (Spalevič ir kt., 2018). K. C. Madara ir kiti (2019) teigia, kad šiuolaikiniai kineziterapijos protokolai po klubo sąnario endoprotezavimo daugiausiai orientuoti į raumenų jėgos ir judesių amplitudžių atkūrimą, bet ne į funkcijos atgavimą, kas yra svarbiausias komponentas grįžimui į aktyvų gyvenimą po reabilitacijos. Į tikslą orientuoti pratimai ir jų poveikis funkciniais rodikliais kelia vis didesnę susidomėjimą reabilitacijoje. Tyrimo problema. Operuotos kojos funkcinio mobilumo sumažėjimas yra dažnas nusiskundimas po klubo sąnario endoprotezavimo. Tyrimo tikslas: nustatyti į tikslą orientuotų pratimų poveikį kojos funkcijai po klubo sąnario endoprotezavimo. Uždaviniai: 1. Nustatyti tiriamųjų, kuriems taikyta įprastinė kineziterapija, klubo sąnario skausmą, klubo judesių amplitudes, šlaunies raumenų jėgą bei operuotos kojos funkciją prieš intervenciją ir po jos. 2. Nustatyti tiriamųjų, kuriems taikyti į užduotį orientuoti pratimai, klubo sąnario skausmą, klubo judesių amplitudes, šlaunies raumenų jėgą bei operuotos kojos funkciją prieš intervenciją ir po jos. 3. Nustatyti ir palyginti skirtingų intervencijų poveikį klubo sąnario skausmui, judesių amplitudėms, šlaunies raumenų jėgai bei kojos funkcijai.

Raktiniai žodžiai: osteoartritas, endoprotezavimas, į tikslą orientuoti pratimai, funkcija.

Metodologija

Tyrime dalyvavo 40 tiriamųjų, kurie atsitiktine tvarka buvo suskirstyti į dvi grupes: kontrolinę ir tiriamąją. Kontrolinės grupės (n=20) pacientams buvo taikyta įprastinė kineziterapija, o tiriamajai (n=20) – įprastinė kineziterapija ir į tikslą orientuoti pratimai. Prieš ir po kineziterapijos tiriamiesiems buvo vertinamas klubo skausmas (vizualine skausmo skale (VAS)), klubo judesių amplitudės (goniometru), šlaunies raumenų jėga (manualiniu raumenų testavimu), operuotos kojos funkcija (modifikuotu Hario klubo sąnario klausimynu (MHHS)).

Rezultatai

Po kineziterapijos abiejų grupių klubo judesių amplitudės padidėjo statistiškai reikšmingai (tiriamosios grupės lenkimas padidėjo 27,5° (kontrolinės – 32,05°), tiesimas padidėjo 11,75° (kontrolinės – 11,35°), atitraukimas padidėjo 12,7° (kontrolinės – 14,95°), tačiau reikšmingų skirtumų tarp grupių po kineziterapijos nepastebėta.

Po kineziterapijos abiejų grupių šlaunies raumenų jėga padidėjo statistiškai reikšmingai (tiriamosios grupės šlaunies lenkimo jėga padidėjo 1,2 balų (kontrolinės – 0,95), tiesimo jėga padidėjo 0,9 balų (kontrolinės – 0,9), atitraukimo jėga padidėjo 1,35 balų (kontrolinės – 1,3), tačiau reikšmingų skirtumų tarp grupių po kineziterapijos nepastebėta.

Po intervencijos tiriamosios grupės skausmas sumažėjo 3,95 balų (kontrolinės – 3,15), kojos funkcija padidėjo 50,9 balų (kontrolinės – 32,1) statistiškai reikšmingai labiau, nei kontrolinės grupės.

Išvados

1. Tiriamiesiems, kuriems buvo taikyta įprastinė kineziterapija, sumažėjo klubo sąnario skausmas, padidėjo klubo judesių amplitudės, šlaunies raumenų jėga bei operuotos kojos funkcija.
2. Tiriamiesiems, kuriems buvo taikyti į užduotį orientuoti pratimai, sumažėjo klubo sąnario skausmas, padidėjo klubo judesių amplitudės, šlaunies raumenų jėga bei operuotos kojos funkcija.
3. Į užduotį orientuoti pratimai efektyviau sumažino klubo sąnario skausmą ir pagerino operuotos kojos funkciją nei įprastinė kineziterapija.

Literatūra

1. Hansen, S., Aaboe, J., Mechlenburg, I., Overgaard, S., & Mikkelsen, L. R. (2019). Effects of supervised exercise compared to non-supervised exercise early after total hip replacement on patient-reported function, pain, health-related quality of life and performance-based function—a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Clinical rehabilitation*, 33(1), 13-23. <https://doi.org/10.1177/0269215518791213>
2. Madara, K. C., Marmon, A., Aljehani, M., Hunter-Giordano, A., Zeni Jr, J., & Rasis, L.

- (2019). Progressive rehabilitation after total hip arthroplasty: a pilot and feasibility study. *International journal of sports physical therapy*, 14(4), 564. doi:10.26603/ijspst20190564
3. Spalević, M., Milenković, S., Kocić, M., Stanković, I., Dimitrijević, L., Živković, V., ... & Spalević, M. (2018). Total hip replacement rehabilitation: results and dilemmas. *Acta Medica Medianae*, 57(1), 48-53. doi:10.5633/amm.2018.0108
 4. Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos (2021). Lietuva: VLK. [žiūrėta 2021 m. rugpjūčio 17 d.]. Prieiga per internetą: http://old.vlk.lt/Documents/VLKataskaita_proc.20NEW.pdf

ŽAIDIMAIS GRĮSTOS MOKYMOSI PLATFORMOS POVEIKIS PAGYVENUSIO AMŽIAUS ŽMONIŲ PAŽINIMO FUNKCIJOMS

Arta Kalasūnaitė

*Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Giedrė Jankauskaitė

Įvadas

Fiziniai ir pažinimo funkcijų sutrikimai yra natūrali senėjimo tendencija. Pagyvenusio amžiaus žmonės, kenčiantys nuo pažinimo funkcijų sutrikimų, dažnai susiduria su sunkumais atliekant kasdienes veiklas ir jiems tampa reikalinga nuolatinė kito žmogaus pagalba (Fu ir kt., 2018). Tyrimų duomenys rodo, jog šią tendenciją galima ne tik sulėtinti, bet ir pakeisti taikant tinkamus reabilitacijos metodus (Phirom ir kt., 2020; Waliño-Paniagua ir kt., 2019). Kompiuteriniai žaidimai vis dažniau integruojami medicinoje. Naujausios studijos pateikia empirinių įrodymų, kad žaidžiant kompiuterinius žaidimus galima pagerinti kai kurias vyresnio amžiaus žmonių fizinės ir pažinimo funkcijas (Adcock ir kt. 2020). Tyrimo problema: koks žaidimais grįstos mokymosi platformos poveikis pagyvenusio amžiaus žmonių pažinimo funkcijoms? Tyrimo tikslas: nustatyti žaidimais grįstos mokymosi platformos poveikį pagyvenusio amžiaus žmonių pažinimo funkcijoms. Tyrimo uždaviniai: 1. Įvertinti pagyvenusio amžiaus žmonių pažinimo funkcijas prieš ergoterapiją. 2. Nustatyti pagyvenusio amžiaus žmonių pažinimo funkcijas po ergoterapijos. 3. Palyginti pažinimo funkcijų kaitą tarp poveikio grupių.

Raktiniai žodžiai: ergoterapija, pažinimo funkcijos, pagyvenusio amžiaus žmonės, kompiuteriniai žaidimai.

Metodologija

Tyrimo tikslui pasiekti buvo atliekamas kiekybinis tyrimas. Tyrimas buvo atliktas 2022 m. vasario–kovo mėn. X globos namuose. Tiriamieji, kurių amžius buvo 60–74 metai, atitikę atrankos kriterijus, atsitiktine tvarka buvo suskirstyti į dvi grupes po 10 tiriamųjų: I tiriamajai grupei buvo taikoma įprastinė ergoterapija 3 kartus per savaitę po 30 min., II tiriamajai grupei 3 kartus per savaitę 15 min. buvo taikoma įprastinė ergoterapija ir 15 min. ergoterapija naudojant Kahoot programėlę. Kiekvienam tiriamajam iš viso buvo atlikta 18 ergoterapijos procedūrų. Tyrimas truko 5 savaites. Tiriamųjų pažinimo funkcijos buvo vertinamos Monrealio kognityviniu testu du kartus: tyrimo pradžioje ir pabaigoje. Statistinė duomenų analizė buvo atlikta standartiniais programinės įrangos paketais: „SPSS 17.0“ ir „Microsoft Excel 2010“.

Rezultatai

Atlikus gautų duomenų analizę nustatyta, kad pažinimo funkcijos tyrimo pabaigoje statistiškai reikšmingai pagerėjo tiek I tiriamojoje ($p=0,021$), tiek II tiriamojoje ($p=0,018$) grupėse. Statistiškai reikšmingai pagerėjo vizualinio erdvinio gebėjimo ($p=0,021$), įvardinimo ($p=0,009$), dėmesio ($p=0,049$), kalbos ($p=0,002$) ir ilgalaikio atgaminimo ($p=0,001$) sritys, nepakitusios išliko abstrahavimo ($p=0,577$) ir orientacijos ($p=0,061$) sritys. Taip pat nustatyta, kad tyrimo pabaigoje tarp poveikio grupių statistiškai reikšmingai skyrėsi įvardinimo ir dėmesio sritys. Geresni rezultatai stebimi I tiriamojoje grupėje, kuriai buvo taikyta įprastinė ergoterapija.

Išvados

1. Prieš tyrimą pagyvenusio amžiaus žmonių pažinimo funkcijos buvo sutrikusios, neatitiko normos.
2. Tyrimo pabaigoje pagyvenusio amžiaus žmonių pažinimo funkcijos pagerėjo. Pokyčiai pastebėti vizualinio erdvinio gebėjimo, įvardinimo, kalbos, dėmesio, ilgalaikio atgaminimo srityse, reikšmingai nepakito abstrahavimo ir orientacijos sritys.
3. Tiriamiesiems, kuriems buvo taikyta įprastinė ergoterapija, stebėtas didesnis bendras pažinimo funkcijų pagerėjimas nei tiems, kuriems buvo taikyta įprastinė ergoterapija kartu su Kahoot programėle. Taip pat taikant įprastinę ergoterapiją stebėtas geresnis įvardinimo ir dėmesio sričių atsigavimas

Literatūra

1. Adcock, M., Sonder, F., Schättin, A., Gennaro, F. & de Bruin, E.D. (2020). A Usability Study of a Multicomponent Video Game-Based Training for Older Adults. *European Review of Aging and Physical Activity* 17 (1): 3. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.1186/s11556-019-0233-2>.
2. Fu, C., Li, Z.. ir Mao, Z. (2018). Association between Social Activities and Cognitive Function among the Elderly in China: A Cross-Sectional Study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15 (2): 231.[žiūrėta 2022-01-22]. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.3390/ijerph15020231>.

3. Phirom, K., Kamnardsiri, T. ir Sungkarat, S. (2020). Beneficial Effects of Interactive Physical-Cognitive Game-Based Training on Fall Risk and Cognitive Performance of Older Adults. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(17), E6079. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.3390/ijerph17176079>
4. Waliño-Paniagua, C. N., Gómez-Calero, C., Jiménez-Trujillo, M. I., Aguirre-Tejedor, L., Bermejo-Franco, A., Ortiz-Gutiérrez, R. M. ir Cano-de-la-Cuerda, R. (2019). Effects of a Game-Based Virtual Reality Video Capture Training Program Plus Occupational Therapy on Manual Dexterity in Patients with Multiple Sclerosis: A Randomized Controlled Trial. *Journal of Healthcare Engineering*, 2019, 9780587. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.1155/2019/9780587>.

SKIRTINGŲ KINEZITERAPIJOS METODŲ VEIKSMINGUMAS ASMENŲ, SERGANČIŲ SENATVINE DEMENCIJA, GRIUVIMO RIZIKOS IR GYVENIMO KOKYBĖS POKYČIAMS

Airidas Kelnerys

Kineziterapijos studijų programa

Šiaulių valstybinė kolegija

Darbo vadovas (-ė) – Dovydas Gedrimas

Įvadas

Demenciją galima sieti su plačiu neurodegeneracinių ligų spektru, taip pat ir Alzheimerio liga. Ši liga yra viena iš labiausiai paplitusių demencijos formų visame pasaulyje (Mielech ir kt., 2020). Vienas iš griuvimo rizikos mažinimo metodų aerobinių pratimų atlikimas. Aerobiniai pratimai padeda išvengti raumenų masės mažėjimo, pagerina pusiausvyros kontrolę, eiseną ir sumažina griuvimo riziką (Papalia ir kt., 2020). Nustatyta, kad tarpraumeninės koordinacijos lavinimas gali pagerinti pusiausvyrą, sumažinti griuvimo riziką (Mortazavi ir kt., 2018). Mokslškai įrodyta, kad veiksmingiausia strategija, mažinant griuvimų riziką, yra kojų raumenų jėgos ir pusiausvyros lavinimas (Stevens ir kt., 2017). Mokslinėje literatūroje trūksta tyrimų, analizuojančių tarpraumeninės koordinacijos ir aerobinės ištvermės lavinimo pratimų efektyvumą, todėl šis tyrimas aktualus šių dviejų kineziterapinių metodų palyginimui, griuvimo rizikai mažinti. Tyrimo problema – kuris metodas veiksmingesnis griuvimų rizikai mažinti ir gyvenimo kokybei gerinti? Tyrimo tikslas – įvertinti skirtingų kineziterapijos metodų poveikį griuvimo rizikai ir gyvenimo kokybei asmenims, sergantiems senatvine demencija. Tyrimo uždaviniai: 1. Išanalizuoti mokslinę literatūrą asmenų, sergančių senatvine demencija, griuvimų rizikos mažinimo taikant skirtingus kineziterapijos metodus, tema. 2. Nustatyti tarpraumeninės koordinacijos ir aerobinės ištvermės lavinimo programų veiksmingumą tarpraumenei koordinacijai, aerobinei ištvermei, pusiausvyrai, funkciniam mobilumui ir griuvimo rizikai, kojų jėgai, gyvenimo kokybei. 3. Palyginti skirtingų kineziterapijos programų rezultatus.

Raktiniai žodžiai: demencija, griuvimo rizika, gyvenimo kokybė.

Metodologija

Atliekant „Skirtingų kineziterapijos metodų veiksmingumas asmenų, sergančių senatvine demencija, griuvimo rizikos ir gyvenimo kokybės pokyčiams“ tyrimą, buvo taikyti duomenų rinkimo ir analizės metodai.

1. Mokslo informacijos šaltinių analizė, taikant abstrakcijos, analizės ir apibendrinimo teorinius metodus.
2. Kiekybinis tyrimas: atvejo tyrimas, taikant testavimą, stebėjimą.
3. Duomenų aprašomoji ir lyginamoji analizė. Testavimai atlikti 2 kartus, prieš ir po kineziterapijos. Ištirimo instrumentai: tarpraumeninės koordinacijos vertinimas (funkcinis siekimo testas), aerobinės ištvermės vertinimas (6 min ėjimo testas), pusiausvyros vertinimas (Berg pusiausvyros skalė), funkcinio mobilumo ir griuvimų rizikos vertinimas (Stotis–eiti testas), kojų jėgos vertinimas (Oxford jėgos vertinimo skalė), dinamometrija (dinamometras), gyvenimo kokybės vertinimas (SF-36 klausimynas).

Rezultatai

Išanalizavus gautus rezultatus nustatyta, kad tarpraumeninės koordinacijos lavinimo pratimai pagerino tarpraumeninę koordinaciją, funkcinį mobilumą, pusiausvyrą, dešinės ir kairės kojų raumenų jėgą, sumažino griuvimo riziką I tiriamajam iki mažos rizikos griūti, tačiau kitiems tiriamiesiems, gauti rezultatai mažos griuvimo rizikos normos po kineziterapijos neatitiko. Aerobinės ištvermės lavinimo programą atlikusiems tiriamiesiems pagerėjo pusiausvyra, blauzdą lenkiančiųjų raumenų jėga, gyvenimo kokybė. Palyginus gautus rezultatus tarp I ir II grupės tiriamųjų, nustatyta, kad tarpraumeninę koordinaciją lavinusiems pirmos grupės tiriamiesiems, statistiškai reikšmingai labiau pagerėjo tarpraumeninė koordinacija, nei II grupės tiriamiesiems. II grupės tiriamieji, turėjo statistiškai reikšmingus rezultatus aerobinės ištvermės vertinime. Nustatyta, kad taikomos kineziterapinės programos buvo veiksmingos lavinant tarpraumeninę koordinaciją ir aerobinę ištvermę. Vertinant griuvimo rizikos rezultatus, galima teigti, kad griuvimo rizika sumažėjo tik I grupės tiriamajam. Vertinant gyvenimo kokybės rezultatus galima teigti, kad didesnę įtaką turėjo aerobinės ištvermės lavinimo programa. Nustatyta, kad statistiškai sumažėjo socialinis funkcionavimas, tačiau padidėjo energingumas.

Išvados

1. Išanalizavus mokslinę literatūrą nustatyta, kad senatvine demencija sergantiems asmenims taikant tarpraumeninės koordinacijos lavinimo pratimus galima sumažinti griuvimo riziką, pagerinti pusiausvyrą, funkcinį mobilumą. Aerobinės ištvermės lavinimo pratimai gali sumažinti raumenų atrofiją, pagerinti fizinį pasirengimą bei gyvenimo kokybę.
2. Po kineziterapinių programų taikymo, nustatyta, kad tarpraumeninės koordinacijos lavinimo pratimai pagerino tarpraumeninę koordinaciją, pusiausvyrą, funkcinį mobilumą, padidino raumenų jėgą, sumažino griuvimo riziką. Aerobinės ištvermės lavinimo pratimų programos taikymas pagerino pusiausvyrą, šlaunį lenkiančių, tiesiančių bei blauzdą lenkiančių raumenų jėgą, gyvenimo kokybę, padidino energingumo ir socialinio funkcionavimo balą, taip pat padidėjo aerobinė ištvermė ($p<0,05$).
3. Lyginant rezultatus, nustatyta, kad I grupės tiriamųjų tarpraumeninės koordinacijos vertinimo rodikliai pagerėjo labiau ($p<0,05$), o II grupės tiriamųjų labiau pagerėjo aerobinės ištvermės vertinimo rodikliai ($p<0,05$). Taikant tarpraumeninės koordinacijos lavinimo programą labiau pagerėjo tarpraumeninė koordinacija, pusiausvyrą, funkcinis mobilumas, kojų raumenų

jėga ($p<0,05$), o taikant aerobinės ištvermės lavinimo programą, labiau pagerėjo aerobinė ištvermė ir gyvenimo kokybė ($p<0,05$).

Literatūra

1. Mielech, A., Puścion-Jakubik, A., Markiewicz-Żukowska, R., & Socha, K. (2020). Vitamins in Alzheimer's Disease-Review of the Latest Reports. *Nutrients*, 12(11), 3458.
2. Mortazavi, H., Tabatabaieichehr, M., Golestani, A., Armat, M. R., & Yousefi, M. R. (2018). The Effect of Tai Chi Exercise on the Risk and Fear of Falling in Older Adults: a Randomized Clinical Trial. *Materia socio-medica*, 30(1), 38–42.
3. Papalia, G. F., Papalia, R., Diaz Balzani, L. A., Torre, G., Zampogna, B., Vasta, S., Fossati, C., Alifano, A. M., & Denaro, V. (2020). The Effects of Physical Exercise on Balance and Prevention of Falls in Older People: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Journal of clinical medicine*, 9(8), 2595.
4. Stevens, J. A., Sleet, D. A., & Rubenstein, L. Z. (2017). The Influence of Older Adults' Beliefs and Attitudes on Adopting Fall Prevention Behaviors. *American journal of lifestyle medicine*, 12(4), 324–330.

CHANGES IN INDEPENDENCE AND EMOTIONS IN DEMENTIA PATIENTS THROUGH OCCUPATIONAL THERAPY BASED ON ANIMAL ASSISTED ACTIVITIES

Agnė Petravičiūtė

*Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Aistė Pranskaitytė-Bielevičienė

Introduction

Ann-Marrie Wordly, (2010) states that "animal interventions improve social behaviour and reduce behavioural and psychological symptoms in people with dementia". Blanka Klimova, Josef Toman and Kamil Kuca (2019) state that „Animal-assisted therapy (AAT) can be defined as a goal-directed intervention in which an animal meeting specific criteria is an integral part of the treatment process. AAT is usually performed by health or human service providers. Aim of the study: to assess changes in independence and emotion in dementia patients using occupational therapy based on animal-assisted activities. Objectives of the study: 1. Determine the emotional state of people with dementia before and after the study. 2. To assess the pre-and post-study independence of people with dementia. 3. Compare the changes in emotional state and independence of people with dementia after occupational therapy based on animal-assisted activities.

Keywords: dementia, independence, animal-assisted activities, emotions, occupational therapy.

Methodology

Quantitative research with elements of qualitative research. Data collection methods: testing (Before and after the study, patients were assessed using the HAD scale to assess their emotional state and the FIM Functional Independence Test to assess their independence.), observation (throughout the study, patients were observed according to an observation protocol developed by the author);

Methods of data analysis: descriptive statistics calculations, content analysis. The participants were 12 people (average age of 83.6) living in a care home with a diagnosis of dementia and an MMSE score of at least 11.

Results

The FIM test was used to assess patients' independence. The mean pre-test FIM total sum score was 58.8 ± 6.05 . Post-test, the mean FIM total sum score was 65.8 ± 6.15 . This improvement in independence functions was statistically significant ($p < 0.05$). The HAD Scale was used to assess the emotional state of the subjects. Before the study, the

mean total sum score of the anxiety and depression scale, the anxiety subscale, was 8.8 ± 1.41 , indicating that the patients had a high level of anxiety. The post-test anxiety subscale had an overall mean total score of 7.5 ± 1.26 , indicating that anxiety was not expressed in the patients. This change was statistically significant ($p < 0.05$). Patients became calmer, more focused, and no longer asked so many questions related to fears. Before the study, the mean total sum score of the anxiety and depression scale, the depression subscale, was 11.25 ± 1.41 , indicating that the subjects had high levels of anxiety before the study. At post-test, the mean total sum score at reassessment was 9.75 ± 1.41 , indicating that, on average, the patients were depressed, but in a few patients, the depressive symptoms had decreased significantly. This change was significant ($p < 0.05$).

Conclusions

1. A pre-test assessment of the emotional state of people with dementia showed that they were anxious and depressed. After the study, anxiety and depression were reduced.
2. A pre-test assessment of independence for people with dementia identified that independence was impaired. People with dementia were found to be relatively more independent after the study.
3. After the study, based on the observational results, the subjects' emotional state and independence varied throughout the study: at the beginning of the study, the subjects were agitated, anxious, indifferent, and struggled to perform daily activities. At the end of the study, participants felt relaxed, calmer, and willing to engage in the activities offered.

References

1. Klimova, B., Toman, J., & Kuca, K. (2019). Effectiveness of the dog therapy for patients with dementia - a systematic review. *BMC psychiatry*, 19(1), 276. Access through internet: <https://doi.org/10.1186/s12888-019-2245-x>
2. Worldley, A. M. (2010) Old man's best friend: animal-assisted intervention for older people with dementia. School of Psychology, the University of Adelaide, 394p.

SKIRTINGŲ ERGOTERAPIJOS PROGRAMŲ POVEIKIS ASMENŲ, PERSIRGUSIŲ COVID-19 LIGA, PAŽINIMO FUNKCIJOMS

Agota Verseckaitė

*Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Emilija Strimaitytė

Išvadas

Temos aktualumas. Neuroreabilitacijos specialistai vis dažniau pasitelkia naujas kompiuterines technologijas, kurios leidžia efektyviau lavinti sutrikusias motorikos ar pažinimo funkcijas (Maggio ir kt., 2019). Daugėja mokslinių įrodymų, kad asmenims, persirgusiems COVID-19 liga, gali išsivystyti neurologinės komplikacijos, kurios lemia pažinimo funkcijų sutrikimų atsiradimą (Hampshire ir kt., 2021). Pažinimo funkcijų sutrikimai sukelia sunkumų atlikti kasdienę veiklą, todėl ergoterapeutas siekdamas asmens galimybių atstatymo, didelį dėmesį skiria jų lavinimui (Manee ir kt., 2021). Tyrimo problema. Koks skirtingų ergoterapijos programų poveikis, asmenų persirgusių COVID-19 liga, pažinimo funkcijoms? Tyrimo tikslas. Įvertinti skirtingų ergoterapijos programų poveikį, asmenų persirgusių COVID-19 liga, pažinimo funkcijoms. Tyrimo uždaviniai. Įvertinti, asmenų persirgusių COVID-19 liga, pažinimo funkcijų kaitą, taikant įprastą ergoterapiją. Nustatyti, asmenų persirgusių COVID-19 liga, pažinimo funkcijų kaitą, įtraukiant į ergoterapiją interaktyvias reabilitacijos priemones. Palyginti, skirtingų ergoterapijos programų poveikį, asmenų persirgusių COVID-19 liga, pažinimo funkcijoms.

Raktiniai žodžiai: COVID-19, pažinimo funkcijos, skirtingos ergoterapijos programos.

Metodologija

Tyrimo tikslui pasiekti buvo pasirinkta kiekybinė tyrimo strategija. Asmenys į tyrimą įtraukti remiantis Trumpo protinės būklės tyrimo testu ir Medicininių tyrimų tarybos skale. Tiriamųjų įvertinimas vyko du kartus: pirmąją reabilitacijos dieną ir po 15 ergoterapijos užsiėmimų sesijos. Tyrimo duomenims surinkti buvo naudojama autoriaus sukurta anketa ir Monrealio kognityvinis testas (MoCA – LT). Gauti duomenys suvesti ir analizuoti SPSS 17.0 statistinės analizės paketu. Tyrime dalyvavo 12 tiriamųjų, persirgusių COVID – 19 liga. Tiriamuosius sudarė 5 moterys (42 proc.) ir 7 vyrai (58 proc.). Visų asmenų amžiaus vidurkis $72,8 \pm 4,37$ metai.

Rezultatai

Išanalizavus gautus rezultatus, nustatyta, kad į reabilitacijos programą įtraukus tik įprastą ergoterapiją, MoCA – LT testo pažinimo funkcijų rezultatai reikšmingai pagerėjo ($p = 0,027$). Taip pat nustatyta, kad įtraukiant į ergoterapiją interaktyvias reabilitacijos priemones, stebimas reikšmingas pažinimo funkcijų rezultatų pagerėjimas ($p = 0,027$). Įvertinus abiejų grupių MoCA – LT testo rezultatus prieš ir po tyrimo, negavome statistiškai reikšmingo pokyčio ($p = 0,121$).

Išvados

1. Asmenų, persirgusių COVID-19 liga, pažinimo funkcijos reikšmingai pagerėjo, taikant įprastą ergoterapiją.
2. Asmenų, persirgusių COVID-19 liga, pažinimo funkcijos, reikšmingai pagerėjo įtraukiant į ergoterapiją interaktyvias reabilitacijos priemones, o ypač dėmesio koncentracijos ir orientacijos funkcijos.
3. Palyginus skirtingų ergoterapijos programų poveikį asmenims, persirgusiems COVID-19 liga, reikšmingų skirtumų nebuvo.

Literatūra

1. Maggio, M. G., Latella, D., Maresca, G., Sciarone, F., Manuli, A., Naro, A., De Luca, R., & Calabrò, R. S. (2019). Virtual Reality and Cognitive Rehabilitation in People With Stroke: An Overview. *The Journal of neuroscience nursing : journal of the American Association of Neuroscience Nurses*, 51(2), 101–105.
2. Hampshire, A., Treder, W., Chamberlain, S. R., Jolly, A. E., Grant, J. E., Patrick, F., Mazibuko, N., Williams, S. C., Barnby, J. M., Hellyer, P., & Mehta, M. A. (2021). Cognitive deficits in people who have recovered from COVID-19. *EClinicalMedicine*, 39, 101044.
3. Manee, F. S., Nadar, M. S., Alotaibi, N. M., & Rassafiani, M. (2020). Cognitive Assessments Used in Occupational Therapy Practice: A Global Perspective. *Occupational therapy international*, 2020, 8914372.

PULMONARY REHABILITATION WITH BALANCE TRAINING IN PATIENTS WITH COPD: SYSTEMATIC REVIEW

Buse Cengiz

Physiotherapy study program

Istanbul University of Health Sciences / Kaunas University of Applied Sciences

Supervisor – dr. Laura Žlibinaite

Introduction

Chronic obstructive pulmonary disease (COPD) is known as a third leading cause of death and a major cause of morbidity worldwide, which is associated with airflow limitation and persistent respiratory symptoms (Harrison et al., 2022). According to recent studies in patients with COPD, there is reduced static balance and dynamic balance (Reddy et al., 2020). Maintaining stability and balance is crucial for functional independence in daily activities, mobility, and preventing falls. Even though exercise training is considered the keystone of pulmonary rehabilitation, balance training and fall prevention strategies are not included in pulmonary rehabilitation programs. Pulmonary rehabilitation goal is not only about reducing symptoms, preventing falls, and decreasing mortality; it has valuable benefits for COPD patients, as it improves health-related quality of life and improves functional exercise capacity, psychosocial and psychological status (Mounir et al., 2019). The aim: to investigate the effects of balance training in pulmonary rehabilitation compared to standard pulmonary rehabilitation in patients with COPD. Research questions:

1. How does balance training affect quality of life and psychological status in patients with COPD?
2. How does balance training affect functional capacity of patients with COPD?
3. How does balance training affect risk of fallings for patients with COPD?

Keywords: balance, balance training, COPD, pulmonary rehabilitation.

Methods

The systematic review was conducted using the Cochrane methodology and reported results according to PRISMA flow. Pubmed, Pedro and Google Scholar databases were searched. Study inclusion criteria were as follows: original research or randomized controlled trial; pulmonary rehabilitation intervention for patients with COPD; or balance training with pulmonary rehabilitation intervention for patients with COPD. After meeting the inclusion criteria, we analyzed 10 articles that were published in the period 2012–2022.

Results

In total there were 773 study participants in all studies. In all publications experimental participants received pulmonary rehabilitation with balance training intervention and control group participants received pulmonary rehabilitation only. The shortest intervention lasted for 6 weeks and the longest intervention lasted for 6 months. Most often interventions were organized 3 times per week.

Functional capacity most often was evaluated using a 6 minutes walking test. The functional capacity of COPD patients improved significantly after pulmonary rehabilitation with balance training intervention ($p < 0.05$).

For balance testing, the most commonly used method was Berg Balance Scale. The balance of COPD patients improved significantly after pulmonary rehabilitation with balance training intervention ($p < 0.05$).

The quality of life in respiratory patients was evaluated with St. George's Respiratory Questionnaire. The quality of life of patients with COPD improved after pulmonary rehabilitation with balance training intervention ($p < 0.05$).

Depression and anxiety were evaluated using HAD and CAT scales. Depression and anxiety were reduced after pulmonary rehabilitation with balance training intervention ($p < 0.05$).

Conclusions

1. Quality of life significantly changed after pulmonary rehabilitation with balance training compared to the control group.
2. There was no significant effect on functional capacity in patients with COPD after a standard pulmonary rehabilitation program and pulmonary rehabilitation program with balance training.
3. Balance training improves balance performance which leads to decreased risk of fallings. The experimental group showed better results in balance than the control group who received only pulmonary rehabilitation.

References

1. Harrison, S. L., Beauchamp, M. K., Sibley, K., Araujo, T., Romano, J., Goldstein, R. S., & Brooks, D. (2015). Minimizing the evidence-

- practice gap—a prospective cohort study incorporating balance training into pulmonary rehabilitation for individuals with chronic obstructive pulmonary disease. *BMC pulmonary medicine*, 15(1), 1-10.
2. Mounir, K. M., Elserty, N. S., & Obaya, H. E. (2019). Balance training: its influence on pulmonary rehabilitation. *Bulletin of Faculty of Physical Therapy*, 24(1), 8-13.
 3. Reddy A, S. B., Srinivasan, N. M., Anil Kumar, T., Alaparathi, G. K., & Bairapareddy, K. C. (2020). Effect of Balance Training on Health Related Quality of Life in Patients with Chronic Obstructive Pulmonary Disease (COPD). *Indian Journal of Public Health Research & Development*, 11(3).

ERGOTERAPEUTO PASLAUGŲ PRIEINAMUMAS SENJORAMS LIETUVOJE IR UŽSIENIO ŠALYSE

Domantas Dubauskas
Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija

Darbo vadovas (-ė) – Aistė Pranskaitytė-Bielevičienė
Darbo konsultantas (-ė) – dr. Daiva Baltaduonienė

Ivadas

G. Šurkienė ir kt. (2012) pažymi, kad „vykstant demografiniams pokyčiams visame pasaulyje daugėja senų žmonių, kuriems reikalinga jų ligų prevencijos, gydymo, globos ir slaugos paslaugų plėtra“. Unikali ergoterapijos praktika yra ypač aktuali asmenims, kurių funkciniai pajėgumai mažėja, o funkcionavimo kliūtys kyla dėl daugelio lėtinių ir progresuojančių ligų, su kuriomis jie gyvena“ (Eglinton Ave, 2015). Barbara Manni ir kt. (2020) nurodo, jog „nepriklausomybės praradimas arba per didelė slaugytojo našta yra institucionalizacijos priežastis, daugiausia demencija ir neuropsichiatriniais simptomais sergantiems žmonėms“. Tyrimo problema – koks yra ergoterapeuto paslaugų prieinamumas senjorams Lietuvoje ir užsienio šalyse? Tyrimo tikslas – įvertinti ergoterapeuto paslaugų prieinamumą senjorams Lietuvoje ir užsienio šalyse. Tyrimo uždaviniai: 1. Nustatyti senyvo amžiaus asmenų, gyvenančių globos namuose, savarankiškumo problemas. 2. Atskleisti globos namų darbuotojų nuomonę apie ergoterapeuto paslaugų reikšmingumą lavinant senyvo amžiaus asmenų savarankiškumo įgūdžius. 3. Palyginti Lietuvos ir užsienio šalių globos namų darbuotojų požiūrį į ergoterapeuto paslaugų prieinamumą senjorams.

Raktiniai žodžiai: ergoterapija, ergoterapijos paslaugų prieinamumas, savarankiškumas.

Metodologija

Pasirinkta kiekybinė tyrimo strategija. Duomenų surinkimui buvo naudota anoniminė anketinė apklausa, parengta remiantis moksline literatūra ir kasdienės veiklos vertinimo klausimynu bei parengta elektronine forma lietuvių, anglų, portugalų, vokiečių kalbomis ir išplatinta globos namuose. Duomenys analizuoti naudojant aprašomąją statistiką. Tyrimo dalyvavo 67 Lietuvoje ir užsienio šalyse senyvo amžiaus globos namuose dirbantys darbuotojai.

Rezultatai

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad lyginant Lietuvos globos namų ir užsienio šalių globos namų darbuotojų nuomones, senyvo amžiaus asmenų

problemos yra panašios. Tyrimas atskleidė, kad teikiant ergoterapijos paslaugas senyvo amžiaus asmenų kasdienių veiklų atlikimas gerėja, bet senyvo amžiaus asmenims gyvenantiems globos namuose užsienio šalyse ergoterapijos paslaugos yra prieinamesnės.

Išvados

1. Senyvo amžiaus asmenų, gyvenančių globos namuose, savarankiškumo problemos yra panašios lyginant Lietuvos ir užsienio šalių patirtis. Daugiausiai savarankiškumo problemų kyla valgant, einant į tualetą, apsirengiant ir maudantis.
2. Dauguma globos namų darbuotojų Lietuvoje ir užsienio šalyse mano, kad teikiant ergoterapeuto paslaugas senyvo amžiaus asmenų kasdienių veiklų atlikimas gerėja.
3. Užsienio šalių globos namuose gyvenantiems senyvo amžiaus asmenims ergoterapeuto paslaugos prieinamesnės nei gyvenantiems Lietuvoje.

Literatūra

1. Eglinton Ave. E. (2015) Occupational Therapy in Ontario Long-Term Care Homes. Strategies to achieve capacity to meet resident needs. Toronto, Ontario.
2. Šurkienė, G., Stukas, R., Alekna, V., & Melvidaitė, A. (2012). Populiacijos senėjimas kaip visuomenės sveikatos problema. *Gerontologija*, 13(4), 235-239. Prieiga per internetą: <https://www.rely.lt/visuomenes-senejimas-pasaulyje/>
3. Manni, B., Gitlin, L., Garzetta, G., Collier, L., Fabbo, A. (2020). Occupational Therapy in Nursing Home. *Occupational Therapy for Older People*. Prieiga per internetą: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-35731-3_6

VAIDMENINIŲ ŽAIDIMŲ TAIKYMAS, SAVARANKIŠKUMO LAVINIMUI, VAIKAMS SU DAUNO SINDROMU

Estela Geležauskaitė

*Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Evelina Lamsodienė

Ivadas

Tyrimo aktualumas: šiomis dienomis medicina yra labai pažengusi diagnostikoje, gydymo metoduose, tačiau šeimų, kurios auginą vaikus su negalia, vis daugėja. PSO duomenys rodo, kad su Dauno sindromu kasmet gimsta 3000–5000 kūdikių. Esant šiam sindromui, vaikai turi lengvą, vidutinę arba sunkią intelekto negalią. Jie padaro daugiau klaidų, kadangi jiems labai sunku išlaikyti dėmesį. Pagal VUVL filialo vaiko raidos centro gydytoją R. Grigelionienę, chromosomų perteklius lemia, kad vaikas su Dauno sindromu vystysis daug lėčiau. Šiems vaikams puikus mokymo būdas gali būti pateikiamas žaidžiant vaidmeninius žaidimus. Žaidimas - ugdymosi būdas. Žaisdami vaikai lavina pažinimo gebėjimus ir motoriką. Bendraudami su kitais, jie ugdo savo socialinius įgūdžius, išbando save įvairiose situacijose, bendraudami tobulina savo intelektualines savybes. Tyrimo problema: koks savarankiškumo lavinimo pokytis, taikant vaidmeninius žaidimus, vaikams su Dauno sindromu. Tyrimo tikslas: atskleisti vaikų su Dauno sindromu savarankiškumą produktyvioje bei laisvalaikio veiklose, taikant vaidmeninius žaidimus. Tyrimo uždaviniai: 1. Nustatyti vaikų su Dauno sindromu savarankiškumą produktyvioje bei laisvalaikio veiklose prieš vaidmeninių žaidimų taikymą. 2. Nustatyti vaikų su Dauno sindromu savarankiškumą produktyvioje bei laisvalaikio veiklose po vaidmeninių žaidimų taikymo. 3. Atskleisti vaikų su Dauno sindromu savarankiškumą produktyvioje bei laisvalaikio veiklose pasikeitimą tėvų požiūriu.

Raktiniai žodžiai: Dauno sindromas, vaidmeniniai žaidimai, savarankiškumas, ergoterapija.

Metodologija

Tyrimui atlikti buvo pasirinktas kokybinis tyrimo metodas. Tyrime dalyvavo penki 6–8 metų amžiaus vaikai, turintys Dauno sindromą, bei jų tėvai/globėjai. Vaikų, turinčių Dauno sindromą, savarankiškumas prieš tyrimą bei po jo taikymo buvo įvertinamas pusiau struktūrizuotu interviu, stebėjimu bei ergoterapijos užsiėmimais, taikant vaidmeninius žaidimus. Taikyti vaidmeniniai žaidimai: apsipirkimas, kino teatras, maitinimo įstaigos, vandens pramogos. Vaidmeniniai žaidimai buvo taikomi 4 mėnesius, 2 kartus per savaitę po 30 minučių. Surinktų duomenų apibendrinimui naudota

MS Word programa. Grafikams ir lentelėms padaryti naudota MS Word ir MS Excel programa. Tyrimo duomenims aprašyti naudota MS Word programa.

Rezultatai

Prieš tyrimo taikymą vaikų, turinčių Dauno sindromą, tiek tėvų/globėjų nuomone, tiek remiantis stebėjimo rezultatais, savarankiškumo įgūdžiai turėjo nemažai silpnųjų pusių (tikslumas atliekant veiklą, kantrybė, bendradarbiavimas, dėmesio koncentracija, veiksmų sekos įsiminimas), todėl jiems buvo sunku kuo savarankiškiau ir tikslingiau atlikti produktyvią bei laisvalaikio veiklą. 1–2 vaidmeninių žaidimų (apsipirkimo, kino teatro, maitinimo įstaigų, vandens pramogų) taikymo kartą išryškėjo tiriamųjų silpnosios pusės atliekamoje veikloje ir buvo galima matyti ką žaidžiant vaidmeninį žaidimą reikia pabrėžti. 7–8 žaidimų taikymo kartą jau buvo stebimas tiriamųjų pokytis savarankiškume tikslingai atliekant veiklą, kiekviename žaidime jau išryškėjo pokytis nuo pirmųjų taikymo kartų. Po tyrimo taikymo tiriamųjų tėvai/globėjai teigė, jog mato teigiamą pokytį vaikų savarankiškume atliekant produktyvią ar laisvalaikio veiklą. Todėl galima teigti, jog vaikams su Dauno sindromu tikslingą veiklą pateikti vaidmeninio žaidimo forma yra tinkamas bei naudingas būdas. Vaidmeniniai žaidimai padėjo vaikams įgyti daugiau stipriųjų pusių (dėmesio koncentracija, veiksmų sekos įsiminimas), kurios padės vaikams kuo savarankiškiau atlikti tikslingą veiklą.

Išvados

1. Prieš vaidmeninių žaidimų taikymą, vaikų su Dauno sindromu savarankiškumas produktyvioje bei laisvalaikio veiklose buvo nepakankamas (pažintinių funkcijų trūkumas, bendradarbiavimas, tikslingas veiklos atlikimas).
2. Po vaidmeninių žaidimų taikymo, vaikų su Dauno sindromu savarankiškumas produktyvioje bei laisvalaikio veiklose pagerėjo. Vaikams tapo lengviau atlikti veiklą, nes atsirado didesnis supratimas apie veiksmų seką, tapo lengviau tikslingai atlikti laisvalaikio bei produktyvią veiklą.
3. Vaikų su Dauno sindromu savarankiškumas produktyvioje bei laisvalaikio veiklose, tėvų/globėjų požiūriu pasikeitė į teigiamą pusę.

Vaikai įgijo daugiau stipriųjų pusių, labiau koncentravo dėmesį, išiminė veiksmų seką, išitraukė į atliekamą veiklą.

Literatūra

1. Grigelionienė, L. Dauno sindromas ir vaiko raida. [žiūrėta 2022-01-24]. Prieiga per internetą: http://web.vaikuligonine.lt/wp-content/uploads/doc/Vaiko_raida/Dauno-sindromas-ir-vaiko-raida.pdf7

ERGOTERAPEUTO VAIDMUO ANKSTYVAJAME VAIKŲ AMŽIUIJE KITŲ SPECIALISTŲ POŽIŪRIU

Eglė Jurevičiūtė

*Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – dr. Daiva Baltaduonienė

Išvadas

Ankstyvoji vaikystės raida per pirmuosius gyvenimo metus yra svarbi tolesnei žmogaus gyvenimo psichinei ir fizinei sveikatai, išsilavinimui, darbo rinkos produktyvumui ir gerovei (Richter ir kt., 2020). Moksliskai įrodyta, jog ergoterapija yra plačiai taikoma vaikų lavinimo srityje. Ji turi išskirtinę vertę mažo vaiko savarankiškume, jam dalyvaujant namų ar bendruomenės veiklose (Moore, 2021). Tinkamai parengtos ankstyvojo vystymosi intervencijos gali turėti didelės įtakos vaikų fiziniui, kognityviniam, socialiniam bei emociniam vystymuisi. Tyrimo problema – koks ergoterapeuto vaidmuo ankstyvajame vaiko amžiuje kitų specialistų požiūriu? Tyrimo tikslas – atskleisti ergoterapeuto vaidmenį ankstyvajame vaikų amžiuje kitų specialistų požiūriu. Tyrimo uždaviniai: 1. Nustatyti, kokias problemas sprendžia ergoterapeutas ankstyvajame vaiko amžiuje. 2. Atskleisti, kokiais darbo principais ar taikymo metodikomis ergoterapeutas išsiskiria iš kitų komandos specialistų, dirbančių su ankstyvojo amžiaus vaikais. 3. Išanalizuoti, kokios ergoterapeuto profesinės savybės gali padėti vaiko lavinime.

Raktiniai žodžiai: ergoterapeuto vaidmuo, ankstyvoji vaikystė.

Metodologija

Buvo atliekamas kokybinis tyrimas. Rinkti ir ieškoti tyrimo duomenų buvo pasirinktas pusiau struktūruotas interviu su asmenimis, dirbančiais su ankstyvojo amžiaus vaikais. Interviu buvo organizuojamas nuotoliniu būdu.

Rezultatai

Išanalizavus ir apibendrinus atlikto tyrimo metu gautus rezultatus buvo išskirtos keturios pagrindinės ergoterapeuto vaidmens kategorijos: ergoterapijos veiklos sritys (subkategorijos: savarankiškumas/kasdieniai įgūdžiai, smulkioji

motorika, akies – rankos koordinacija, dėmesio koncentracija, judesių (veiklos) tikslingumas, socialiniai įgūdžiai, šeimos narių mokymas), ergoterapeuto darbo principai (subkategorijos: veiklos tikslingumas, atsižvelgimas į vaiko individualumą), išskirtinės ergoterapeuto darbo specifikos (subkategorijos: Tikslingumas, individualumas, savarankiškumo ugdymas, šeimos narių mokymas) ir reikalingiausios specialisto savybės (subkategorijos: kantrybė, kūrybiškumas, meilė vaikams (mokėjimas su jais bendrauti), empatija, pasiryžimas, nuoširdumas).

Išvados

1. Ergoterapeutas ankstyvajame vaiko amžiuje padeda spręsti vaikų savarankiškumo ir kasdienių įgūdžių lavinimo, smulkiosios motorikos, akies – rankos koordinacijos ir dėmesio koncentracijos lavinimo, judesių (veiklos) tikslingumo, socialinių įgūdžių lavinimo problemas ir moko šeimos narius.
2. Svarbiausias darbo principas, kurį ergoterapeutas taiko savo darbe yra atsižvelgimas į vaiko individualumą ir individualius jo poreikius.
3. Pagrindinės savybės, kurios gali padėti vaiko lavinime yra šios: kantrybė, kūrybiškumas, meilė vaikams (mokėjimas bendrauti su jais), empatija, pasiryžimas ir nuoširdumas.

Literatūra

1. Richter, L. M., Cappa, C., Issa, G., Lu, C., Petrowski, N., & Naicker, S. N. (2020). Data for action on early childhood development. *Lancet* (London, England), 396(10265), 1784–1786. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)32482-X](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)32482-X)
2. Moore, C. C. (2021). Preliminary Measurement Properties of the Early Childhood Occupational Profile (ECOPE). *The Open Journal of Occupational Therapy*, 9(3), 1-13. <https://doi.org/10.15453/2168-6408.1843>

DAINAVIMO PRATIMŲ ĮTAKA JAUNO AMŽIAUS MOTERŲ KVĖPAVIMO FUNKCIJAI IR LIEMENS STABILUMUI

Eirida Kudirkienė

*Kineziterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – doc. dr. Brigita Zachovajevienė

Įvadas

Žinoma, kad diafragmos ir kitų kvėpavimo raumenų funkcija sietina su dainavimo kokybe (Ciuryk ir kt., 2021). Tačiau tyrimų, kuriais siekiama pagilinti žinias, kaip dainavimo pratimai veikia kvėpavimo funkciją ir liemens stabilumą, atlikta mažai ir jie orientuoti į vokalo kokybės, o ne į raumenų funkcionalumo vertinimą. Nėra žinoma, ar dainavimo pratimai gali pagerinti raumenų, atsakingų už kvėpavimo funkciją ir liemens stabilumą, funkcionalumą. Tyrimo problema: nėra pakankamai žinių, kokią poveikį dainavimo pratimai, orientuoti į diafragminį kvėpavimą, turi jauno amžiaus moterų kvėpavimo funkcijai ir liemens stabilumui. Tyrimo objektas: jauno amžiaus (20–40 m.) moterys, anksčiau nesimokiusios dainavimo. Tyrimo tikslas: įvertinti dainavimo pratimų poveikį jauno amžiaus moterų kvėpavimo funkcijai ir liemens stabilumui. Tyrimo uždaviniai: 1. Nustatyti krūtinės ląstos ekskursijos kaitą po dainavimo pratimų taikymo. 2. Įvertinti kvėpavimo sistemos funkcinį mėginių kaitą po dainavimo pratimų taikymo. 3. Iširti liemens stabilumo kaitą po dainavimo pratimų taikymo.

Raktiniai žodžiai: dainavimas; liemens stabilumas; kvėpavimo funkcija.

Metodologija

Buvo atliktas kiekybinis tyrimas. Tyrime dalyvavo jauno amžiaus moterys, kurių amžiaus vidurkis 27,73(±5,31). Tiriamieji buvo ištirti prieš ir po intervencijos. Kvėpavimo funkcijai ištirti buvo naudojami Henčė, Štange kvėpavimo sulaikymo mėginiai ir pikmetru išmatuota maksimalaus iškvėpimo jėga. Liemens stabilumui įvertinti buvo naudojami keturi testai su „Stabilizer“ aparatu ir trys DNS testai. Poveikio priemonės – 30 minučių dainavimo pratimų pamoka, taikyta tris kartus per savaitę tris savaites. Gauti rezultatai buvo apskaičiuoti naudojant statistinės analizės programą SPSS ir pateikti diagramose.

Rezultatai

Nustatytas krūtinės ląstos ekskursijos pokytis Th3-4 lygmenyje – 0,73 cm statistiškai nereikšmingas*. Nustatyti KLE pokyčiai grupės viduje Th7-8 lygmenyje – 0,66 cm* ir Th11-12 lygmenyje – 0,66 cm buvo statistiškai reikšmingi*. Atlikus Henčė testą

kvėpavimo sulaikymas įkvėpus po intervencijos pailgėjo 8,55 s*, o atliekant Štange testą kvėpavimo sulaikymas iškvėpus pailgėjo 12,41 s*. Po taikytos intervencijos nustatytas statistiškai reikšmingas pokytis grupės viduje atliekant PEF – 37 l/min*. Atliekant liemens stabilumo testą gulint ant pilvo nustatytas statistiškai reikšmingas pokytis grupės viduje – 2,53 mmHg*. Atliekant liemens stabilumo testą gulint ant nugaros buvo nustatytas statistiškai nereikšmingas 1,07 mmHg pokytis grupės viduje. Atliekant liemens stabilumo sulenktos kojos pakėlimo testą tiriamiesiems keliant kairiąją koją nustatytas statistiškai reikšmingas pokytis – 2,54 mmHg*. Atliekant testą su dešine koja nustatytas statistiškai reikšmingas pokytis – 3,06*. Buvo nustatytas statistiškai reikšmingas pokytis atliekant kairės tiesios kojos pakėlimo testą – 3,46 mmHg*. Atlikus tiesios kojos pakėlimo testą su dešine koja nustatytas statistiškai reikšmingas pokytis grupės viduje – 2,47 mmHg*. Nustatytas statistiškai reikšmingas pokytis atliekant DNS diafragmos testą – 1,74 balo*. Atliekant DNS galvos, kaklo ir liemens lenkimo testą nustatytas statistiškai reikšmingas pokytis – 0,8 balo*. Vertinant DNS galvos ir kaklo tiesimo testo atlikimą buvo nustatyta, kad pokytis po testo taikymo – 0,27 balo* grupės viduje statistiškai nereikšmingas.

* $p < 0,05$ lyginant su duomenimis prieš intervenciją

Išvados

1. Diafragmos lavinimas taikant dainavimo pratimus padidino jauno amžiaus moterų krūtinės ląstos ekskursiją Th7-8 ir Th11-12 segmentuose.
2. Dainavimo pratimų taikymas pagerino jauno amžiaus moterų kvėpavimo sulaikymo laiką įkvėpus ir iškvėpus, bei forsuoto iškvėpimo rodiklius.
3. Dainavimo pratimai padidino jauno amžiaus moterų liemens stabilumą gulint ant pilvo, bei gulint ant nugaros ir keliant kojas, bei pagerino dinaminį neuroraumeninį stabilumą kvėpuojant bei atliekant galvos ir kaklo lenkimo judesius.

Literatūra

1. Ciuryk, J., Michalik, D., Hordyjewicz, K., Małeck, P., Frankowski, G., Kłaczyński, M., Kulesa, M. M. (2021). Investigation of the relationship between the diaphragm muscle

relaxation therapy, voice emission and postural stability in amateur and professional singers of Academy of Music – preliminary study. *Journal of Measurements in Engineering*, Vol. 9, Issue 1, p.13-22, <https://doi.org/10.21595/jme.2020.21707>

PUSIAUSVYROS PRATIMŲ POVEIKIS MIGRENA SERGANČIO ASMENS PUSIAUSVYRAI IR GYVENIMO KOKYBEI: ATVEJO ANALIZĖ

Faustina Urbanavičiūtė
Kineziterapijos studijų programa
Šiaulių valstybinė kolegija

Darbo vadovas (-ė) – Dovydas Gedrimas

Ivadas

Migrena yra neurologinis sutrikimas, turintis didelį socialinį, ekologinį ir fizinį poveikį ir yra apibrėžiamas, kaip dažnai pasikartojantis lėtinis galvos skausmas (1,2,3). Iš visos populiacijos migrena diagnozuojama 12 proc. žmonijos, didesnė dalis – moterys (4). Pagrindiniai lydinčių migrenos simptomų yra galvos skausmas, pykinimas, vėmimas, jautrumas kvapui, šviesai arba triukšmui (7). Taip pat gali pasireikšti dėmesio koncentracijos sutrikimai, kaklo raumenų skausmai ar pusiausvyros sutrikimai (5,6,7). Nustatyta, kad mažas fizinis aktyvumas turi neigiamą įtaką migrenos sukeltiems galvos skausmams (8). Visgi ištirta, kad pusiausvyros, žvilgsnio stabilumo, eisenos gerinimo, jėgos lavinimo, aerobiniai ir tempimo pratimai yra veiksmingi gydant migrenos sukeltus nepageidaujamus simptomus (9). Tyrimo problema – koks bus kineziterapijos poveikis, taikant pusiausvyros pratimus, migrena sergančio asmens pusiausvyrai ir gyvenimo kokybei? Tikslas – įvertinti kineziterapijos poveikį, taikant pusiausvyros pratimus, migrena sergančio asmens pusiausvyrai ir gyvenimo kokybei. Uždaviniai: 1. Išanalizuoti mokslinę literatūrą apie pusiausvyros lavinimo ir gyvenimo kokybės pokyčių efektyvumą asmenims, sergantiems migrena. 2. Nustatyti kineziterapinės mankštos poveikį migrena sergančio asmens pusiausvyrai ir gyvenimo kokybei. 3. Palyginti asmens, sergančio migrena, pusiausvyros ir gyvenimo kokybės pokyčius prieš ir po kineziterapinės programos.

Raktiniai žodžiai: migrena, pusiausvyra, kineziterapija.

Metodologija

Atliekant tyrimą buvo naudoti duomenų rinkimo ir analizės metodai: 1. Mokslo informacijos šaltinių analizė, taikant abstrakcijos, analizės ir apibendrinimo teorinius metodus. 2. Kiekybinis tyrimas: atvejo analizė. 3. Duomenų aprašomoji ir lyginamoji analizė. Tyrimo instrumentai: skausmo vertinimas pagal vizualinę analoginę skalę (VAS); pusiausvyros vertinimas pagal Berg pusiausvyros skalę; dinaminio stabilumo ir pusiausvyros vertinimas pagal Modifikuotą žvaigždės nuokrypio

testą; pusiausvyros vertinimas pagal Flamingo testą; pusiausvyros vertinimas pagal Keturių kvadratinų žingsnių testą; migrenos įtakos kasdienei veiklai vertinimas pagal migrenos įtakos veiklai klausimyną (MIDAS-LT); fizinio aktyvumo vertinimas pagal Tarptautinį fizinio aktyvumo klausimyną (IPAQ); migrenai būdingas gyvenimo kokybės klausimynas (MSQ).

Rezultatai

Tyrimo metu buvo vertinama migrena sergančios tiriamosios pusiausvyra. Pusiausvyros vertinimui buvo naudojami 4 testai. Išanalizavus gautus duomenis, buvo nustatytas pusiausvyros pagerėjimas. Berg pusiausvyros skalės rezultatų analizė parodė minimalų pagerėjimą, galima spręsti, kad tiriamosios pusiausvyra, reikalinga Berg užduotims atlikti, buvo gera ir iki tyrimo pradžios. Modifikuotas žvaigždės nuokrypio testas parodė pagerėjusią pusiausvyrą ir siekimą atitinkamomis kryptimis, dešinės kojos pusiausvyra ir siekimas buvo geresni už kairės. Analizuojant Flamingo testo rezultatus buvo nustatyta, kad pusiausvyros praradimų skaičius sumažėjo 11 kartų. Keturių kvadratinų žingsnių testas parodė, kad pusiausvyra, gebėjimas peržengti kliūtis ir greitis padidėjo 2,77 sekundėmis. Taip pat buvo vertinama ir tiriamosios gyvenimo kokybė, tam buvo naudojama skausmo skalė ir 3 klausimynai. VAS skalės rezultatų analizė parodė sumažėjusį galvos skausmą 2,3 balo. MIDAS klausimyno rezultatuose buvo nustatytas nedarbingumo, negalėjimo užsiimti namų ruoša sumažėjimas bei pagerėjo bendravimas su artimaisiais ir laisvalaikio leidimas. IPAQ rezultatai ženklaus pokyčio neparodė, tad galima spręsti, kad su pusiausvyros mankšta nesusijęs fizinis aktyvumas tyrimo rezultatams įtakos neturėjo. Migrenai būdingo gyvenimo kokybės klausimyno rezultatų analizė parodė, kad sumažėjo neigiamas migrenos poveikis darbui, kasdienei veiklai, energijos pojūčiui, koncentracijai, nuovargiui, galėjimui atlikti namų ruošą ir apsipirkimą bei sumažėjo jautimasis našta kitiems asmenims.

Išvados

1. Migrena yra neurologinis sutrikimas, sukeliantis pasikartojantį galvos skausmą. Ligos simptomai neigiamai paveikia sergančiojo fizinę bei psichinę sveikatą. Nustatyta, kad vieni iš migrenos sukeltų simptomų yra suprastėjusi pusiausvyra ir gyvenimo kokybės sumažėjimas. Remiantis tyrimų duomenimis nustatyta, kad kineziterapinė mankšta gali turėti teigiamos įtakos pusiausvyros ir gyvenimo kokybės pagerėjimui.
2. Nustatytas teigiamas kineziterapinės mankštos poveikis migrena sergančio asmens pusiausvyrai ir gyvenimo kokybei.
3. Palyginus migrena sergančio asmens pusiausvyros ir gyvenimo kokybės pokyčius prieš ir po kineziterapinės programos nustatyta, kad pagerėjo pusiausvyra, dinaminis stabilumas, greitis kertant kliūtis ir sumažėjo pusiausvyros praradimų skaičius. Išanalizavus klausimynų rezultatus nustatyta, kad gyvenimo kokybė taip pat pagerėjo, nes sumažėjo jaučiamo migrenos sukulto galvos skausmo diapazonas bei neigiamas migrenos poveikis darbui, laisvalaikiu bei tarpusavio santykiams.

Literatūra

1. Dodick, D. W. (2018). A Phase-by-Phase Review of migraine Pathophysiology. *Headache journal*, 24(4), p. 4-16. <https://headachejournal.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/head.13300>.
2. Lipton, R. B., Lombard, L., Ruff, D. D., Krege, J. H., Loo, L. S., Buchanan, A., Melby, T. E., Buse, D. C. (2020). Trajectory of migraine – related disability following long – term treatment with lasmiditan: results of the GLADIATOR study. *The Journal of Headache and Pain*, 21(1). <https://thejournalofheadacheandpain.biomedcentral.com/articles/10.1186/s10194-020-01088-4>.
3. Ongas, J. J. Y., Felice, M. (2017). Migraine Treatment: Current Acute Medications and Their Potential Mechanisms of Action. *Neurotherapeutics*, 15(2), p. 274-290. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29235068/>.
4. Kikkeri, N. S., Nagalli, S. (2020). Migraine with Aura. *NCBI*. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK554611/>.
5. Carvalho, G. F., Schwarz, A., Szikszay, T. M., Adamczyk, W. M., Bevilaqua – Grossi, D., Luedtke, K. (2019). Physical therapy and migraine: musculoskeletal and balance dysfunctions and their relevance for clinical practice. *Brazilian Journal of Physical Therapy*, 24(4), p. 360-316. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PM C7351966/>.
6. Karsan N., Goadsby, P. J. (2018). Biological insights from the premonitory symptoms of migraine. *Nature Reviews Neurology*, 14, p. 699-710. <https://www.nature.com/articles/s41582-018-0098-4>.
7. Peters, G. L., PharmD, BCPS (2019). Migraine Overview and Summary of Current and Emerging Treatment Options. *AJMC*, 25(2). <https://www.ajmc.com/view/migraine-overview-and-summary--of-current-and-emerging-treatment-options>.
8. Amin, F. M., Aristeidou, S., Baraldi, C., Czapinska-Ciepiela, E. K., Ariadni, D. D., Lenola, D. Di, Fenech, C., Kampouris, K., Karagiorgis, G., Braschinsky, M., Linde, M., and European Headache Federation School of Advanced Studies (2018). The association between migraine and physical exercise. *The Journal of Headache and Pain*, 19(1), p. 83. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6134860/>.
9. Alghadir, A. H., Anwer, S. (2018). Effects of Vestibular Rehabilitation in the Management of a Vestibular Migraine: A Review. *Frontiers in Neurology*, 9. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6005864/>.

SERGANČIŲ GUILLAIN – BARRE SINDROMU, VEIKLOS PROBLEMOS

Goda Šablevičiūtė

Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija

Darbo vadovas (-ė) – dr. Daiva Baltaduonienė

Įvadas

Guillain – Barre sindromas (GBS) – tai uždegiminė polineuropatija, kuriai dažniausiai būdinga simetriškas galūnių silpnumas, jutimų sutrikimai ir arefleksija (Zaeem ir kt., 2019). Šia liga per metus serga 1–2 iš 100 000 pasaulio gyventojų, dažniau vyrai, nei moterys. Guillain – Barre sindromas dažnai siejamas su negalia. Reabilitacija pradedama taikyti ūminėje ligos stadijoje; ankstyvąją reabilitaciją siekiama atkurti prarastas funkcijas ir sumažinti ilgalaikes komplikacijas (Prada ir kt., 2020). Temos aktualumas: Guillain – Barre sindromas yra viena iš labiausiai paplitusių neurorauumeninio paralyžiaus priežasčių visame pasaulyje (Byers, 2021). Daugelis asmenų toliau jaučia liekamuosius ligos simptomus, kurie turi įtakos gyvenimo kokybei, darbui, kasdieniam ir socialiniam gyvenimui (Laparidou ir kt., 2021). Tyrimo problema: Kokios veiklos problemos kyla asmenims, sergantiems Guillain – Barre sindromu? Tikslas: Atskleisti, asmenų, sergančių Guillain – Barre sindromu, veiklos problemas. Uždaviniai: 1. Atskleisti su kokiais sunkumais asmenys susiduria kasdienėje veikloje? 2. Išanalizuoti su kokiomis problemomis asmenys susiduria darbinėje veikloje? 3. Nustatyti kaip sutrikdomas asmenų laisvalaikis, sergant Guillain – Barre sindromu?

Raktiniai žodžiai: Guillain – Barre sindromas, darbinė veikla, kasdienė veikla, laisvalaikis.

Metodologija

Buvo taikytas kokybinis tyrimo metodas. Duomenims rinkti pasirinktas pusiau struktūruotas interviu su iš anksto suformuluotais klausimais bei duomenys užfiksuoti garso įrašymo priemone (diktofonu). Tyrimas atliktas nuotoliniu būdu.

Rezultatai

Atlikus gautos informacijos analizę, išryškėjo 5 kategorijos, kurios buvo suskirstytos į subkategorijas: 1. Ligos simptomų pradžia (subkategorijos: kojų raumenų silpnumas, rankų raumenų silpnumas, jutimų sutrikimai, veido raumenų silpnumas, kvėpavimo sistemos sutrikimai). 2. Liga tęsiasi toliau (subkategorijos: nuovargis, skausmas, raumenų silpnumas, pusiausvyros sutrikimai, jutimų sutrikimai, „mokausi iš naujo“, smulkiosios motorikos sutrikimai, „prisitaikiau, kad būtų lengviau“). 3. Kasdienė veikla (subkategorijos: apsirengimas/ nusirengimas, maudymasis, valgymas

ir maisto gamyba). 4. Darbinė / produktyvioji veikla (subkategorijos: darbo pobūdžio kaita, darbo apimtys sumažinimas). 5. Laisvalaikis (subkategorijos: „negaliu daryti, tai ką mėgstu“, „arba nevairuoju, arba prisitaikau“, ribojamas fizinis aktyvumas).

Išvados

1. Asmenys, sergantys Guillain – Barre sindromu susidūrė su kasdienės veiklos sunkumais dėl išlikusio raumenų silpnumo, pusiausvyros sutrikimų ir smulkiosios motorikos sutrikimų. Liekamieji simptomai daugiausiai turėjo įtakos apsirengimo /nusirengimo, maudymosi bei valgymo ir maisto gamybos veiklų atlikimui.
2. Asmenims, sergantiems Guillain – Barre sindromu, kilo sunkumų darbinėje veikloje dėl jaučiamo nuovargio. Asmenys keitė darbo pobūdį, sumažino darbo valandas ir krūvį arba negalėjo dirbti.
3. Asmenims, sergantiems Guillain – Barre sindromu, laisvalaikio apribojimus sukelia didelis nuovargis, raumenų silpnumas, pusiausvyros sutrikimai, jutimų sutrikimai ir skausmas. Dėl šių liekamųjų simptomų, asmenys turi riboti savo fizinį aktyvumą, negali daryti, tai ką mėgo anksčiau ir teko keisti vairavimo įgūdžius.

Literatūra

1. Byers, MS., (2021). Guillain-Barré Syndrome: Review and Summary. *J Biomed Res Environ Sci*.
2. Laparidou, D., Curtis, F., Akanuwe, J., Jackson, J., Hodgson, T. L., & Siriwardena, A. N. (2021). Patients' experiences and perceptions of Guillain – Barré syndrome: A systematic review and meta-synthesis of qualitative research. *PLOS ONE* 16(2): e0245826. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0245826>
3. Prada, V., Massa, F., Salerno, A., Fregosi, D., Beronio, A., Serrati, C., Mannironi, A., Mancardi, G., Schenone, A., & Benedetti, L. (2020). Importance of intensive and prolonged rehabilitative treatment on the Guillain-Barré syndrome long-term outcome: a retrospective study. *Neurological sciences : official journal of the Italian Neurological Society and of the Italian Society of Clinical Neurophysiology*, 41(2), 321–327. <https://doi.org/10.1007/s10072-019-04077-x>
4. Zaeem, Z., Siddiqi, Z. A., & Zochodne, D. W. (2019). Autonomic involvement in Guillain-Barré syndrome: an update. *Clin Auton Res* 29, 289–299 (2019). <https://doi.org/10.1007/s10286-018-0542-y>

TĖVŲ, AUGINANČIŲ VAIKĄ SU DAUNO SINDROMU, LAISVALAIKIO PATIRTYS

Gintautė Ažnaitė

*Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Viktorija Tarasenko

Ivadas

Vaiko protinio atsilikimo diagnozė gali tėvams sukelti emocinių sunkumų (Fernández-Ávalos ir kt., 2021). Dauno sindromą turinčių vaikų tėvai susiduria su daugybe iššūkių gyvenime ir turi skirtingus poreikius, susijusius su jų vaikų sindromo sunkumu. Tačiau, nepaisant visų kliūčių, beveik visi tėvai tvirtina, jog jų vaikai įnešė teigiamų dalykų į jų gyvenimą (Fernández-Ávalos ir kt., 2021). Bet kaip teigia Flood, Meier ir Musick (2020), vaikus su Dauno sindromu auginantys tėvai teigia turintys mažiau laiko laisvalaikiui nei tie asmenys, kurie neturi vaikų. Tyrimo problema: kokios yra tėvų, auginančių vaiką su Dauno sindromu, laisvalaikio patirtys? Tikslas: atskleisti tėvų, auginančių vaiką su Dauno sindromu, laisvalaikio patirtis. Uždaviniai: 1. Išskirti tėvų, auginančių vaiką su Dauno sindromu, patirtis aktyvaus laisvalaikio veiklose. 2. Išanalizuoti, kokios yra tėvų, auginančių vaiką su Dauno sindromu, patirtys pasyvaus laisvalaikio veiklose. 3. Nustatyti, kokias stipriasias puses laisvalaikio veiklose išskiria tėvai, auginantys vaiką su Dauno sindromu.

Raktiniai žodžiai: laisvalaikis, Dauno sindromas, tėvai.

Metodologija

Tyrimo metu buvo taikyta kokybinė tyrimo strategija, tyrimo metu buvo siekiama atskleisti tėvų, auginančių vaiką su Dauno sindromu, laisvalaikio patirtis. Tyrimo duomenys buvo surinkti naudojant interviu metodą. Tyrimo duomenų analizei naudojama turinio analizė, nagrinėjant interviu metu gautus tyrėjo užrašus ir garso įrašus. Rezultatai buvo pateikiami lentelėse, cituojant išsakytas informantų mintis.

Rezultatai

Išanalizavus interviu metu gautą informaciją, galima teigti, jog vaiko su Dauno sindromu auginimas neturi didelės įtakos užsiimant aktyvia ir pasyvia laisvalaikio veikla. Tik keli informantai teigė, jog vaiko su Dauno sindromu auginimas turi įtakos jų aktyviai ir pasyviai laisvalaikio veiklai: „iki susilaukimo dukrytės, tai iš tikrųjų sportas buvo kasdienė dalis ir dabar kuomet toliau tuo labiau jaučiu to trūkumą ir artimiausiu metu vėl norėčiau prie to grįžti.“ (Informantė Nr.2); „Bet koku atveju labiau

paaukoji savo laisvalaikį, tas savo poilsio valandas, kad laiko užtektų vaiko poreikiams.“ (Informantė Nr.2); „<...> ji savisaugos instinkto visai neturi. Nesupranta jog reikia saugotis. Visada mintyse turi būti keliais žingsniais priekyje. <...> nususūki akimirksniui ir jos nebėra<...>.“ (Informantė Nr.8). Buvo išskirtos šios stipriosios laisvalaikio pusės, auginant vaiką su Dauno sindromu - pasikeitęs požiūris į žmones, pasaulį, susipažįstama su naujais žmonėmis, atrandamos naujos laisvalaikio veiklos, laisvalaikio metu pastebimi nauji vaiko pasiekimai: „Leidžiant laiką su tokiu vaiku, išmoksti kitaip žiūrėti į pasaulį, kitaip vertinti žmones, galimybes ir aplamai tai, ką turi.“ (Informantė Nr.1); „<...>Labai džiugina tai, jog laisvalaikio metu sugebėjome suderinti visus šeimos interesus.“ (Informantė Nr.2); „Labai džiugina tai, jog visos tos įdėtos pastangos, jos galiausiai laisvalaikio metu vis tiek pasimato.“ (Informantė Nr.9).

Išvados

1. Apibendrinant informantų patirtis galima daryti išvadą, jog vaiko su Dauno sindromu auginimas neturi didelės įtakos užsiimant aktyvia laisvalaikio veikla. Tam daugiau įtakos turi kitos su Dauno sindromu susijusios vaiko ligos. Tik nedaugelis informantų pabrėžia kylančius iššūkius aktyvaus laisvalaikio veiklose.
2. Apibendrinant gautus rezultatus galima teigti, jog daugiausia laiko užsiimti pasyvia laisvalaikio veikla atsiranda tuomet, kai vaikas su Dauno sindromu užsiima sava veikla arba vakare, poilsio metu. Tik keli informantai teigė, jog vaiko su Dauno sindromu auginimas turi įtakos jų pasyvioms laisvalaikio veikloms, nes reikia pasirūpinti vaiko poreikiais.
3. Informantai išskiria, jog stipriosios laisvalaikio, auginant vaiką su Dauno sindromu pusės yra tos, jog pasikeičia požiūris į žmones, pasaulį, susipažįstama su naujais žmonėmis, taip pat atrandamos naujos laisvalaikio veiklos.

Literatūra

1. Fernández-Ávalos, M. I., Pérez-Marfil, M. N., Ferrer-Cascales, R., Cruz-Quintana, F., & Fernández-Alcántara, M. (2021). Feeling of grief and loss in parental caregivers of adults diagnosed with intellectual disability. *Journal of applied*

- research in intellectual disabilities : JARID*, 34(3), 712–723. <https://doi.org/10.1111/jar.12842>
2. Flood, S., Meier, A., & Musick, K. (2020). Reassessing Parents' Leisure Quality

With Direct Measures of Well-Being: Do Children Detract From Parents' Down Time? *Journal of Marriage and Family*, 82(4), 1326-1339. <https://doi.org/10.1111/jomf.12647>

„STOTT“ PILATES PRATIMŲ POVEIKIS VAIKŲ, SERGANČIŲ KVĖPAVIMO SISTEMOS LIGOMIS, LAIKYSENAI IR KVĖPAVIMO SISTEMOS FUNKCINIAMS RODIKLIAMS

Gabrielė Dervinytė

*Kineziterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Diana Nemčiauskienė

Įvadas

Netaisyklinga laikysena lemia augančio vaiko esamą ir būsimą sveikatą. Kūno, stuburo netaisyklingos padėtys labai dažnai išryškėja vaiko augimo periodu (Lafond, Descarreaux, Normand, Harrison, 2007). Ryškiausi pokyčiai stebimi 6–9 ir 11–14 metų amžiuje. Augimo metu dažnai formuojasi ydinga laikysena, nes raumenys vystosi lėčiau nei formuojasi kaulai. Griaucių-raumenų sistema brendimo metu yra labiau linkusi į deformacijas ir yra jautresnė apkrovoms (Santos ir kt., 2015). Pilates metodas koncentruojasi į liemens korseto raumenų stiprinimą. Šie raumenys svarbūs statinei ir dinaminei kūno stabilizacijai bei taisyklingai laikysenai (Muscolino, Cipriani, 2004). Tyrimų apie Pilates poveikį vaikų kvėpavimo sistemos funkciniais rodikliais ar laikysenos pokyčiams randama mažai (Hornsby, Johnston, 2019). Tyrimo tikslas - nustatyti „Stott“ pilates pratimų poveikį vaikų, sergančių kvėpavimo sistemos ligomis, laikysenai ir kvėpavimo sistemos funkciniais rodikliais.

Tyrimo uždaviniai: 1. Įvertinti vaikų, sergančių kvėpavimo sistemos ligomis, laikysenos kaitą, taikant „Stott“ pilates pratimus. 2. Įvertinti vaikų, sergančių kvėpavimo sistemos ligomis, liemens raumenų statinės ištvermės kaitą, taikant „Stott“ pilates pratimus. 3. Įvertinti vaikų, sergančių kvėpavimo sistemos ligomis, plaučių tūrio kaitą, taikant „Stott“ pilates pratimus.

Raktiniai žodžiai: ištvermė, kvėpavimo sistema, laikysena, Pilates pratimai.

Metodologija

Kiekybiniame tyrime tiriamieji ($n = 15$) atitiko šiuos kriterijus: sirgo kvėpavimo sistemos ligomis bei buvo 7–12 metų. Prieš ir po tyrimo buvo vertinta: laikysena (W. W. K Hoeger skalė), liemens raumenų statinė ištvermė (McGill testas), plaučių gyvybinė talpa (spirometru) ir krūtinės ląstos ekskursija. Tiriamieji atliko „Stott“ pilates pratimus 3 savaites, 5 k./sav., vienos treniruotės trukmė – 30 min. Programą sudarė 15 „Stott“ pilates pratimų.

Rezultatai

Po „Stott“ pilates pratimų pagerėjo laikysena ($p < 0,05$, $p = 0,00$), padidėjo liemens lenkiamųjų, tiesiamųjų ir šoninių raumenų statinė ištvermė ($p < 0,05$, $p = 0,00$). Padidėjo plaučių tūris ($p < 0,05$, $p = 0,01$) ir krūtinės ląstos ekskursija ($p < 0,05$, $p = 0,03$). Didžiausias rezultatų pokytis stebėtas liemens raumenų ištvermėje, mažiausias – plaučių tūryje.

Išvados

1. Laikysena pagerėjo po „Stott“ pilates pratimų.
2. Liemens raumenų statinė ištvermė padidėjo po „Stott“ pilates pratimų.
3. Plaučių tūris padidėjo po „Stott“ pilates pratimų.

Literatūra

1. Lafond, D., Descarreaux, M., Normand, M. C., & Harrison, D. E. (2007). Postural development in school children: a cross-sectional study. *Chiropractic & Osteopathy*, 15(1), 1-7.
2. Santos, A.T., Rodrigues, V., Quitério, N.F., Pimentel, M.H., & Manrique, G.A. (2015). Photogrammetric Analysis of Posture and Associated Risk Factors in School-Aged Children and Adolescents. *Revista de Enfermagem Referência*. IV Série. 31-40. 10.12707/RIV14051.
3. Muscolino, J. E., & Cipriani, S. (2004). Pilates and the “powerhouse”—I. *Journal of bodywork and movement therapies*, 8(1), 15-24.
4. Hornsby, E., & Johnston, L. M. (2020). Effect of pilates intervention on physical function of children and youth: a systematic review. *Archives of physical medicine and rehabilitation*, 101(2), 317-328.

ASMENŲ, PRIKLAUSOMŲ NUO ALKOHOLIO, VEIKLOS PROBLEMOS

Gabrielė Leonavičiūtė
Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija

Darbo vadovas (ė) – Evelina Lamsodienė

Ivadas

Autorių teigimu Lietuva kultūriškai ir geografiškai priklauso PSO regionui, kuriame alkoholio yra suvartojama daugiausia pasaulyje. Tyrimo tema ypač aktuali, kadangi priklausomybė alkoholiui paveikia asmens gyvenimo kokybę ir sutrikdo kasdienę, darbinę ir laisvalaikio veiklas (Reitz, Scaffa, 2020). Lietuvoje alkoholio tema, ypač įtraukiant ergoterapiją – kaip gydymo dalį, nėra plačiai nagrinėjama, tačiau ergoterapijos metu įgyti nauji įgūdžiai prisideda prie efektyvesnių sveikimo rezultatų (Roeber, Schaeffer, 2018), nes padeda išvengti atkryčio ir jo sukeltų pasekmių, pacientai yra mokomi planuoti laiką, atstatyti darbinį, kasdieninę veiklos bei laisvalaikio įgūdžius ir įpročius be alkoholio. Pasak Deimanto Žemaičio, socialinio darbuotojo sveikstančio alkoholiko (interviu metu su A. Navicku; 2016) asmeniui turinčiam priklausomybę probleminė sritis yra ne tik santykiai su kitais žmonėmis, tačiau ir pinigai bei darbas (Bagužaitė, 2008). Tyrimo problema: Kokios yra asmenų, priklausomų nuo alkoholio, veiklos problemos? Tyrimo tikslas: Atskleisti asmenų, priklausomų nuo alkoholio veiklos problemas.

Tyrimo uždaviniai: 1. Nustatyti asmenų, priklausomų nuo alkoholio kasdieninę, darbinę ir laisvalaikio veiklas priklausomybės laikotarpiu. 2. Išskirti asmenų, priklausomų nuo alkoholio, kasdieninę, darbinę ir laisvalaikio veiklas, atsisakius alkoholio vartojimo. 3. Išskirti asmenų, priklausomų nuo alkoholio, veiklų pasikeitimą priklausomybės laikotarpiu ir atsisakius alkoholio vartojimo.

Raktiniai žodžiai: priklausomybė, alkoholis, abstinencija, problemos.

Metodologija

Duomenų rinkimo metodai: pusiau struktūruotas interviu. Duomenų analizės metodai: teminės analizės metodas. Pasirinkus šį metodą, buvo siekiama gauti išsamius atsakymus iš kiekvieno asmens, norint įsigilinti į kiekvieno iš jų patirtis ir pateikiamas problemas. Taip pat minėtas metodas buvo parinktas tam, kad išoriniai reikalavimai ar sąlygos nedarytų poveikio tyrimo rezultatams.

Rezultatai

Rezultatuose išryškėjo asmenų priklausomybės atsiradimo priežastys, tėvų pavyzdys ir problemos šeimoje buvo dažniausios asmenų patirtyje. Atlikus tyrimą, išryškėjo asmenų, priklausomų nuo alkoholio veiklos problemos kasdienėje, darbinėje ir laisvalaikio veiklose. Gauti rezultatai parodė, kad asmenys susidūrė su tokiais problemomis, kaip: savęs priežiūra, buvo sunku apsitarnauti save, vyrams – apsiskusti barzdą, moterims – galvos plovimas, buities darbai – apimantys maisto ruošą, namų tvarkymą, darbinėje veikloje kilusios problemos - alkoholio vartojimas darbo vietoje ir darbo metu, konfliktinės situacijos su bendradarbiais, fizinės ir psichologinės sveikatos problemos, nuolatinis vartojimas – kaip laisvalaikio veikla. Analizavus rezultatus, atsiskleidė asmenų priklausomų nuo alkoholio sveikimą lemiantys veiksniai, tokie kaip santykiai su šeima – skyrybos, nauji santykiai, sveikatos problemos paskatinusios keisti gyvenimo būdą, bei bendraminčiai padedantys kovoti su priklausomybe. Asmenų, nustojusių vartoti alkoholį gyvenimo veiklos pasikeitė kardinaliai visose gyvenimo srityse: susirado darbą, įgijo naują profesiją, laisvalaikio srityje atsirado naujų hobijų – kurie pakeitė nuolatinį vartojimą. Kasdienėje veikloje kilusios problemos – maisto ruošą, savęs priežiūra išnyko. Taip pat pagerėjo santykiai su artimaisiais.

Išvados

1. Asmenys, priklausomi nuo alkoholio, jų priklausomybės laikotarpiu turėjo veiklos problemų visose gyvenimo srityse: kasdienėse – savęs priežiūra, buities darbai, darbinėse – prasta savijauta, alkoholis darbe ir laisvalaikyje – nuolatinis vartojimas.
2. Asmenys, atsisakę alkoholio vartojimo, sėkmingai grįžo į darbinę veiklą, įgijo naują profesiją, tačiau baimė dirbti dėl aplinkinių požiūrio ir atkryčio baimės išliko. Laisvalaikio veikla laikytas nuolatinis alkoholio vartojimas pakito į naujų hobijų ir veiklų ieškojimą. Kasdienybėje maisto ruošą ar buities darbai jau nebuvo iššūkis, o padidėjusi motyvacija rūpintis savimi ir šeima, sustiprino santykius su artimaisiais.

3. Priklausomybės metu laisvalaikio praleidimo būdą – nuolatinį alkoholio vartojimą, pakeitė nauji pomėgiai, laikas su šeima. Esant priklausomu nuo alkoholio darbas tau mažiausiai rūpi, nes tavo tikslas – alkoholis, tačiau pradėjus sveikti nuo priklausomybės atsirado motyvacija įgyti naują profesiją, susirasti darbą ir tapti geru darbuotoju. Vartojant alkoholį maisto ruošą, kaip ir asmeninė higiena tampa bereikšmės asmeniui, kurio visa dienos rutina sukasi apie alkoholį. Sveikimo laikotarpyje asmenys pradėjo rūpintis savimi, gaminti šeimai ir sau valgi. Nusprendus pasukti blaivybės keliu, asmenys tapo labiau savarankiškesni, motyvuoti visose gyvenimo veiklos srityse.

Literatūra

1. Roeber, J. & Schaeffer, J. (2018). The 12-Steps of Alcoholics Anonymous: A Guide for Occupational Therapists. *Occupational Therapy Capstones*. 398.
2. Reitz, S. M., Scaffa, M. E. (2020). Occupational Therapy in the Promotion of Health and Well-Being. *American Journal of Occupational Therapy*. 74, (3).
3. Bagužaitė, L. (2008). Ergoterapijos poveikio vertinimas priklausomų nuo alkoholio ir narkotikų asmenų veiklai, interesams bei pomėgiams. Kaunas, p. 18 – 20.

ANKSTYVOSIOS MOTORINĖS RAIDOS SĄSAJOS SU ŽINDYMO TRUKME

Gabrielė Liaukevičiūtė

*Kineziterapijos studijų programa
Lietuvos sporto universitetas*

Darbo vadovas (-ė) – doc. dr. Vilma Dudonienė

Įvadas

Motorinę raidą, kuri yra pamatas kūdikio vystymuisi, lemia daug skirtingų veiksnių, norint užkirsti kelią ankstyvosios motorinės raidos vėlavimams, svarbu juos identifikuoti. Ypatingai svarbus yra laikotarpis pirmaisiais gyvenimo metais, kai dėl stipriai išreikšto neuronų plastiškumo yra suteikiama galimybė motinai paveikti kūdikio vystymosi trajektoriją (Hane, Philbrook, 2012). Ankstyvoji motinos sąveika su kūdikiu yra labai svarbus veiksnys, kuris turi įtakos vaiko tolimesniam vystymuisi bei ligų prevencijai (Soares ir kt., 2018). Visuomenei pereinant prie ankstyvųjų vystymosi sutrikimų diagnostikos ir gydymo, svarbu suprasti, kaip motinos ir kūdikio sąveika gali būti susijusi su esamais vaiko raidos sutrikimais. Svarbu įvertinti ir ištirti mechanizmus, per kuriuos motinos priežiūra gali pakeisti kūdikio vystymąsi pirmaisiais gyvenimo metais, kai kūdikiai išsiugdo esminius motorinius, kognityvinius, kalbos ir socioemocinius įgūdžius (Reck ir kt., 2018). Nustatyta, kad žindymas siejasi su teigiamu kūdikio vystymuisi, įskaitant optimalų nervinį ir ankstyvąjį smegenų vystymąsi, pagerėjusį imunitetą, geresnę psichinę sveikatą, kalbos gebėjimus ir akademinius pasiekimus (Grace ir kt., 2017). Tačiau trūksta tyrimų, kurie įrodytų ar tikrai žindymas siejasi su geresne kūdikių motorine raida. Tyrimo tikslas: nustatyti ankstyvosios motorinės raidos sąsajas su žindymo trukme. Uždaviniai: 1. Įvertinti kūdikių motorinę, atitinkančią jų chronologinį amžių, raidą. 2. Nustatyti kūdikių žindymo trukmę ir ypatumus. 3. Nustatyti sąsajas tarp vertintų rodiklių.

Raktiniai žodžiai: ankstyvoji motorinė raida, žindymas.

Metodologija

Anketinė apklausa buvo naudojama duomenų surinkimui apie kūdikio maitinimo būdą, plačiau apie žindymą, antropometrinius duomenis, motinos amžių. Albertos kūdikių motorinės raidos skalė (AKMRS) naudota įvertinti kūdikio motorinę raidą. Tyrimo duomenų skaičiavimai atlikti naudojantis Microsoft Excel ir IBM SPSS (Statistical Package for Social Science) kompiuterinėmis programomis. Rezultatų procentų statistinio reikšmingumo patikrinimui naudojamas chi-kvadrato kriterijus (χ^2), ($p < 0,05$). Duomenims pasiskirsčius pagal normalųjį

skirstinį, koreliacijoms buvo naudojamas Pearsono koreliacijos koeficientas (r).

Rezultatai

79,6 proc. tiriamųjų kūdikių buvo normalios motorinės raidos, 20,4 proc. – vėluojančios motorinės raidos. Vertinant kūdikio motorinę raidą pagal žindymo trukmę, trumpai žindžiusių motinų kūdikių motorinė raida (58,7 proc.) buvo statistiškai reikšmingai prastesnė ($p < 0,05$), nei ilgai žindančių kūdikių (96,5 proc.). Vertinant ankstyvąją motorinę raidą pagal gimdymo tipą, Cezario pjūviu gimusių vaikų (80,8 proc.) motorinė raida nereikšmingai geresnė, nei natūraliais gimdymo takais (79,2 proc.) gimusių kūdikių ($p = 0,8$). 83 proc. motinos pienu maitinamų kūdikių motorinė raida buvo normali, 17 proc. – vėluojanti. 77 proc. mišiniu maitinamų kūdikių motorinė raida buvo normali, 23 proc. – vėluojanti. Vertinant žindymo trukmę pagal gimdymo tipą, iš ilgai maitinančių motinos pienu mamų, ilgiau žindė kūdikius gimusius natūraliais gimdymo takais (57,1 proc.) nei gimusius Cezario pjūviu (50 proc.), tačiau rezultatai reikšmingai nesiskyrė ($p = 0,5$). Vertinant žindymo trukmę pagal tai, ar mamos turėjo žindymo apmokymus, turėjusios apmokymus (65,2 proc.) reikšmingai maitino ilgiau ($p = 0,004$), lyginant su neturėjusiomis žindymo apmokymų (35,3 proc.). Vertinant žindymo trukmę pagal skausmo pojūtį žindant pirmas dvi savaites, nejautusios skausmo mamos (68,3 proc.) statistiškai reikšmingai žindė ilgiau ($p = 0,03$), nei jautusios skausmą (46,8 proc.). Vertinant ankstyvosios motorinės raidos sąsajas su žindymo trukme nustatytas patikimas vidutinio stiprumo tiesioginis koreliacinis ryšys ($r = 0,50$; $p < 0,01$).

Išvados

1. Daugumos tirtų kūdikių ankstyvoji motorinė raida atitiko jų chronologinį amžių, tik vienos penktosios dalies kūdikių motorinė raida buvo vėluojanti.
2. Daugiau nei pusės kūdikių žindymo trukmė buvo 7-12 mėn. Reikšmingai ilgiau krūtimi maitino tos mamos, kurios buvo prieš gimdymą apmokytos bei tos, kurios nejautė skausmo pirmąsias dvi žindymo savaites.
3. Kuo ilgiau žindomas kūdikis, tuo geresnė kūdikio motorinė raida.

Literatūra

1. Hane, A. A., & Philbrook, L. E. (2012). Beyond licking and grooming: Maternal regulation of infant stress in the context of routine care. *Parenting, 12*(2-3), 144-153. <https://doi.org/10.1080/15295192.2012.683341>
2. Soares, H., Barbieri-Figueiredo, M., Pereira, S., Silva, M., & Fuertes, M. (2018). Parents attending to nurse visits and birth age contribute to infant development: A study about the determinants of infant development. *Early human development, 122*, 15-21. <https://doi.org/10.1016/j.earlhumdev.2018.05.006>
3. Reck, C., Van Den Bergh, B., Tietz, A., Müller, M., Ropeter, A., Zipser, B., & Pauen, S. (2018). Maternal avoidance, anxiety cognitions and interactive behaviour predicts infant development at 12 months in the context of anxiety disorders in the postpartum period. *Infant Behavior and Development, 50*, 116-131. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2017.11.007>
4. Grace, T., Oddy, W., Bulsara, M., & Hands, B. (2017). Breastfeeding and motor development: A longitudinal cohort study. *Human movement science, 51*, 9-16. <https://doi.org/10.1016/j.humov.2016.10.001>

KOMBINUOTAS ŠLAUNIES IR BLAUZDOS RAUMENŲ JĖGOS LAVINIMAS VEIKSMINGESNIS UŽ IZOLIUOTĄ BLAUZDOS RAUMENŲ JĖGOS LAVINIMĄ MALŠINANT PATELOFEMORALINĮ SKAUSMĄ. SISTEMINĖ APŽVALGA IR METAANALIZĖ

Gintarė Mankutė

*Kineziterapijos studijų programa
Klaipėdos valstybinė kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Daiva Lenčiauskienė

Išvadas

Patelofemoralinis skausmas – tai lėtinė būklė, kurios simptomai paaštrėja atliekant judesius per kelio sąnarį kasdieninių veiklų metu. Tai viena iš dažniausiai sutinkamų griaučių – raumenų sistemos būklių bendrojoje medicininėje praktikoje (van der Heijden, 2015). Net 90 proc. pacientų skundžiasi skausmu, išliekančiu iki 4 metų po pirmųjų simptomų pasireiškimo, o 25 proc. teigia, kad reikšmingi Patelofemoralinio skausmo simptomai išlieka net po 20 metų (Nimon ir kt., 1998). Nors šio skausmo etiologija nėra tiksli, manoma, jog jis atsiranda dėl lokalių faktorių, tokių kaip pakitusi kelio sąnario ir keturgalvio raumens funkcija, bei ne lokalių faktorių, kurie yra susiję su proksimalinių ir distalinių sąnarių mechanika. Šios sisteminės apžvalgos tikslas yra įvertinti skirtingų kineziterapijos programų poveikį raumenų jėgai, skausmo intensyvumui ir aktyvumui esant Patelofemoraliniam skausmui. Apžvalgoje keliami du probleminiai klausimai. Pirmasis – kaip šlaunies ir blauzdos raumenų jėgos lavinimo programa lemia pacientų su Patelofemoraliniu skausmu raumenų jėgą, skausmo intensyvumą ir aktyvumą ir kokia šios intervencijos nauda? Antrasis klausimas – kiek šlaunies ir blauzdos raumenų jėgos lavinimo programa veiksmingesnė už blauzdos raumenų jėgos lavinimo programą malšinant skausmo intensyvumą, didinant jėgą ir kasdieninį aktyvumą.

Raktiniai žodžiai: priekinis kelio skausmas, raumenų jėga, Patelofemoralinio skausmo sindromas, rehabilitacija.

Metodologija

Informacijos paieška buvo vykdoma paieškos bazėse be kalbos ir publikacijos metų apribojimų. Atrinkta 14 pilno teksto atsitiktinių imčių ir/arba kontrolinių studijų taikant turinio analizės tyrimo metodą. Dalyvių atrankos kriterijai: dizainas, dalyviai, intervencijos, palyginamosios grupės, rezultatų nustatymo matavimai. Metodikos – šlaunies ir/arba blauzdos raumenų jėgos didinimo programa. Intervencijos – jėgos matavimas naudojant manualinį raumenų testavimą arba dinamometriją, skausmo intensyvumas vertintas naudojant vizualinę

analoginę arba skaitmeninę matavimo skalę, aktyvumas vertintas pagal pajėgumą ir kineziterapijos programos atlikimą. Tyrimo rezultatų kriterijams nustatyti naudota PEDro vertinimo sistema (Maher ir kt., 2003). Rezultatų statistiniai reikšmingumai analizuoti naudojant „Review Manager Version“ 5.3 versiją. Duomenų sintezė atlikta abstrakcijos metodu.

Rezultatai

Apžvalga įtraukė 14 tyrimų, kuriuose dalyvavo 673 dalyviai. Atsitiktinių efektų metaanalizė atskleidė, kad šlaunies ir blauzdos raumenų jėgos didinimas sumažino skausmą (vidutinis skirtumas –3,3; 95 proc. PI: –5,6, –1,1) ir padidino aktyvumą (standartizuotas vidutinis skirtumas, 1,4; 95 proc. PI: 0,03, 2,8) palyginus su placebo arba grupe, kuriai nebuvo taikoma jokia intervencija. Šlaunies ir blauzdos raumenų jėgos didinimas atskleidė geresnius rezultatus, negu tik blauzdos raumenų jėgos didinimas malšinant skausmą (vidutinis skirtumas, –1,5; 95 proc. PI: –2,3, –0,8) ir didinant aktyvumą (standartizuotas vidutinis skirtumas, 0,7; 95 proc. PI: 0,2, 1,3). Rezultatai buvo palaikomi po intervencijos periodo. Metaanalizės neparodė reikšmingų raumenų jėgos pokyčių taikytų intervencijų metu.

Išvados

1. Šlaunies ir blauzdos raumenų jėgos lavinimas yra pranašiausia intervencija malšinant skausmą ir didinant aktyvumą asmenims su Patelofemoraliniu skausmu.
2. Metaanalizės rezultatai parodė, kad šlaunies ir blauzdos raumenų stiprinimo pratimai, taikomi 3 kartus per savaitę, 6 savaites gali sumažinti skausmo intensyvumą ir pagerinti žmonių, jaučiančių vidutinį ir didelį Patelofemoralinį skausmą, aktyvumą.
3. Įrodytas taikytų intervencijų efektas skausmo intensyvumui mažinimui ir aktyvumo didinimui, reikalingos tolimesnės studijos, įrodančios šlaunies ir blauzdos raumenų jėgos lavinimo pranašumą raumenų jėgos chroninėms adaptacijoms.

Literatūra

1. Maher, C.G., Sherrington, C., Herbert, R.D., Moseley, A.M., Elkins, M. (2003). Reliability of the PEDro scale for rating quality of randomized controlled trials. *Journal of Physical Therapy*, 83(8), 713-721. Internetinė prieiga: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/12882612/>
2. Nimmon, G., Murray, D., Sandow, M., Goodfellow, J. (1998). Natural History of Anterior Knee Pain: a 14- to 20- year follow-up of nonoperative management. *Journal of Pediatric Orthopedics*, 18(1), 118-122. Internetinė prieiga: https://journals.lww.com/pedorthopaedics/Abstract/1998/01000/Natural_History_of_Anterior_Knee_Pain_A_14_to_21.aspx
3. van der Heijden, R.A., Lankhorst, N.E., van Linschoten, R., Bierma-Zeinstra, S.M., van Middelkoop, M. (2015). Exercise for treating patellofemoral pain syndrome. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, Internetinė prieiga: <https://doi.org/10.1002/14651858.CD010387.pub2>

JUOSMENS STABILUMO PRATIMŲ POVEIKIS ASMENŲ, JAUČIANČIŲ LĖTINĮ NESPECIFINĮ APATINĖS NUGAROS DALIES SKAUSMĄ, FUNKCINEI BŪKLEI

Gabrielė Poškutė

*Kineziterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – doc. dr. Brigita Zachovajevienė

Ivadas

Nespecifinis apatinis nugaros dalies skausmas – skausmas, kuris nėra priskirtas, atpažįstamas žinomai specifinei patologijai, kaip pavyzdžiui infekcijos, stuburo radikulopatijos, deformacijos, lūžiai, uždegiminės ligos ir kitos (Balagué ir kt., 2011). Šis skausmas sukelia sunkumų visų amžiaus grupės žmonėms ir ši problema yra aktuali viso pasaulio mastu (Maher ir kt., 2016). Juosmens stabilumo pratimai yra vienas iš pagrindinių būdų, siekiant sumažinti nugaros skausmą ir pagerinti funkcinę būklę asmenims, turintiems nespecifinį apatinės nugaros dalies skausmą (Ozsoy ir kt., 2019). Daugelyje anksčiau atliktų tyrimų, stabilumo pratimai buvo kombinuoti su kitais nemedikamentiniais gydymo būdais. Šiame tyrime atlikti tik specifiniai juosmens stabilumo pratimai pagal dinaminės neurorauumeninės stabilizacijos principus, siekiant išsiaiškinti šių pratimų poveikį asmenų, jaučiančių lėtinį nespecifinį apatinės nugaros dalies skausmą, funkcinę būklę. Tyrimo problema: koks juosmens stabilumo pratimų poveikis asmenų, jaučiančių lėtinį nespecifinį apatinės nugaros dalies skausmą, funkcinę būklę? Tyrimo uždaviniai: 1. Įvertinti skausmo intensyvumo kaitą asmenų, jaučiančių lėtinį nespecifinį apatinės nugaros dalies skausmą, po juosmens stabilumo pratimų taikymo; 2. Ištirti asmenų, jaučiančių lėtinį nespecifinį apatinės nugaros dalies skausmą, liemens raumenų statinės ištvermės kaitą tyrimo metu; 3. Įvertinti tiriamųjų juosmeninės stuburo dalies mobilumą prieš ir po juosmens stabilumo pratimų taikymo.

Raktiniai žodžiai: lėtinis nespecifinis apatinės nugaros dalies skausmas, funkcinė būklė.

Metodologija

Tyrimo buvo naudojami šie tyrimo metodai: Tyrimo duomenų rinkimui – apklausos ir testavimai. Rezultatų analizei – aprašomosios statistikos skaičiavimai. Prieš tyrimą ir po tyrimo, buvo vertinamas skausmo intensyvumas, naudojant skaitmeninę analogijos skalę, stuburo juosmeninės dalies paslankumas pagal Šober'o testą, funkcinę būklę naudojant Oswestry klausimyną ir pilvo, nugaros, šoninių liemens raumenų statinę ištvermę

taikant McGill testus. Statistinės analizės skaičiavimai buvo atliekami naudojant SPSS 17.0. programą. Tyrimo dalyvavo 18 asmenų, nuo 30 iki 39 metų, kurie jaučia nespecifinį apatinės nugaros dalies skausmą daugiau negu 3 mėnesius. Tiriamieji 3 kartus per savaitę atliko juosmens stabilumo pratimus po 45 minutes, 4 savaites.

Rezultatai

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad skausmo intensyvumas sumažėjo nuo $4,56 \pm 0,85$ iki $1,83 \pm 0,70$ balų ($p < 0,05$). Juosmeninės stuburo dalies paslankumas padidėjo nuo $5,67 \pm 0,68$ iki $7 \pm 0,68$ centimetrų ($p < 0,05$), funkcinė būklė pagerėjo nuo $20,67 \pm 6,72$ iki $5,83 \pm 4,78$ procentų ($p < 0,05$). Taip pat po atlikto tyrimo ir liemens raumenų statinė ištvermė turėjo statistškai reikšmingą pokytį. Pilvo raumenų grupės statinė ištvermė pagerėjo nuo $89,44 \pm 22,85$ iki $132,83 \pm 26,61$ sekundžių, nugaros raumenų nuo $62,17 \pm 23,59$ iki $85,28 \pm 23,02$ sekundžių, dešiniojo šono liemens raumenų nuo $37,33 \pm 15,09$ iki $68,78 \pm 14,98$ sekundžių, ir kairiojo šono nuo $36,94 \pm 11,68$ iki $67,83 \pm 10,15$ sekundžių.

Išvados

1. Juosmens stabilumo pratimų programa sumažino skausmo intensyvumą, asmenims, jaučiantiems lėtinį nespecifinį apatinės nugaros dalies skausmą;
2. Juosmens stabilumo pratimų programa padidino liemens raumenų statinę ištvermę;
3. Juosmens stabilumo pratimų taikymas pagerino juosmeninės stuburo dalies mobilumą.

Literatūra

1. Balagué, F., Mannion, A. F., Pellisé, F., Cedraschi, C. (2011). Non-specific low back pain. *The Lancet*, 379 (9814), 385-492. Prieiga per internetą: [https://www.thelancet.com/journals/lancet/issue/vol379no9814/PIIS0140-6736\(12\)X6005-7](https://www.thelancet.com/journals/lancet/issue/vol379no9814/PIIS0140-6736(12)X6005-7)
2. Maher, C., Underwood, M., Buchbinder, R. (2016). Non-specific low back pain. *The Lancet* 389 (10070), 736-747. Prieiga per internetą:

- [https://www.thelancet.com/journals/lancet/issue/vol389no10070/PIIS0140-6736\(17\)X0007-X](https://www.thelancet.com/journals/lancet/issue/vol389no10070/PIIS0140-6736(17)X0007-X)
3. Ozsoy G, Ilcin N, Ozsoy I, Gurpinar B, Buyukturan O, Buyukturan B, Kararti C, Sas S. (2019) The Effects Of Myofascial Release Technique Combined With Core Stabilization

Exercise In Elderly With Non-Specific Low Back Pain: A Randomized Controlled, Single-Blind Study. *Clin Interv Aging*. 14, 1729-1740. Prieiga per internetą:
<https://www.dovepress.com/clinical-interventions-in-aging-archive4-v1351>

SENSORINĖS INTEGRACIJOS SUTRIKIMŲ PAPLITIMAS TARP SKIRTINGĄ NEGALIĄ TURINČIŲ VAIKŲ

Inga Binisevičienė

*Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – dr. Daiva Baltaduonienė
Darbo konsultantas (-ė) – Evelina Lamsodienė

Išvadas

Sensorinė integracija yra neurologinis procesas – tai CNS gebėjimas priimti, jungti, sisteminti ir įvertinti jutimais iš kūno bei aplinkos gaunamą informaciją, siekiant išgauti atitinkamą atsaką (1). Išskiriamos 8 pagrindinės sensorinės sistemos: vizualinė, klausos, uoslės, skonio, taktilinė, vestibulinė, propriocepcinė, interocepstinė (5). Skiriamos 3 sensorinės integracijos sutrikimų grupės: sensorinės moduliacijos sutrikimai, motorikos sutrikimai, atsiradę dėl sensorinių sutrikimų ir sensorinės diskriminacijos sutrikimai (2,5). Vaikams, turintiems padidėjusį jautrumą, CNS reikalinga minimali sensorinė stimuliacija, kad sukeltų atsaką, tuo tarpu vaikams, kurių jautrumas yra mažas, reikia didesnės stimuliacijos, kad būtų sukurtas panašus atsakas, o vaikams, kurie turi sensorinės diskriminacijos sutrikimų dažnai kyla pavojus sveikatai ar netgi gyvybei. Žinant sensorinės integracijos pakitimus būdingus skirtingoms vaikų negalioms, galima tiksliau vykdyti sensorinės integracijos korekcijas, gaunant adekvatesnes elgesio reakcijas į skirtingus dirgiklius, taip lengvinant vaiko adaptaciją aplinkoje, didinant jo savarankiškumą, mokymosi įgūdžius bei sklandesnį bendravimą (1,2,5). Tyrimo tikslas: Teoriniu aspektu apžvelgti sensorinės integracijos sutrikimų paplitimą tarp skirtingą negalią turinčių vaikų. Tyrimo uždaviniai: 1. Pateikti vaikų negalios klasifikaciją; 2. Apibūdinti sensorinės integracijos sutrikimus; 3. Apžvelgti sensorinės integracijos iššūkius skirtingą negalią turintiems vaikams.

Raktiniai žodžiai: vaikų negalia, sensorinės integracijos sutrikimas.

Metodologija

Atlikta mokslinės literatūros analizė. Moksliniai tyrimai visame pasaulyje ir Lietuvoje rodo, jog sensorinės integracijos sutrikimų tema yra labai aktuali ir vis plačiau nagrinėjama, tačiau atliekamų tyrimų atskleidžiančių sensorinės integracijos pakitimus, būdingus skirtingą negalią turintiems vaikams yra labai ribotas kiekis.

Rezultatai

Moksliniai tyrimai rodo, kad 1 iš 6 vaikų sensorinės integracijos iššūkiai gali būti pakankamai reikšmingi ir turėti įtakos kasdienių gyvenimo funkcijų aspektams. Vaikų, turinčių raidos sutrikimų, tokių kaip: autizmas, Aspergerio sindromas, dėmesio ir aktyvumo sutrikimas (ADHD), protinis atsilikimas, Dauno sindromas, cerebrinis paralyžius ar mišrūs raidos sutrikimai sensorinės integracijos sutrikimai siekia nuo 40 iki 90 proc. (2,5). Atlikus mokslinės literatūros analizę, rezultatai parodė, kad plačiausiai sensorinės integracijos sutrikimai paplitę autizmo spektro sutrikimus turinčių vaikų – 90 proc., 49 proc. Dauno sindromą turintiems vaikams ir 40 proc. vaikų turinčių dėmesio ir aktyvumo sutrikimą (ADHD) (2,3,4,6).

Išvados

1. Vaikų pagrindinės negalios priežastys yra: psichikos ir elgesio sutrikimai, įgimtos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos bei nervų sistemos ligos.
2. Sutrikusi sensorinė integracija pasireiškia neadekvačiomis reakcijomis į sensorinius dirgiklius ir neįprasto elgesio atsaku, kas lemia vaiko savarankiškumo, mokymosi, bendravimo, savireguliacijos ir adaptacijos iššūkius.
3. Skirtingas negalias turinčių vaikų sensorinės informacijos apdorojimas dažniausiai yra sutrikęs:
 - Didžiausias sensorinės integracijos sutrikimų paplitimas, kuris apima visas aštuonias sensorines sistemas, būdingas vaikams turintiems autizmo spektro sutrikimus.
 - Dauno sindromą turintiems vaikams pasireiškia per silpnos elgesio reakcijos į taktilinės sistemos dirgiklius arba visiškai jų diskriminacija.
 - Vaikams turintiems dėmesio ir aktyvumo sutrikimus (ADHD) reikšmingai pasireiškia vestibulinės sistemos pojūčių siekimas.
 - Sergantys cerebriniu paralyžiumi dažniausiai susiduria su vestibulinės ir proprioceptinės sensorinės informacijos apdorojimo iššūkiais.
 - Intelektą negalią turintiems vaikams būdingas silpnas taktilinės, klausos, vizualinės ir

propriocepcinės sistemų informacijos supratimas.

- Nepriklausomai nuo negalios kiekvienas vaikas yra individualus, todėl sensorinės integracijos sutrikimai gali pasireikšti labai individualiai.

Literatūra

1. Ayres, A.J.(1979). Sensory Integration and the Child. Los Angeles, CA: Western Psychological Services.
2. Kane, A. E. (2013). Sensory modulation disorder: Impact on coping and occupational performance. Virginia Commonwealth University.
3. Ayyash, H. F., Barrett, E., & Ogundele, M. (2012). 243 Sensory Processing of Children with Autism: Uniting Evidence and Practice. *Archives of Disease in Childhood*, 97(Suppl 2), A70-A71.
4. Ghanizadeh, A. (2011). Sensory processing problems in children with ADHD, a systematic review. *Psychiatry investigation*, 8(2), 89.
5. STAR Institute for Sensory Processing. Prieiga per internetą: <https://sensoryhealth.org>
6. Subramaniam, A. (2009). Sensory processing in children with Down syndrome. State University of New York at Buffalo.

ASPERGERIO SINDROMĄ TURINČIŲ MOTERŲ KASDIENĖS, LAISVALAIKIO IR DARBINĖS VEIKLOS PATIRTYS BEI SAVIPAGALBOS BŪDAI

Ieva Ivaškevičiūtė

*Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – dr. Laura Žlibinaitė

Ivadas

Brown teigia, kad moterys su Aspergerio sindromu (toliau vadinama autizmo spektro sutrikimais) gali būti nepakankamai diagnozuotos (2020). Manoma, jog būtent dėl nepakankamo supratimo apie moterų autizmo spektro simptomus ir atsižvelgiant į jų maskuojantį elgesį bei geresnius socialinius įgūdžius, daugelis moterų pavėluotai diagnozuojamos (Bargiela ir kt., 2016). Autistiški asmenys dažnai išsiskiria šiais ypatumais: socialinio bendravimo sunkumai, pasikartojantys judesiai, intensyvūs interesai ir netipiškas sensorinis jautrumas (Lindor ir kt., 2019). Mokslininkai pastebi, kad lyginant su vyrais, moterims kyla žymiai didesnė rizika, jog jų sunkumai dažnai klaidingai vertinami arba yra visai nepastebimi, todėl sutaria, kad reikia plėsti supratimą apie moterims būdingo autizmo spektro apraiškas (Lai ir kt., 2015). Tyrimo problema: kokios yra Aspergerio sindromą turinčių moterų kasdienės, laisvalaikio ir darbinės veiklos patirtys bei savipagalbos būdai? Tyrimo objektas: Aspergerio sindromą turinčių moterų kasdienės, laisvalaikio ir darbinės veiklos patirtys bei savipagalbos būdai. Tyrimo tikslas – atskleisti Aspergerio sindromą turinčių moterų kasdienės, laisvalaikio ir darbinės veiklos patirtis bei savipagalbos būdus. Uždaviniai: 1. Nustatyti Aspergerio sindromą turinčių moterų sunkumus, kylančius kasdienėje, laisvalaikio bei darbinėje veiklose. 2. Atskleisti Aspergerio sindromą turinčių moterų savipagalbos būdus, padedančius spręsti kylančius sunkumus. 3. Išskirti Aspergerio sindromą turinčių moterų gretutines sveikatos problemas.

Raktiniai žodžiai: Aspergerio sindromas, kasdienės veiklos, darbinės veiklos, laisvalaikio veiklos, savipagalba.

Metodologija

Buvo atliktas kokybinis tyrimas. Dalyvavo 3 moterys, turinčios Aspergerio sindromą, 18–44 metų amžiaus. Tyrimui atskleisti buvo naudojamas pusiau struktūrizuotas interviu, kuris buvo organizuojamas nuotoliniu būdu individualiai per „Google Meets“ platformą arba telefonu. Interviu buvo įrašinėjamas ir informančių mintys buvo transkribuojamos raštu. Rezultatai buvo gauti atliekant turinio bei interviu analizę.

Rezultatai

Tyrime gauti rezultatai atskleidė, jog Aspergerio sindromą turinčios moterys susiduria su sunkumais visose veiklos srityse. Kasdienėje veikloje susiduria su rigidiškumu, per dažnu kasdinių veiklų atlikimu. Produktyvioje veikloje patiria pažintinių funkcijų ir socialinio gyvenimo iššūkius. Laisvalaikiui įtakos turi visi anksčiau paminėti veiksniai. Taip pat visose veiklos srityse turi sensorinės integracijos iššūkių. Savipagalbos būdai yra: tam tikros terapijos, specifiniai interesai, sensorinių priemonių naudojimas, bendrystės palaikymas su artimaisiais ir likimo draugais. Be to, Aspergerio sindromą turinčios moterys susiduria su papildomomis sveikatos problemomis: miego sutrikimais, depresija, nerimu, migrena ir odos problemomis.

Išvados

1. Aspergerio sindromą turinčios moterys patiria sunkumus visose veiklos srityse. Kasdienėje veikloje sunkumai atsiranda dėl rigidiškumo rutinos pokyčiams bei per dažno kasdinių veiklų atlikimo, produktyvioje veikloje – dėl pažintinių funkcijų bei socialinio gyvenimo iššūkių. Visi anksčiau minėti veiksniai taip pat turi įtakos ir laisvalaikiui. Be to, moterys susiduria su sensorinės integracijos iššūkiais, kurie gali turėti įtakos visoms veiklos sritims.
2. Moterims kylančius sunkumus kasdienėje, laisvalaikio ir darbinėje veikloje padeda sumažinti tokie būdai, kaip: dalyvavimas tam tikrose terapijose, specifiniai interesai, sensorinių priemonių naudojimas, bendrystės palaikymas su artimaisiais ir likimo draugais.
3. Moterys, turinčios Aspergerio sindromą, taip pat susiduria su psichologinėmis ir fizinėmis sveikatos problemomis, tokiomis kaip: miego sutrikimai, depresija, nerimas, migrena bei odos problemos.

Literatūra

1. Bargiela, S., Steward, R., & Mandy, W. (2016). The Experiences of Late-diagnosed Women with Autism Spectrum Conditions: An Investigation of the Female Autism Phenotype. *Journal of autism*

- and developmental disorders, 46(10), 3281–3294.
<https://doi.org/10.1007/s10803-016-2872-8>
2. Brown, C. M., Attwood, T., Garnett, M., & Stokes, M. A. (2020). Am I autistic? Utility of the girls questionnaire for autism spectrum condition as an autism assessment in adult women. *Autism in Adulthood*, 2(3), 216-226.
 3. Lai, M. C., Baron-Cohen, S., & Buxbaum, J. D. (2015). Understanding autism in the light of sex/gender. *Molecular autism*, 6(1), 1-5.
<https://doi.org/10.1186/s13229-015-0021-4>
 4. Lindor, E., Sivaratnam, C., May, T., Stefanac, N., Howells, K., & Rinehart, N. (2019). Problem behavior in autism spectrum disorder: considering core symptom severity and accompanying sleep disturbance. *Frontiers in psychiatry*, 487.
<https://doi.org/10.3389/fpsy.2019.00487>

ERGOTERAPIJOS TAIKYMO GALIMYBĖS KARIAMS IR KARO VETERANAMS, PATYRUSIEMS POTRAUMINĮ STRESO SUTRIKIMĄ

Irma Katkauskaitė

*Ergoterapijos papildomos studijos
Lietuvos sveikatos mokslų universitetas*

Darbo vadovas (-ė) – dr. Daiva Baltaduonienė

Ivadas

Mokslinėje literatūroje ir tarptautinėje ligų klasifikacijoje potrauminis streso sutrikimas (PTSS) (F43.1) apibrėžiamas kaip psichikos sutrikimas, kuris gali pasireikšti žmonėms, patyrusiems ar mačiusiems trauminį įvykį, patekusiems į itin pavojingą situaciją kiekvienam asmeniui, pavyzdžiui, rimtą nelaimingą atsitikimą, teroro aktą, karą, kuriems grėsė mirtis, smurtas ar rimtas sužalojimas (Kirkpatrick, Heller, 2019; TLK-10AM). PTSS gali turėti didelės įtakos asmens gyvenimo kokybei, apsunkinti įsitraukimą į visuomenę, sukelti sunkumus palaikant prasmingus santykius (Edgelow ir kt., 2019). Karo veteranai, kuriems diagnozuotas PTSS, gali patirti kasdinių veiklų sutrikimus, todėl ergoterapeutai gali padėti vėl įsitraukti į prasmingas veiklas (Edgelow ir kt., 2019). Ergoterapija – labai svarbi, neatsiejama karinės psichikos sveikatos dalis, kuri siekia užtikrinti, kad veteranai būtų geriau pasirengę gyventi norimą gyvenimą su visais teikiamais malonumais (Murtagh, 2014). Tyrimo problema. Kokios taikymo galimybės kariams ir karo veteranams, patyrusiems potrauminį streso sutrikimą? Tikslas: išanalizuoti ir apibendrinti mokslines publikacijas, kuriose nagrinėjamos ergoterapijos taikymo galimybės karams ir karo veteranams, patyrusiems potrauminę streso sutrikimą. Uždaviniai: 1. Atskleisti potrauminio streso sutrikimo požymius, riziką ir galimas pasekmes. 2. Aprašyti ergoterapijos taikytus metodus ir modelius kariams ir karo veteranams, patyrusiems potrauminio streso sutrikimą. 3. Teoriniu aspektu apžvelgti ergoterapijos ir kitų priemonių taikymą kariams ir karo veteranams, patyrusiems potrauminį streso sutrikimą.

Raktiniai žodžiai: occupational therapy, soldiers, post-traumatic stress disorder.

Metodologija

Darbe atlikta sisteminė literatūros apžvalga. Mokslinių publikacijų paieška vyko nuo 2021 09 iki 2022 04. Į sisteminę literatūros apžvalgą buvo įtraukti visi ne senesni nei 10 metų senumo, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto bibliotekoje ir duomenų bazėse prieinami pilni, anglų kalba straipsniai, kuriuose nagrinėjamas potrauminis streso sutrikimas kariams ir karo veteranams, vertinama ergoterapijos nauda, metodai ir programos šiems

asmenims bei kiti įvairūs būdai ir metodai PTSS simptomams sumažinti. Paieškos metu buvo naudota PubMed (MEDLINE), EBSCO Publishing, Google Scholar duomenų bazės, kuriose buvo naudojami raktiniai žodžiai ir jų kombinacijos.

Rezultatai

Atlikus paiešką duomenų bazėse iš viso buvo rastos 195 publikacijos, tačiau pagal atrankos kriterijus liko 11 tinkamų publikacijų. Pirmąjį uždavinį apibūrinant buvo nagrinėjami PTSS požymiai, rizika ir galimos pasekmės. Šiam uždaviniui rastos 3 publikacijos. Vieno tyrimo metu, kuriame dalyvavo 230 karo veteranų buvo tokie simptomai, kaip psichologinė kančia, mažas pasitenkinimas socialine parama, pavojaus kėlimas santykiuose, pakartotinis trauminių įvykių išgyvenimas, emociniai sutrikimai. Antrajame tyrime, kuriame dalyvavo 120 karo veteranų PTSS simptomai buvo sunkūs trauminiai išgyvenimai, baimė, uždarumas, emocinis sustingimas. Trečiajame tyrime vyraujantys PTSS simptomai – stresas ir lydinti patirta trauminė situacija. Ryškiausi liekamieji reiškiniai nagrinėtose publikacijose – emociniai, ir funkcionalumo sutrikimai. Atsakant į antrąjį uždavinį buvo rastos 3 publikacijos, nagrinėjančios ergoterapijos metodus ir modelius. Pirmajame straipsnyje dalyvavo vienas karo veteranas, kuris tyrimo metu tobulino vairavimo įgūdžius, o naudojamas modelis – žmogaus veiklos. Kitame straipsnyje 26 veteranai turėjo ergoterapijos užsiėmimus su kognityvine terapija, taikytas Kanadietiškas veiklos modelis. Paskutiniame straipsnyje dalyvavo 10 karo veteranų grupiniuose interviu, kurių metu buvo kalbama apie ergoterapijos naudą, taikytas grupinės veiklos modelis. Trečiajam uždaviniui atrinktos 6 publikacijos apie ergoterapijos ir kitų priemonių taikymą šiems asmenims. Pirmajame tyrime – naudojamas vairavimo simulatorius, padedantis sukurti realias eismo sąlygas ir fiksuoti klaidas. Antrajame tyrime kasdienėje veikloje dalyvavo tarnybiniai šunys. Trečiajame tyrime I-oji grupė turėjo nardymo sesijas, o II-oji grupė – ergoterapiją ir nardymą. Ketvirtajame tyrime buvo taikoma joga. Penktajame tyrime veteranams taikyta intensyvi 6 savaitių stacionarinio gydymo programa. Šeštajame tyrime pasitelkta banglenčių sportas su ergoterapija.

Išvados

1. Dažniausiai pasireiškiantys potrauminio streso sutrikimo požymiai buvo psichologinės kančios, neurotiškumas, mažas pasitenkinimas socialine parama, elgesio ir emociniai sutrikimai, pavojaus kėlimas santykiuose, besikartojantys karo įvykių momentai, funkcionalumo sutrikimai, alkoholio ir psichotropinių medžiagų vartojimas, mintys apie savižudybę.
2. Kariams ir karo veteranams, turintiems potrauminį streso sutrikimą, ergoterapijos metu gali būti taikomi įvairūs metodai tokie, kaip vairavimo sesijos, kognityvinė elgesio terapija ir grupiniai pokalbiai. Naudojami ergoterapijos modeliai – žmogaus veiklos, kanadietiškas veiklos ir grupinės veiklos modeliai.
3. Asmenims, turintiems potrauminį streso sutrikimą, galima ergoterapiją derinti su vairavimo simulatoriumi, tarnybiniais šunimis, nardymo sesijomis, joga Vinyasa stiliumi, 6 savaitių gydymo programa ir banglenčių sporto užsiėmimais.

Literatūra

1. Kirkpatrick, H. A., & Heller, G. M. (2014). Post-traumatic stress disorder: theory and treatment update. *International journal of psychiatry in medicine*, 47(4), 337–346. <https://doi.org/10.2190/PM.47.4.h>.
2. TLK-10AM/ACHI/ACS elektroninis vadovas – VLK [žiūrėta 2022 02 04]. Prieiga per internetą: http://ebook.vlk.lt/e.vadovas/index.jsp?topic=/lt.webmedia.vlk.drg.icd.ebook.content/html/icd/5s_kyrius.html.
3. Edgelow, M. M., MacPherson, M. M., Arnaly, F., Tam-Seto, L., & Cramm, H. A. (2019). Occupational therapy and posttraumatic stress disorder: A scoping review. *Canadian journal of occupational therapy. Revue canadienne d'ergotherapie*, 86(2), 148–157. <https://doi.org/10.1177/0008417419831438>.
4. Murtagh, D. L. (2014). Occupational Therapy: First World War Centenary — Growth from Conflict. *British Journal of Occupational Therapy*, 77(7), 329–329. <https://doi.org/10.4276/030802214X14044755581628>.

SPECIFINIŲ KVĖPAVIMO PRATIMŲ POVEIKIS JĖGOS TRIKOVĖS SPORTININKO, JAUČIANČIO POTRAUMINĮ KRŪTINĖS LĀSTOS SINDROMĄ, FUNKCINEI BŪKLEI BEI GYVENIMO KOKYBEI. ATVEJO ANALIZĖ

Ieva Kulevičiūtė

*Kineziterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – doc. dr. Brigita Zachovajevienė

Išvadas

Jau yra žinoma, kad kvėpavimo pratimai yra veiksmingi norint pagerinti ar atstatyti kvėpavimo funkciją. Tačiau Anderson ir Bliven (2017) atlikto tyrimo metu rezultatai rodo galimą ryšį tarp kvėpavimo funkcijos, kvėpavimo modelių, liemens stabilumo ir nugaros skausmo. Tad komentuojant šį teiginį galima pasakyti, kad kvėpavimo pratimai gali turėti įtakos liemens stabilumui bei nugaros skausmui. Tačiau dar nebuvo ištirta, kokią įtaką specifiniai kvėpavimo pratimai daro sportininkams, jaučiantiems potraumauminį krūtininės ląstos sindromą, funkcionalumui bei gyvenimo kokybei. Tyrimo problema: Koks specifinių kvėpavimo pratimų poveikis jėgos trikovės sportininko, jaučiančio potrauminį krūtinės ląstos sindromą, funkcinei būklei bei gyvenimo kokybei? Tyrimo tikslas: Įvertinti specifinių kvėpavimo pratimų poveikį jėgos trikovės sportininko, jaučiančio potrauminį krūtinės ląstos sindromą, funkcinei būklei bei gyvenimo kokybei. Tyrimo uždaviniai: 1. Ištirti jėgos trikovės sportininko, jaučiančio potrauminį krūtinės ląstos sindromą, funkcinį judesį kaitą po specifinių kvėpavimo pratimų taikymo. 2. Nustatyti jėgos trikovės sportininko, jaučiančio potrauminį krūtinės ląstos sindromą, liemens stabilumo bei mobilumo kaitą po specifinių kvėpavimo pratimų taikymo. 3. Ištirti jėgos trikovės sportininko, jaučiančio potrauminį krūtinės ląstos sindromą, gyvenimo kokybės, emocinės būklės, skausmo kaitą po specifinių kvėpavimo pratimų taikymo. 4. Išanalizuoti jėgos trikovės sportininko, jaučiančio potrauminį krūtinės ląstos sindromą, kvėpavimo sistemos funkcinės būklės kaitą po specifinių kvėpavimo pratimų taikymo.

Raktiniai žodžiai: kvėpavimo pratimai, funkcinė būklė, gyvenimo kokybė.

Metodologija

Šiame tyrime naudota mišri tyrimo strategija.

Tyrimo metodai: 1. Teoriniai: mokslinės literatūros analizė. 2. Apklausos, stebėjimas. 3. Empiriniai: judesio modelių vertinimas naudojant Funkcinių judesio vertinimo sistemą; liemens stabilumo vertinimas su „Stabilizer“ aparatu; liemens

mobilumo vertinimas Šober'o testu, liemens lenkimu į šoną, liemens rotacija; gyvenimo kokybės vertinimas SF-36 klausimynų; emocinės būklės vertinimas nuovargio poveikio skale; skausmo vertinimas vizualine analogine skausmo skalė; kvėpavimo sistemos funkcinės būklės vertinimas krūtinės ląstos ekskursija, Henče mėginiu, Štange mėginiu, Forsuoto iškvėpimo srove.

Rezultatai

Tyrimas atskleidė, jog jėgos trikovės sportininko, jaučiančio potrauminį krūtinės ląstos sindromą, funkciniai judesiai po intervencijos pakito nežymiai. Liemens stabilumas pakito. Mobilumas po intervencijos nepakito. Gyvenimo kokybė bei emocinė būklė pakito nežymiai, skausmas po intervencijos nepakito. Kvėpavimo sistemos funkcinė būklė pakito dalinai.

Išvados

1. Specifinių kvėpavimo pratimų taikymas nežymiai pagerino jėgos trikovės sportininko, jaučiančio potrauminį krūtinės ląstos sindromą funkcinį judesio atlikimo kokybę.
2. Specifiniai kvėpavimo pratimai pagerino jėgos trikovės sportininko, jaučiančio potrauminį krūtinės ląstos sindromą liemens stabilumą: iš nestabilaus tapo stabilus, tačiau liemens mobilumui įtakos nepadarė.
3. Jėgos trikovės sportininko, jaučiančio potrauminį krūtinės ląstos sindromą, gyvenimo kokybė bei emocinė būklė pakito nežymiai, o skausmas po specifinių kvėpavimo pratimų taikymo nesumažėjo.
4. Specifiniai kvėpavimo pratimai dalinai pagerino jėgos trikovės sportininko, jaučiančio potrauminį krūtinės ląstos sindromą, kvėpavimo sistemos funkcinę būklę.

Literatūra

1. Anderson, B. E., & Bliven, K. (2017). The Use of Breathing Exercises in the Treatment of Chronic, Nonspecific Low Back Pain. *Journal of sport rehabilitation*, 26(5), 452–458. <https://doi.org/10.1123/jsr.2015-0199>

ASMENŲ SU DIUPITRENO KONTRAKTŪRA KASDIENĖS, DARBINĖS IR LAISVALAIKIO VEIKLŲ ANALIZĖS

Ina Kuncaitytė

*Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Viktorija Tarasenko

Išvadas

Nors Diupitreno ligos rizikos veiksniai jau seniai yra žinomi ir plačiai išnagrinėti, tačiau Lietuvoje tokių tyrimų atlikta nėra. Taip pat, atlikta nedaug tiriamųjų darbų, kurie analizuoja, kaip liga paveikė žmogaus gyvenimo kokybę (A. Dobilinskas, 2018). Problema: kokios yra asmenų su Diupitreno kontraktūra darbinės, kasdienės ir laisvalaikio problemos? Tikslas: atskleisti asmenų su Diupitreno kontraktūra darbinės, kasdienės ir laisvalaikio veiklų problemas. Tyrimo uždaviniai: 1. Nustatyti problemas, kurios kyla asmenims su Diupitreno kontraktūra kasdienėse veiklose. 2. Išsiaiškinti ar Diupitreno kontraktūra turi įtakos asmenų darbinei veiklai. 3. Nustatyti kaip Diupitreno kontraktūros progresavimas pakeitė asmenų laisvalaikį.

Raktiniai žodžiai: Diupitreno kontraktūra, darbinė veikla, laisvalaikis, kasdienė veikla.

Metodologija

Buvo atliktas kokybinis tyrimas.

Duomenų rinkimo metodai – pusiau struktūruotas interviu.

Klausant interviu įrašų vyko teksto transkribavimas, vėliau kodavimas.

Duomenų analizės metodas – turinio analizė.

Tyrimo dalyvavo 4 informantai.

Rezultatai

Atlikus tyrimą atsiskleidė informantų patiriamos problemos laisvalaikio kasdienėje bei darbinėje veikloje. Didžiausi sunkumai pasireiškė apsirengiant viršutinei bei apatinei kūno dalis, atliekant plaštakos griebimą bei darbinėje veikloje. Taip pat paaiškėjo, kad visi informantai prieš atsirandant Diupitreno kontraktūrai, turėjo traumų plaštakos srityje arba dirbo sunkų fizinį darbą.

Išvados

1. Visiems informantams kyla problemų kasdienėje veikloje. Labiausiai sutriko smulkioji motorika bei griebimo funkcija. Sunkiausiai sekėsi susegti ir atsegti sagas.
2. Darbinė veikla, informantams sutriko dalinai. Tik vienam informantui teko pakeisti darba, kiti sumažino esamo darbo krūvį.
3. Laisvalaikis informantams dėl ligos progresavimo pasikeitė. Kai kuriems asmenims reikėjo sumažinti krūvį ar net atsisakyti tam tikrų veiklų, kurioms reikia fizinės rankų ištvermės. Į tai įeina važiavimas dviračiu, maisto gaminimas, žvejyba.

Literatūra

1. Dobilinskas, A. (2018). Delno fascijos fibromatozės (Diupitreno ligos) rizikos veiksniai, jų įtaka ligos sunkumui ir ligos sunkumo įvertinimas. Magistro darbas. LSMU. <https://hdl.handle.net/20.500.12512/104989>

INOVATYVIOS REABILITACIJOS PRIEMONĖS TAIKYMAS ASMENŲ, PATYRUSIŲ GALVOS SMEGENŲ INSULTĄ, SAVARANKIŠKUMUI IR RANKOS FUNKCINIAMS JUDESİAMS

Indrė Ramanauskaitė
Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija

Darbo vadovas (-ė) – dr. Daiva Baltaduonienė

Ivadas

Insultas šiuo metu yra viena iš pagrindinių negalios ir mirties priežasčių visame pasaulyje, o asmenys išgyvenę insultą dažnai patiria įvairių funkcijų ir pažinimo sutrikimų, kurie yra susiję su pablogėjusia gyvenimo kokybe, įskaitant sunkumus socialiniuose ir asmeniniuose santykiuose (Young-Bin ir kt., 2019). Dažnai insultą patyrę asmenys aprašomi kaip apatiški, praradę susidomėjimą ir nemotyvuoti (Rapolienė ir kt., 2018). Anot Kim ir kt. (2020), virtualia realybe pagrįsta rehabilitacija yra perspektyvi priemonė aktyviai įtraukti pacientus į rehabilitacijos programą ir gali jiems padėti geriau atgauti prarastas funkcijas. Tyrimo problema. Koks inovatyvios rehabilitacijos priemonės poveikis asmenų, patyrusių galvos smegenų insultą, savarankiškumui ir funkciniam judesiui? Tyrimo tikslas. Įvertinti inovatyvios rehabilitacijos priemonės poveikį asmenų, patyrusių galvos smegenų insultą, savarankiškumui ir rankos funkciniam judesiui. Tyrimo uždaviniai: 1. Įvertinti ir palyginti asmenų, patyrusių galvos smegenų insultą, rankos funkcijos kaitą, taikant įprastą ergoterapiją ir ergoterapiją su inovatyvia rehabilitacijos priemone. 2. Įvertinti ir palyginti asmenų, patyrusių galvos smegenų insultą, savarankiškumo kaitą, taikant įprastą ergoterapiją ir ergoterapiją su inovatyvia rehabilitacijos priemone. 3. Nustatyti ir palyginti asmenų, patyrusių galvos smegenų insultą, plaštakos raumenų jėgą, taikant įprastą ergoterapiją ir ergoterapiją su inovatyvia rehabilitacijos priemone.

Raktiniai žodžiai. Insultas, viršutinės galūnės funkcija, savarankiškumas, inovatyvi rehabilitacija.

Metodologija

Buvo vykdomas kiekybinis tyrimas. Tyrime dalyvavo 20 asmenų, kuriems buvo pirmą kartą diagnozuotas išeminis galvos smegenų insultas. Tiriamieji tikslinės atrankos būdu atsitiktinai buvo suskirstyti į 2 tiriamąsias grupes. I grupei buvo taikomi įprasti ergoterapijos (ET) užsiėmimai, o II grupei buvo taikomi įprasti ET užsiėmimai kartu su „RAPAEL“ išmaniąja lenta. Visų užsiėmimų trukmė buvo 30–40 min. Tyrimas truko 4 savaites. Tyrime buvo naudojami šie ištyrimo instrumentai: dinamometrija, Funkcinio nepriklausomumo testas

(FNT), Wolf motorinio aktyvumo testas. Statistinė duomenų analizė buvo atlikta naudojantis SPSS 22.0 statistinės informacijos apdorojimo paketu.

Rezultatai

Abiejų grupių dešinės ir kairės rankos plaštakos raumenų jėga po tyrimo reikšmingai pagerėjo ($p < 0,05$). Taip pat vertinant dešinės rankos rezultatus tarp grupių buvo nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas. Abiejose grupėse tiek dešinės, tiek kairės rankos motorinė funkcija reikšmingai pagerėjo, tačiau nebuvo nustatytas reikšmingas skirtumas lyginant rezultatus tarp grupių. I ir II grupės savarankiškumas po tyrimo pagerėjo ir buvo nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas lyginant rezultatus tarp grupių. Analizuojant visas I ir II grupės tiriamųjų FNT atskiras sritis po tyrimo savarankiškumas statistiškai reikšmingai pagerėjo visose srityse (valgymas, asmens higiena, maudymasis, viršutinės/ apatinės kūno dalies apsirengimas, susitvarkymas tualete, persikėlimas į/ nuo lovos, kėdės, vežimėlio, persikėlimas į/ iš dušo, vonios, persikėlimas tualete, judėjimas, lipimas laiptais, supratimas, išraiška, socialiniai santykiai, problemų sprendimas, atmintis) išskyrus šlapinimosi ir tuštinimosi kontrolę, nes tiriamieji prieš tyrimą jau buvo surinkę maksimalų balą. Lyginant asmenų savarankiškumą FNT testo atskiromis sritimis tarp grupių po tyrimo buvo nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas valgymo, susitvarkymo tualete, persikėlimo tualete, judėjimo ir lipimo laiptais veiklose ($p < 0,05$).

Išvados

1. Asmenų, po galvos smegenų insulto, viršutinių galūnių funkcija po tyrimo pagerėjo. Skirtingo poveikio priemonės vienodai pagerina viršutinės galūnės funkciją.
2. Visų tiriamųjų savarankiškumas padidėjo. Asmenims, kuriems ergoterapijos užsiėmimų metu buvo naudojama inovatyvi rehabilitacijos priemonė savarankiškumas pagerėjo ženkliau.
3. Visų asmenų plaštakos raumenų jėga padidėjo. Taikant inovatyvią rehabilitacijos priemonę dominuojančios rankos plaštakos raumenų jėga po tyrimo padidėjo labiau.

Literatūra

1. Young-Bin, O., Gi-Wook, K., Kap-Soo, H., Yu Hui, W., Sung-Hee, P., MD, Jeong-Hwan, S., Myoung-Hwan K. (2019). Efficacy of Virtual Reality Combined With Real Instrument Training for Patients With Stroke: A Randomized Controlled Trial. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*.
<https://doi.org/10.1016/j.apmr.2019.03.013>
2. Rapolienė, J., Endzelytė, E., Jasevičienė, I., Savickas, R. (2018). Stroke Patients Motivation Influence on the Effectiveness of Occupational Therapy. *Rehabilitation Research and Practice*, 7. <https://doi.org/10.1155/2018/9367942>
3. Kim, W. S., Sungmin, C., Jeonghun, K., Yuhee, K., Kiwon, L., Han- Jeong, H., Nam- Jong, P. (2020). Clinical Application of Virtual Reality for Upper Limb Motor Rehabilitation in Stroke: Review of Technologies and Clinical Evidence. *Clinical Medicine*, 9 (10), 3369. <https://doi.org/10.3390/jcm9103369>

ERGOTERAPIJOS VAIDMUO TEIKIANT PSICHOSOCIALINĖS REABILITACIJOS PASLAUGAS ASMENIMS SU POKOVIDINIŲ SINDROMU

Justė Dapkūnaitė

*Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Gabrielė Subačė

Išvadas

2019 m. pabaigoje prasidėjusi COVID-19 pandemija neišvengiamai sukėlė greitą atsaką iš sveikatos priežiūros sistemos ir mokslininkų pusės pasauliniu mastu. Požymiams, atsirandantiems persirgus COVID-19 infekcija, buvo sugalvota daugybė terminų, pavyzdžiui, „ilgas COVID“, „pokovidinės aplinkybės“. Reiškinys tapo mokslo tyrimų prioritetu pasauliniu mastu, ieškota geriausių būdų, kaip prižiūrėti pacientus. Nustatyta, jog sindromas gali tęstis net kelis metus, paveikti gyvenimo kokybę, susijusią su sveikata bei galimybe grįžti į darbą (Munblit ir kt., 2022). Yra nustatyta, kad pacientai jaučia tokius liekamuosius reiškinius kaip galvos svaigimas atsistojus, greitas širdies plakimas, raumenų ar sąnarių skausmas taip pat turi problemų su miegu. Po COVID-19 nustatomi psichikos sutrikimai, tokie kaip nerimas, baimė, adaptacijos problemos (Chaturvedi, 2020). Barley-McMullen (2021) teigia, kad ergoterapeutai gali padėti suprasti, kaip gyventi su simptomais po ligos, ir nustatyti naujus tikslus, rutiną ir įpročius, siekiant gyventi prasmingą ir tikslingą visavertį gyvenimą. Tyrimo problema: Koks ergoterapijos vaidmuo teikiant psichosocialinę reabilitaciją asmenims su pokovodiniu sindromu? Tyrimo tikslas: Nustatyti ergoterapijos vaidmenį teikiant psichosocialinės reabilitacijos paslaugas asmenims su pokovodiniu sindromu. Tyrimo uždaviniai: 1. Atskleisti, kokios yra asmenų su pokovodiniu sindromu psichosocialinės problemos. 2. Identifikuoti asmenų su pokovodiniu sindromu nuomonę apie taikomas ergoterapijos procedūras. 3. Palyginti asmenų su pokovodiniu sindromu pasitenkinimą ergoterapijos procedūromis pagal patirtas psichosocialines problemas.

Raktiniai žodžiai: COVID-19, pokovodinis sindromas.

Metodologija

Naudojant kiekybinį tyrimo metodą buvo atskleistas tyrimo tikslas ir uždaviniai. Išanalizuota mokslinė literatūra. Autoriaus sukurta anketa buvo atliktas anketavimas. Anketos buvo išsiųstos į įstaigas, kuriose yra atliekama psichosocialinė reabilitacija asmenims su pokovodiniu sindromu. Kiekvienas

tiriamasis turėjo savarankiškai atsakyti į klausimus užduotus anketoje. Apklausa buvo atliekama vieną kartą. Remiantis rezultatais išanalizuota ir susisteminta informacija.

Rezultatai

Daugiau nei pusei respondentų (56,7 proc.) miego kokybė po šios ligos pablogėjo, o miego kokybės kitimo nepajuto mažesnė respondentų dalis (43,3 proc.). Respondentų, kurių elgesys po ligos pakito taip pat klausta, kokius pokyčius jie pastebėjo. Daugiau, kaip pusė respondentų (62,5 proc.) nurodė, jog jie tapo piktesniais, daugiau nei trečdalis (32,5 proc.) nurodė, jog greitai susinervina. Didžioji dauguma respondentų (83,3 proc.) nurodė, jog jų nerimastingumas padidėjo, o padidėjimo nebuvo tik mažiausiai respondentų daliai (16,7 proc.). Tyrimo rezultatų analizė parodė statistiškai reikšmingą skirtumą ($p < 0,05$). Dažniau nerimastingumas buvo padidėjęs respondentams, kuriems nuo COVID19 ligos persirgimo buvo praėję 4-5 (100,0 proc.) nei 8 ir daugiau (66,7 proc.) mėnesių. Visi tyrime dalyvavę respondentai nurodė, jog jie ėjo į ergoterapijos (100,0 proc.) ir psichologinių įgūdžių grupes. Taip pat didžioji dauguma respondentų nurodė, jog jie ėjo į socialinių įgūdžių (96,6 proc.), kineziterapijos (86,2 proc.) grupes. Rečiausiai respondentai eidavo į savitarpio pagalbos grupę (34,5 proc.). Sekančiame tyrimo klausime respondentų prašyta įvertinti ergoterapijos užsiėmimus vertinimo skalėje nuo 1 iki 10, kai 1 – visiškai nenaudingi, 10 – labai padėjo. Vidutinis respondentų ergoterapijos užsiėmimų vertinimo vidurkis buvo $9,22 \pm 0,92$ balo.

Išvados

1. Po persirgimo COVID-19 sutriko daugumos respondentų miego režimas ir kokybė, rūpinimasis savo higiena, gražinimasis. Padidėjo nerimastingumo lygis, pasireiškė uoslės ir skonio sutrikimai. Pacientus vargino galvos skausmai, dusulys, galvos svaigimas. Nukentėjo hobiai, profesinė veikla.
2. Respondentai teigiamai vertino ergoterapijos poveikį psichosocialinei sveikatai, dauguma pacientų pritaikė ergoterapijoje įgytus įgūdžius ir išėję iš ligoninės. Ergoterapijos užsiėmimai davė

geresnius mąstymo, dėmesio ir atminties rodiklius.

3. Dauguma pacientų, kurie vertino ergoterapiją 10 balų, turėjo problemų su pažintinėmis funkcijomis, miego kokybės sutrikimu ir sutrikusia psichologine būkle.

Literatūra

1. Munblit, D., Nicholson, R., Needham, D. M. ...& Akrami, A. (2022). Studying the post-COVID-19 condition: research challenges, strategies, and importance of Core Outcome Set development. *BMC Medicine*, 20(1), 1-13 [žiūrėta 2022-02-07].
2. Chaturvedi, S.K. (2020). Covid-19 Related Psychiatric Disorders and the New Psychosocial Rehabilitation. *Journal of Psychosocial Rehabilitation and Mental Health*, 7, 103–105 [žiūrėta 2022-02-01].
3. Barley-McMullen, S., Burgess, S. (2021). Living with long Covid and the role of occupational therapy. [žiūrėta 2022-02-06]. <https://www.derby.ac.uk/blog/living-with-long-covid-occupational-therapy/>

SKIRTINGŲ ERGOTERAPIJOS PROGRAMŲ POVEIKIS ASMENŲ, PATYRUSIŲ GALVOS SMEGENŲ INŠULTĄ, RANKOS FUNKCIJAI IR SAVARANKIŠKUMUI

Kamilė Mikalajūnaitė
Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija

Darbo vadovas (-ė) – Emilija Strimaitytė

Išvadas

Pasaulio sveikatos organizacijos duomenimis, galvos smegenų insultas (GSI) yra viena iš pagrindinių negalios ir mirtingumo priežasčių visame pasaulyje, sukeliantis rankos funkcijos sutrikimus. Taikant skirtingas reabilitacijos programas svarbu paįvairinti ir įtraukti kompiuterinių technologijų panaudojimą tikslingsiems veikloms, siekiant lavinti, ugdyti ar sugrąžinti prarastas funkcijas, padeda pagerinti reabilitacijos procesą, kuris tampa įdomesnis, motyvuojantis (Park ir kt., 2015). Tyrimo problema: Koks skirtingų ergoterapijos programų poveikis asmenų, patyrusių galvos smegenų insultą, rankos funkcijai ir savarankiškumui? Tyrimo objektas: Skirtingų ergoterapijos programų poveikis asmenų, patyrusių galvos smegenų insultą, rankos funkcijai ir savarankiškumui. Tyrimo tikslas: Įvertinti asmenų, patyrusių galvos smegenų insultą, rankos funkciją ir savarankiškumą, taikant skirtingas ergoterapijos programas. Tyrimo uždaviniai: 1. Įvertinti asmenų, patyrusių galvos smegenų insultą, rankos funkciją prieš tyrimą. 2. Nustatyti asmenų, patyrusių galvos smegenų insultą, savarankiškumą tyrimo pradžioje. 3. Palyginti skirtingų ergoterapijos programų poveikį asmenų, patyrusių galvos smegenų insultą, rankos funkcijai ir savarankiškumui.

Raktiniai žodžiai: galvos smegenų insultas, interaktyvios technologijos, rankos funkcija, savarankiškumas.

Metodologija

Tyrimo organizavimas vyko mokslinės literatūros analize, tyrimo instrumentų parengimu ir duomenų rinkimo bei analizės etapais. Tyrimo duomenys surinkti testavimo būdu. Tyrimo instrumentams pasirinkta buvo autoriaus sudaryta anketa, dinamometras, manometras, goniometras judesių amplitudėms įvertinti ir savarankiškumo vertinimui funkcinio nepriklausomumo testas (FNT / FIM). Gauti duomenys suvesti ir analizuoti SPSS 17.0, diagramos atliktos naudojant Microsoft Excel 2010. Tyrimo dalyvavo 10 asmenų, savanoriškai sutikę dalyvauti tyrime ir atitikę atrankos kriterijus.

Rezultatai

Rankos funkcijos kaitoje prieš ir po tyrimo, pastebėtas statistiškai reikšmingas pokytis riešo lenkime, plaštakos raumenų jėgos vertinime ($p < 0,05$). Tarp skirtingų ergoterapijos programų taikymo grupėms, nustatytas statistiškai reikšmingas poveikis alkūnės atgręžime (supinacijoje) ($p < 0,05$) tarp poveikio grupių. Matuojant pirštų sugnybimo jėgą, statistiškai reikšmingas pokytis pastebėtas antrai tiriamajai grupei. Savarankiškumo vertinime taip pat nustatytas statistiškai reikšmingas pokytis prieš ir po tyrimo ($p < 0,05$).

Išvados

1. Asmenų, patyrusių galvos smegenų insultą, rankos funkcija prieš ir po tyrimo statistiškai reikšmingai pagerėjo. Didžiausias judesių amplitudės pagerėjimas nustatytas riešo lenkime, alkūnės atgręžime (supinacijoje). Plaštakos raumenų ir piršto sugnybimo jėga taip pat reikšmingai pagerėjo.
2. Asmenų, patyrusių galvos smegenų insultą, savarankiškumas prieš ir po tyrimo statistiškai reikšmingai pagerėjo.
3. Asmenų, patyrusių galvos smegenų insultą, rankos funkcijos reikšmingas pokytis, tarp poveikio grupių, nustatytas alkūnės atgręžime (supinacijoje). Savarankiškumas tarp poveikio grupių nesiskyrė.

Literatūra

1. Park J, Lee N, Cho M, Kim D, Yang Y. Effects of mental practice on stroke patients' upper extremity function and daily activity performance. *Journal of Physical Therapy Science*. 2015; 27(4):1075-1077.

KINEZITERAPIJA NĖŠTUMO METU ESANT DUBENS JUOSMENS SKAUSMUI

Martynas Čereškevičius
Kineziterapijos studijų programa
Kauno kolegija

Darbo vadovė – dr. Ligita Šilinė

Ivadas

Su nėštumu susijęs dubens-juosmens skausmas pasireiškia 60–70 proc. nėščiųjų (Stuge, 2019). Nėštumo metu dėl relaksino atsiranda pakitimai raiščiuose, sąnariuose ir nugaros bei dubens dugno raumenyse (Daneau ir kt., 2021; Chen ir kt., 2021). Atlaisvėjusios struktūros ir padidėjęs svoris keičia nėščiosios svorio centrą, laikyseną, atsiranda spaudimas į dubens dugną, todėl skauda dubenį ir nugarą. Tikslas – atliekant sisteminę literatūros apžvalgą įvertinti juosmens dubens skausmo priežastis ir naudojamus kineziterapijos metodus nėštumo metu. Uždaviniai: 1. Atskleisti juosmens dubens skausmo priežastis nėštumo metu. 2. Pateikti naudojamus kineziterapijos metodus nėštumo metu esant juosmens dubens skausmui.

Raktiniai žodžiai: juosmens dubens skausmas, raiščių laisvumas, kineziterapija, nėštumas.

Metodologija

Buvo atlikta sisteminė literatūros apžvalga. Peržiūrėti 30 straipsnių pasirinkta tema nuo 2019 m. 20 straipsnių atitiko kriterijus pagal pasirinktus raktinius žodžius ir uždavinius. Atlikta paieška anglų kalba „Google mokslinius“ paieškos sistemoje. Į tyrimą įtraukti kiekybiniai ir kokybiniai tyrimai, kuriuose naudota matematinė statistika. Atmetimo kriterijai: straipsniai neprieinami pilnu tekstu, parašyti ne anglų kalba, straipsniai senesni nei 2019 m., tyrimai savo turiniu neatitinkantys nagrinėjamos temos.

Rezultatai

Visuose apžvelgtuose straipsniuose nurodoma pagrindinė dubens juosmens skausmo priežastis – hormoniniai pokyčiai, dėl kurių atsiradęs juosmens ir dubens raiščių laisvumas sąlygoja šios srities skausmą. 16 straipsnių teigiama, kad skausmo priežastis biomechaniniai pokyčiai ir raumenų disbalansas, nors kituose 4 šie pokyčiai reikšmingai nekoreliuoja su skausmu. 15 straipsnių rodo reikšmingą koreliaciją liemens korseto ir galūnių raumenų silpnumo su juosmens skausmu. 18 apžvelgtų straipsnių demonstruoja, kad stabilizavimo pratimai ant skirtingų paviršių (kietų, minkštų) reikšmingai sumažina juosmens dubens skausmą nėštumo metu. 6 straipsniuose teigiama, kad

taikant stabilizavimo pratimus kartu su dubens dugno stiprinimo pratimais skausmas sumažėja reikšmingai labiau, nei tik taikant stabilizavimo pratimus. 12 tyrimų buvo taikoma stabilizaciniai pratimai kartu su kojų ir sėdmenų raumenų stiprinimo pratimais. 3 straipsniuose skausmas reikšmingai sumažėjo taikant manualinę terapiją. Visuose apžvelgtuose straipsniuose pabrėžiama ergonominių padėčių mokymas nėštumo metu.

Išvados

1. Atlikta literatūros apžvalga atskleidė, kad dubens juosmens skausmas nėštumo metu atsiranda dėl raiščių laisvumo, raumenų esančių juosmens dubens srityje nuovargio ir biomechaninių pokyčių.
2. Pagrindiniai kineziterapijos metodai esant juosmens dubens skausmui nėštumo metu yra juosmens stabilizavimo pratimai, juosmens, sėdmenų ir kojų raumenų stiprinimo pratimai bei ergonominių padėčių mokymas.

Literatūra

1. Chen, L., Ferreira, M. L., Beckenkamp, P. R., Caputo, E. L., Feng, S., & Ferreira, P. H. (2021). Comparative efficacy and safety of conservative care for pregnancy-related low back pain: A systematic review and network meta-analysis. *Physical therapy*, 101(2).
2. Daneau, C., Abboud, J., Marchand, A. A., Houle, M., Pasquier, M., Ruchat, S. M., & Descarreaux, M. (2021). Mechanisms Underlying Lumbopelvic Pain During Pregnancy: A Proposed Model. *Frontiers in Pain Research*, 2, 773988.
3. Stuge B. (2019). Evidence of stabilizing exercises for low back- and pelvic girdle pain - a critical review. *Brazilian journal of physical therapy*, 23(2),181–186.

PUSIAUSVYROS PRATIMŲ POVEIKIS KIKBOKSININKO ČIURNOS SĄNARIO PUSIAUSVYRAI, RAUMENŲ JĖGAI IR REAKCIJOS GREIČIUI ESANT LĖTINIAM ČIURNOS SĄNARIO NESTABILUMUI: ATVEJO ANALIZĖ

Martyna Lideikaitė

Kineziterapijos studijų programa

Šiaulių valstybinė kolegija

Darbo vadovas (-ė) – Dovydas Gedrimas

Išvadas

Čiurnos sąnario raiščių patempimas (toliau – ČSRP) – vienas labiausiai paplitusių apatinės galūnės pažeidimų, sudarančių 16–40 proc. visų su sportu susijusių traumų. ČSRP sukelia ilgalaikį skausmą, negalia, neigiamai paveikia gyvenimo kokybę ir mažina fizinį aktyvumą (1,2). Patyrus ČSRP sutrinka pusiausvyra, propriocepcija, sąnarį supančių raumenų aktyvacija, sumažėja jėga bei nervinio impulso greitis. Pirmas ČSRP ilgainiui gali turėti neigiamos įtakos čiurnos sąnario funkcijai, kuri lemia lėtinį čiurnos sąnario nestabilumą (toliau – LČSN) ir potrauminį osteoartritą (3,4). Įrodyta, kad 4 savaičių trukmės pusiausvyros lavinimo pratimai (toliau – PLP) gali pagerinti sveikų ir turinčių LČSN asmenų fizinius ir funkcinis rodiklius (5,6), tačiau mokslinėje literatūroje trūksta tyrimų, analizuojančių PLP įtaką kimboksininkų fiziniams ir funkciniais rodikliams esant LČSN. Tyrimo tikslas – įvertinti 12 savaičių trukmės PLP poveikį kimboksininko čiurnos sąnario pusiausvyrai, raumenų jėgai ir reakcijos greičiui esant lėtiniam čiurnos sąnario nestabilumui. Tyrimo uždaviniai: 1. Nustatyti PLP poveikį kimboksininko čiurnos sąnario pusiausvyrai, raumenų jėgai ir reakcijos greičiui esant lėtiniam čiurnos sąnario nestabilumui. 2. Palyginti kimboksininko čiurnos sąnario pusiausvyros, raumenų jėgos ir reakcijos greičio pokytį prieš ir po kineziterapinės programos.

Raktiniai žodžiai: pusiausvyra, raumenų jėga, reakcijos greitis, lėtinis čiurnos sąnario nestabilumas.

Metodologija

Atliekant „Pusiausvyros pratimų poveikis kimboksininko čiurnos sąnario pusiausvyrai, raumenų jėgai ir reakcijos greičiui esant lėtiniam čiurnos sąnario raiščių nestabilumui“ tyrimą, buvo taikyti duomenų rinkimo ir analizės metodai.

1. Mokslo informacijos šaltinių analizė taikant abstrakcijos, analizės ir apibendrinimo teorinius metodus.
2. Kiekybinis tyrimas: atvejo tyrimas, taikant testavimą, stebėjimą ir matavimą.
3. Duomenų aprašomoji ir lyginamoji analizė.

Testavimai atlikti 3 kartus – prieš tyrimo pradžią, po 6 ir 12 savaičių.

Ištyrimo instrumentai:

2. Dinaminės pusiausvyros vertinimas modifikuotu žvaigždės nuokrypio testu.
3. Statinės pusiausvyros vertinimas flamingo testu. Dinaminės ir statinės pusiausvyros vertinimas daugiakrypte motorizuota „HUBER 360“ platforma.
4. Raumenų jėgos vertinimas rankiniu dinamometru.
5. Reakcijos greičio vertinimas reakciometru.

Rezultatai

Palyginus tyrimo rezultatus prieš ir po 12 savaičių trukmės taikytų PLP nustatyta – atlikus dinaminės pusiausvyros vertinimą modifikuotu žvaigždės nuokrypio testu pagerėjo kairės ir dešinės kojos rezultatai. Nors rezultatai ir pagerėjo, lyginant rezultatus tarp kairės ir dešinės kojos nustatyta, kad kairės kojos rezultatai buvo aukštesni. Atlikus statinės pusiausvyros vertinimą flamingo testu matomas pagerėjimas kairės ir dešinės kojos rezultatuose. Nors rezultatai ir pagerėjo, lyginant rezultatus tarp kairės ir dešinės kojos nustatyta, kad kairės kojos rezultatai buvo aukštesni. Atlikus dinaminės ir statinės pusiausvyros vertinimą ant daugiakryptės motorizuotos „HUBER 360“ platformos nustatyta, kad pagerėjo stabilumo ilgio ir greičio vertinimas atmerktomis ir užmerktomis akimis bei stabilumo ploto vertinimas atmerktomis akimis. Taip pat pagerėjo pusiausvyros ilgio vertinimas stovint tiek ant kairės, tiek ant dešinės kojos, pagerėjo ėjimo greitis, koordinacija, stabilumo ribų ir mobilumo apribojimų pokytis. Atlikus raumenų jėgos vertinimą su rankiniu dinamometru nustatyta, kad pagerėjo dešinės ir kairės kojos pėdos lenkimo, tiesimo, inversijos ir eversijos judesį atliekančių raumenų jėga. Nors rezultatai ir pagerėjo, lyginant rezultatus tarp kairės ir dešinės kojos nustatyta, kad kairės kojos rezultatai buvo aukštesni. Atlikus reakcijos greičio vertinimą reakciometru nustatyta, kad pagerėjo kairės ir dešinės kojos reakcijos greitis į šviesos ir garso dirgiklį.

Išvados

1. Atlikus 12 savaitių trukmės PLP programą ant BOSU kamuolio nustatytas teigiamas poveikis tiriamojo dinaminei ir statinei pusiausvyrai, apatinės galūnės reakcijos greičiui, čiurną supančių raumenų jėgai bei koordinacijai.
2. Palyginus tiriamojo čiurnos sąnario pusiausvyros, raumenų jėgos ir reakcijos greičio pokytį prieš ir po 12 savaitių trukmės PLP programos, nustatyta, kad pusiausvyros, raumenų jėgos ir reakcijos greičio rodikliai po kineziterapijos programos pagerėjo.

Literatūra

1. Gribble P. A. (2019). Evaluating and Differentiating Ankle Instability. *Journal of athletic training*, 54(6), p. 617–627. <https://doi.org/10.4085/1062-6050-484-17>
2. Kaminski, T. W., Needle, A. R., Delahunt, E. (2019). Prevention of Lateral Ankle Sprains. *Journal of athletic training*, 54(6), p. 650–661. <https://doi.org/10.4085/1062-6050-487-17>
3. Li, L., Gollhofer, A., Lohrer, H., Dorn-Lange, N., Bonsignore, G., Gehring, D. (2019). Function of ankle ligaments for subtalar and talocrural joint stability during an inversion movement - an in vitro study. *Journal of foot and ankle research*, 12, p. 16. <https://doi.org/10.1186/s13047-019-0330-5>
4. Carbone, A., Rodeo, S. (2017). Review of current understanding of post-traumatic osteoarthritis resulting from sports injuries. *Journal of orthopaedic research: official publication of the Orthopaedic Research Society*, 35(3), p. 397–405. <https://doi.org/10.1002/jor.23341>
5. Cuğ, M., Duncan, A., Wikstrom, E. (2016). Comparative Effects of Different Balance-Training-Progression Styles on Postural Control and Ankle Force Production: A Randomized Controlled Trial. *Journal of athletic training*, 51(2), p. 101–110. <https://doi.org/10.4085/1062-6050-51.2.08>
6. Ju, S. B., Park, G. D. (2017). Effects of the application of ankle functional rehabilitation exercise on the ankle joint functional movement screen and isokinetic muscular function in patients with chronic ankle sprain. *Journal of physical therapy science*, 29(2), p. 278–281. <https://doi.org/10.1589/jpts.29.278>

VAIKŲ, TURINČIŲ AUTIZMO SPEKTRO SUTRIKIMĄ, SOCIALINIŲ ĮGŪDŽIŲ KAITA, TAIKANT KONSTRUKCINIUS ŽAIDIMUS

Monika Tamošaitytė

*Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Giedrė Sasnauskienė

Įvadas

Vaikai, turintys autizmo spektro sutrikimą, socialiai įsitraukia skirtingai nei jų bendraamžiai ir jiems gali būti sunku bendradarbiauti su kitais, jie pirmenybę teikia struktūrizuoti savarankiškai veiklai su aiškiais taisyklėmis ir ribotais emociniais mainais. Konstrukciniai žaidimai yra skirti padėti vaikams, turintiems autizmo spektro sutrikimą, spręsti bendravimo problemas, lavinti kalbos ir bendradarbiavimo įgūdžius (Narzisi ir kt., 2021). Nors konstrukciniai žaidimai yra taikomi vis plačiau, tačiau Lietuvoje trūksta tyrimų, kurie įvertintų vaikų, turinčių autizmo spektro sutrikimą, konstrukcinių žaidimų įtaką socialinių įgūdžių kaitai (Pathak, 2021). Darbe aptariama autizmo spektro sutrikimo samprata, priežastys, požymiai, socialinės sąveikos ir elgesio ypatumai, komunikacija ir kalba bei pristatomas konstrukcinių žaidimų taikymas socialiniams įgūdžiams gerinti. Tyrimo tikslas buvo atskleisti vaikų, turinčių autizmo spektro sutrikimą, socialinių įgūdžių kaitą, taikant konstrukcinius žaidimus. Tyrimo uždaviniai: 1. Išskirti vaikų, turinčių autizmo spektro sutrikimą, socialinių įgūdžių problemas, prieš konstrukcinių žaidimų taikymą. 2. Išsiaiškinti, kaip pasikeitė vaikų, turinčių autizmo spektro sutrikimą, socialiniai įgūdžiai po konstrukcinių žaidimų taikymo. 3. Atskleisti, kaip pasikeitė vaikų, turinčių autizmo spektro sutrikimą, socialiniai įgūdžiai po konstrukcinių žaidimų taikymo, tėvų ir grupės auklėtojos požiūriu.

Raktiniai žodžiai: autizmas, konstrukciniai žaidimai, socialiniai įgūdžiai.

Metodologija

Teoriniam tyrimui atlikti pasirinkta mokslinės literatūros analizė. Empirinio tyrimo uždaviniams pasiekti pasirinktas kokybinis tyrimas. Tyrime dalyvavo 3 vaikai, nuo 4 iki 6 metų, kuriems nustatytas autizmo spektro sutrikimas. Tyrimo instrumentais pasirinktas struktūruotas interviu su vaikų tėvais bei grupės auklėtoja prieš ir po užsiėmimų bei stebėjimas, kuris vyko taip pat prieš ir po užsiėmimų. Interviu metodu norėta išsiaiškinti su kokiais sunkumais susiduria vaikas bei koks įvyko pokytis po konstrukcinių žaidimų taikymo, tėvų ir auklėtojos nuomone. Stebėjimas buvo atliekamas vaikų žaidimo grupėje metu, kuriuo siekta išsiaiškinti kokį ryšį vaikai palaiko su žmonėmis, kokie

pasireiškia elgesio ypatumai ir kaip jie pasikeitė užsiėmimų pabaigoje.

Rezultatai

Iš gautų rezultatų galima teigti, jog 1 atveju buvo pastebėtas didesnis susidomėjimas kitais vaikais, nors ir trumpam, bet dažniau ėmė palaikyti akių kontaktą, auklėtoja dalinosi, jog darželyje pradėjo vis dažniau įsitraukti į bendrus ratelius, žaidimus. Tėvai džiaugėsi, jog namuose jie ėmė daugiau laiko leisti kartu, kadangi tiriama visi daugiau siekia kontakto, nori žaisti kartu. 2 atveju stebėjimo metu pastebėta, jog pagerėjo elgesys, jis tapo ramesnis, ėmė labiau domėtis vaikais, pradėjo dominti ir bendros veiklos su kitais vaikais, dažniau įsijungė į žaidimus ant kilimo, pvz.: statant iš didelių kaladėlių, žaidžiant mašinomis. 3 atveju pastebėta, jog vaikas dažniau pradėjo žiūrėti ką veikia kiti vaikai, juos stebėti, į savo žaidimą įtraukė naujų žaislų, pradėjo dėti dėlionės, ko anksčiau nedarydavo. Tėvai dalinosi, jog jiems lengviau pasidarė išvykose, nes jo taip nebetrūkdo kiti žmonės. Tiek auklėtoja, tiek tėvai šią intervenciją įvertino teigiamai, jie mato teigiamų komunikacijos, socialinių įgūdžių, elgesio valdymo pokyčių, ir mano, jog tai taikant ilgiau, pokyčiai būtų dar didesni. Iš gautų rezultatų galima daryti išvadą, kad konstrukciniai žaidimai yra naudingi vaikams, turintiems autizmo spektro sutrikimą, socialinių įgūdžių gerinimui. Žaidimai, reikalaujantys taisyklių laikymosi, komunikavimo, bendradarbiavimo, siekiant bendro rezultato yra puikus būdas vaikus mokyti šių įgūdžių.

Išvados

1. Vaikai, turintys autizmo spektro sutrikimą, susiduria su akių kontakto, kalbos ir noro bendrauti stoka. Nenori žaisti bendrų žaidimų, nesiekia bendradarbiavimo, nesidalija žaislais su kitais vaikais.
2. Po užsiėmimų su konstrukciniais žaidimais buvo pastebėtas didesnis tiriamųjų susidomėjimas kitais vaikais, ėmė rodyti didesnę iniciatyvą prisijungti prie bendrų žaidimų.
3. Tėvų ir grupės auklėtojos požiūriu socialiniai įgūdžiai po konstrukcinių žaidimų taikymo pagerėjo. Jie pastebėjo didesnę vaikų socialinio kontakto siekimą, norą bendradarbiauti, ramesnį

elgesį, džiaugėsi, jog vis dažniau įsitraukė į bendras veiklas, rinkosi įvairesnius žaislus.

Literatūra

1. Narzisi, A., Sesso, G., Berloff, S., Fantozzi, P., Muccio, R., Valente, E., Viglione, V., Villafranca, A., Milone, A. & Masi, G. (2021). Could You Give Me the Blue Brick? LEGO®-Based Therapy as a Social Development Program for Children with Autism Spectrum Disorder: A Systematic Review. 1-2. doi:10.3390/brainsci11060702.
2. Pathak, N. (2021). What Are Causes and Symptoms of Autism? *WebMD Medical Reference*.

ASMENŲ PO VIRŠUTINĖS GALŪNĖS AMPUTACIJOS GYVENIMO KOKYBĖS POKYČIAI PRITAIKIUS MIOELEKTRINĮ RANKOS PROTEZĄ

Monika Zdanavičiūtė
Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija

Darbo vadovas (-ė) – Viktorija Tarasenko

Išvadas

Netekus viršutinės galūnės, pasikeičia ir asmens gyvenimas kasdienėje, laisvalaikio ir darbinėje veiklose, jų atlikimas, taip pat pasikeičia ir asmens emocinė būklė (Armstrong ir kt., 2019). Mioelektrinis protezas suteikia gerą sugriebimą, natūralius rankos judesius ir geresnę judesių kontrolę (Prigge, 2021). Pacientų po viršutinės galūnės amputacijos gyvenimo kokybė dažnai vertinama pagal paties paciento atsakymus į užduodamus klausimus. Atsižvelgiant į tai, mioelektrinio protezo pritaikymas gali padėti asmeniui atlikti reikiamas kasdienio gyvenimo veiklas, o taip pat ir pagerina asmenų išvaizdą (Yamamoto ir kt., 2019). Nors mioelektriniai protezai dabar yra pritaikomi vis dažniau, tačiau Lietuvoje vis dar nėra atlikta daug tyrimų, kurie atskleistų gyvenimo kokybės pokytį po mioelektrinio protezo pritaikymo asmenims po viršutinės galūnės amputacijos. Tyrimo problema: kaip kito asmenų, patyrusių viršutinės galūnės amputaciją, gyvenimo kokybė, pritaikius mioelektrinį rankos protezą? Tyrimo tikslas – atskleisti asmenų po viršutinės galūnės amputacijos gyvenimo kokybės pokyčius, pritaikius mioelektrinį rankos protezą. Tyrimo uždaviniai: 1. Nustatyti, kaip pakito asmenų emocinė būklė pritaikius mioelektrinį rankos protezą. 2. Nustatyti, kaip kito asmenų kasdienės veiklos atlikimas po mioelektrinio rankos protezo pritaikymo. 3. Išanalizuoti, kaip kito asmenų fizinę sveikatą pritaikius mioelektrinį rankos protezą. **Raktiniai žodžiai:** fantominis skausmas, mioelektrinis rankos protezas, rehabilitacija, gyvenimo kokybė.

Metodologija

Buvo taikoma kokybinio tyrimo strategija, siekiant suprasti tiriamųjų problemas ir pateikti situacijos analizę. Naudojamas pusiau struktūruotas interviu, klausimai susiję su tiriamųjų emocine būkle, kasdieninėmis problemomis bei fizinės sveikatos pokyčiais po mioelektrinio rankos protezo pritaikymo. Pokalbis su tiriamaisiais vyko telefonu. Tyrimo dalyvavo 3 asmenys, kuriems buvo atlikta viršutinės galūnės amputacija ir pritaikytas mioelektrinis rankos protezas. Naudotas gautų turinio analizės metodas.

Rezultatai

Emocinės būklės pokyčiai pasireiškė dvejiems iš trijų tiriamųjų. Kasdienės veiklos atlikimo pokyčius išsakė visi tiriamieji, dažniausi sunkumai atliekant kasdienę veiklą iškyla ties viršutinės ir apatinės kūno dalių apsirengimu, valgio metu ir asmeninėje higienoje. Asmenų fizinės sveikatos pakitimai pastebėti po amputacijos, tačiau pritaikius mioelektrinį rankos protezą, didelių pokyčių nepastebėta, atsiradęs peties skausmas sukelia problemų atliekant aktyvias veiklas.

Išvados

1. Asmenų, patyrusių viršutinės galūnės amputaciją, emocinė būklė pritaikius mioelektrinį rankos protezą pagerėjo, priklausomai nuo asmens požiūrio į savo išvaizdą, laimės pojūčio dažnumo, pasitikėjimo savimi, energingumo ir neigiamų emocijų kiekio.
2. Po mioelektrinio rankos protezo pritaikymo pastebimas kasdienės veiklos atlikimo pagerėjimas, asmenys gali atlikti daugiau veiklų gaminant valgį, valgant, viršutinės ir apatinės kūno dalių apsirengime, asmens higienoje ir susitvarkyme tualete.
3. Asmenų fizinėje sveikatoje atsirado pokyčių pritaikius mioelektrinį rankos protezą. Išreikšti fantominiai skausmai ir jutimai po mioelektrinio rankos protezo pritaikymo liko nepakitę arba pakitę minimaliai, fizinio aktyvumo veiklų atlikimo pagerėjimas pastebimas visiems tiriamiesiems, tačiau po protezo pritaikymo dvejiems iš trijų tiriamųjų atsirado fizinis peties ir bigės skausmas.

Literatūra

1. Armstrong, T.W., Williamson, M.L.C., Elliott, T.R., Jackson, W.T., Kearns, N.T. & Ryan, T. (2019). Psychological distress among persons with upper extremity limb loss. *Br J Health Psychol*, 24: 746-763. <https://doi.org/10.1111/bjhp.12360>
2. Prigge, P. (2021). Arm Dynamics: Introduction to Myoelectric Prostheses. Prieiga per internetą:

- <https://www.armdynamics.com/upper-limb-library/introduction-to-myoelectric-prostheses>
3. Yamamoto, M., Chung, K. C., Sterbenz, J., Shauver, M. J., Tanaka, H., Nakamura, T., Oba, J., Chin, T., & Hirata, H. (2019). Cross-sectional

International Multicenter Study on Quality of Life and Reasons for Abandonment of Upper Limb Prostheses. *Plastic and reconstructive surgery*. *Global open*, 7(5), e2205. <https://doi.org/10.1097/GOX.000000000000220>

PEDAGOGŲ FIZINIO AKTYVUMO SĄSAJOS SU IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ KOORDINACIJOS, LANKSTUMO IR LAIKYSENOS RODIKLIAIS

Nedas Meslinas

*Kineziterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Agnė Žebrauskienė

Ivadas

Fizinis aktyvumas yra gerai žinomas, dėl jo naudos vaikų fizinei ir psichosocialinei sveikatai (Hille ir kt., 2015). Ikimokyklinio amžiaus vaikai pagal rekomendacijas turi praleisti bent 180 minučių įvairiuose fiziniuose veiklose, iš kurių bent 60 minučių energingi žaidimai arba bent 9000 žingsnių per dieną (PSO, 2020). Tačiau, pagal statistiką vaikų fizinis aktyvumas yra žemas. Fizinis pasyvumas turi didelę įtaką vaikų sveikatos problemoms. Todėl vaikui labai svarbus aspektas yra reguliarus fizinis aktyvumas. Fizinis aktyvumas yra svarbus sveikos gyvensenos elementas, kuris yra siejamas su bendra žmogaus sveikata, kuriai didelę reikšmę turi įgyti įpročiai, kuriuos vaikai pasisemia iš tėvų/globėjų ir pedagogų (Lizikevičiūtė, Rutkauskaitė, 2017). Šiuo tyrimu buvo siekiama nustatyti, kokią ryšį turi ikimokyklinio amžiaus pedagogų fizinis aktyvumas su vaikų fizinėmis rodikliais.

Tyrimo problema – ar ikimokyklinio amžiaus vaikų koordinacija, lankstumas ir laikysena turi sąsają su pedagogų fiziniu aktyvumu? Tyrimo tikslas. Nustatyti pedagogų fizinio aktyvumo sąsajas su ikimokyklinio amžiaus vaikų koordinacija, pusiausvyra, laikysena.

Tyrimo uždaviniai: 1. Įvertinti ikimokyklinio amžiaus vaikų koordinaciją, lankstumą ir laikyseną. 2. Nustatyti pedagogų fizinį aktyvumą. 3. Įvertinti pedagogo fizinio aktyvumo sąsajas su ikimokyklinio amžiaus vaikų koordinacija, lankstumu ir laikysena.

Metodologija

Duomenų rinkimui buvo naudojamas testavimas (laikysena, koordinacija, lankstumas) ir apklausa (fizinio aktyvumo klausimynas, antropometriniai duomenys). Duomenų analizei: surinkti duomenys skirtingose ikimokyklinio amžiaus vaikų grupėse buvo analizuojami aprašomosios statistikos ir ryšių skaičiavimais. Tyrimo dalyvavo 66 tiriamieji, iš kurių 6 pedagogai ir 60 ikimokyklinio amžiaus vaikai – po 10 vaikų iš kiekvienos grupės.

Rezultatai

Vaikų koordinacija ($Z=-0,851$; $p=0,395$) ir viršutinių galūnių lankstumas ($\chi^2=4,811$; $p=0,090$) statistiškai

reikšmingai nesusiję su pedagogų fiziniu aktyvumu. Rezultatai parodė, kad vaikų, kurių pedagogai turėjo aukštesnį fizinio aktyvumo lygį, apatinių galūnių lankstumo ($Z=-2,883$; $p=0,004$) ir laikysenos ($Z=-3,105$; $p=0,002$) rezultatai buvo statistiškai reikšmingai aukštesni. Siekiant patvirtinti ryšį buvo atlikta koreliacinė analizė, kuri parodė, kad ryšys tarp pedagogo fizinio aktyvumo ir vaikų apatinių galūnių lankstumo ($r_s=0,462$; $p<0,001$) ir laikysenos ($\chi^2=4,81$; $p=0,090$) yra statistiškai reikšmingai susiję.

Išvados

1. Ikimokyklinio amžiaus vaikai koordinacijos testą atliko išlaikydami įprastą statinę ir dinaminę kūno padėtį, judesius atliko pagal visus reikalavimus. Vaikų bendra laikysena buvo įvertinta kaip gera, apatinių galūnių lankstumas buvo puikus. Dauguma vaikų negalėjo atlikti rankų pirštų sulietimo už nugaros testo abejomis rankomis.
2. Pedagogų fizinis aktyvumas yra vidutinio lygio.
3. Pedagogo fizinio aktyvumo lygis turi įtakos ikimokyklinio amžiaus vaikų apatinių galūnių lankstumui ir laikysenai, tačiau vaikų viršutinių galūnių lankstumui ir koordinacijai įtakos neturi.

Literatūra

1. Hille, K., Evanschitzky, P., & Bauer, A. (2015). 3–6 metų vaiko raida. Psichologijos pagrindai ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdytojams. Vilnius: Tyto alba.
2. Lizikevičiūtė, J., Rutkauskaitė, G. (2017). Mokinių fizinis aktyvumas Situacijos Lietuvoje analizė. Prieiga per internetą: <http://kurklt.lt/wp-content/uploads/2017/04/galutine.pdf>
3. World Health Organization (2020). WHO guidelines on physical activity and sedentary behaviour. Geneva: World Health Organization. Prieiga per internetą: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/336656/9789240015128-eng.pdf>

KINEZITERAPIJOS POVEIKIS NESPECIFINĮ NUGAROS SKAUSMĄ JAUČIANČIŲ ASMENŲ FIZINEI BŪKLEI IR GYVENIMO KOKYBEI

Paulina Kavaliauskaitė

*Kineziterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – dr. Laura Žlibinaitė

Įvadas

Pasaulio sveikatos organizacijos duomenimis, nugaros skausmu skundžiasi apie 60–70 proc. žmonių, dažniausiai 35–55 metų. Kasdienes veiklas atlikti tampa sunku, mažėja asmens darbingumas. Maždaug 90 proc. nugaros skausmo priežasčių yra nespecifinės, t. y. dėl nežinomų priežasčių (Magalhães, Comachio, Ferreir, Pappas, Marques, 2017). Šis sutrikimas yra labai dažnas, nes prie to prisideda ir gyvenimo būdas, labai daug laiko žmonės praleidžia pasyviai, tam įtakos turi ir darbo aplinka, įtemptas darbo krūvis (Souter, Cregg, Chong, 2017). Tyrimo tikslas – nustatyti kineziterapijos poveikį nugaros skausmą jaučiančių asmenų fizinei būklei ir gyvenimo kokybei. Problema: koks yra kineziterapijos poveikis nespecifinį nugaros skausmą jaučiančių asmenų fizinei būklei ir gyvenimo kokybei?

Uždaviniai: 1. Įvertinti nugaros skausmą jaučiančių asmenų skausmo intensyvumo kaitą po kineziterapijos taikymo. 2. Įvertinti nugaros skausmą jaučiančių asmenų liemens raumenų ištvermės ir judesių amplitudės kaitą po kineziterapijos taikymo. 3. Įvertinti nugaros skausmą jaučiančių asmenų gyvenimo kokybės kaitą po kineziterapijos taikymo.

Raktiniai žodžiai: nugaros skausmas, stabilumas, tempimas.

Metodologija

Duomenų rinkimas, analizė. Prieš tyrimą buvo taikyta apklausa apie fizinį aktyvumą, skausmo trukmę bei dažnį, skausmo malšinimo priemones. Tyrimo pradžioje ir pabaigoje buvo vertinama gyvenimo kokybė naudojant Roland–Morris klausimyną, skausmui vertinti skaitmeninė skausmo skalė (SAS), vertinama liemens raumenų ištvermės ir liemens judesių amplitudės. Užsiėmimai vyko 5 kartus per savaitę, vieno užsiėmimo trukmė 30–45 min. Statistinei duomenų analizei taikyta SPSS programa.

Rezultatai

1. Po kineziterapijos tiriamųjų gyvenimo kokybė pagerėjo ($p<0,05$), patiriamas skausmas sumažėjo ($p<0,05$).
2. Po kineziterapijos liemens lenkiamųjų ir tiesiamųjų raumenų ištvermė padidėjo ($p<0,05$).
3. Po kineziterapijos dešinės pusės šoninių raumenų ištvermė padidėjo ($p<0,05$), o kairės pusės raumenų ištvermės pokyčio nenustatyta ($p>0,05$).
4. Po kineziterapijos liemens šoninio lenkimo amplitudės į abi puses padidėjo ($p<0,05$).
5. Po kineziterapijos liemens tiesimo amplitudė padidėjo ($p<0,05$).
6. Po kineziterapijos liemens lenkimo amplitudė padidėjo ($p<0,05$).

Išvados

1. Nugaros skausmą jaučiančių asmenų skausmas sumažėjo po kineziterapijos taikymo.
2. Nugaros skausmą jaučiančių asmenų liemens lenkiamųjų, tiesiamųjų ir dešinės pusės šoninių raumenų ištvermė pagerėjo po kineziterapijos taikymo.
3. Nugaros skausmą jaučiančių asmenų gyvenimo kokybė pagerėjo po kineziterapijos taikymo.

Literatūra

1. Magalhães, M. O., Comachio, J., Ferreira, P. H., Pappas, E., & Marques, A. P. (2018). Effectiveness of graded activity versus physiotherapy in patients with chronic nonspecific low back pain: midterm follow up results of a randomized controlled trial. *Brazilian journal of physical therapy*, 22(1), 82–91.
2. Souter, A., Cregg, R., Chong, S. (2017). Nugaros skausmas. Kaunas: Vaistų žinios.

KINEZITERAPIJOS POVEIKIS COVID-19 PERSIRGUSIŲ ASMENŲ KVĖPAVIMO SISTEMOS FUNKCIJAI IR GYVENIMO KOKYBEI

Roberta Baltrušaitytė
Kineziterapijos studijų programa
Kauno kolegija

Darbo vadovas (-ė) – dr. Ligita Šilinė

Ivadas

Tyrimo aktualumas. Dauguma žmonių, sergančių koronavirusine liga, pasveiksta per kelias savaites, tačiau gali likti ligos liekamųjų požymių (Thomas ir kt., 2020). COVID-19 liga labiausiai paveikia kvėpavimo funkciją ir dėl kitų išlikusių gretutinių požymių neigiamai veikia gyvenimo kokybę (Salvarani ir kt., 2021). Tikslinė reabilitacija persirgus COVID-19 liga gali turėti teigiamą poveikį kvėpavimo funkcijai ir gyvenimo kokybei (Kachpile ir kt., 2020), tačiau trūksta duomenų, apie kvėpavimo pratimų bei krūtinės mobilumo didinimo pratimų poveikį kvėpavimo sistemos funkcijai ir gyvenimo kokybei. Tyrimo problema. Koks kineziterapijos poveikis COVID-19 persirgusių asmenų kvėpavimo sistemos funkcijai ir gyvenimo kokybei? Tyrimo tikslas. Nustatyti kineziterapijos poveikį COVID-19 persirgusių asmenų kvėpavimo sistemos funkcijai ir gyvenimo kokybei.

Tyrimo uždaviniai:

1. Įvertinti kvėpavimo sistemos funkcijos kaitą.
2. Įvertinti gyvenimo kokybės kaitą.
3. Palyginti gautus rezultatus tarp kontrolinės ir tiriamosios grupių.

Raktiniai žodžiai: kineziterapija, COVID-19, gyvenimo kokybė.

Metodologija

Tyrimo dalyvavo 20 tiriamųjų, persirgusių COVID-19 prieš 1–2 mėn. Jie buvo paskirstyti į dvi grupes tiriamąją (n=10), kuriai buvo taikomi kvėpavimo ir krūtinės mobilumo pratimai 4 sav. 5 k./sav. po 30 min ir kontrolinę (n = 10). Prieš ir po tyrimo buvo vertinama kvėpavimo dažnis, krūtinės ląstos ekskursija, spirometrijos duomenys: forsuoto iškvėpimo tūris per pirmą sekundę, gyvybinė plaučių talpa, Genslerio indeksas ir Tifno indeksas, bei gyvenimo kokybė SF-36 klausimynu.

Rezultatai

Rezultatai atskleidė, kad po 4 savaičių tiriamojoje grupėje sumažėjo kvėpavimo dažnis, padidėjo krūtinės ląstos ekskursija, gyvybinė plaučių talpa, forsuoto oro iškvėpimo per pirmą sekundę rodiklis bei pagerėjo gyvenimo kokybė ($p<0,05$). Kontrolinėje grupėje sumažėjo kvėpavimo dažnis ($p<0,05$) ir krūtinės ląstos ekskursija ($p<0,05$).

Išvados

1. Po tyrimo kvėpavimo sistemos funkcija pagerėjo abiejose grupėse.
2. Po tyrimo pagerėjo tiriamosios grupės gyvenimo kokybė, kontrolinės grupės nepakito.
3. Po tyrimo tiriamosios grupės buvo mažesnis kvėpavimo dažnis ir obstrukcijos laipsnis, didesnė krūtinės ląstos ekskursija bei geresnė gyvenimo kokybė nei kontrolinės grupės.

Literatūra

1. Kachpile, S. T., Lohakare, P. K., Jiandani, M. P., & Salagre, S. B. (2020). Physiotherapy interventions in COVID-19 patient with multiple comorbidities: a case report. *Int J Health Sci Res*, 10(10), 96-101.
2. Salvarani, C., Dolci, G., Massari, M., Merlo, D. F., Cavuto, S., Savoldi, L., ... & Costantini, M. (2021). Effect of tocilizumab vs standard care on clinical worsening in patients hospitalized with COVID-19 pneumonia: a randomized clinical trial. *JAMA internal medicine*, 181(1), 24-31. <https://doi.org/10.1001/jamainternmed.2020.6615>
3. Thomas, P., Baldwin, C., Bissett, B., Boden, I., Gosselink, R., Granger, C. L., ... & van der Lee, L. (2020). Physiotherapy management for COVID-19 in the acute hospital setting: clinical practice recommendations. *Journal of physiotherapy*, 66(2), 73-82.

KINEZITERAPIJOS POVEIKIS SUAUGUSIŲ ASMENŲ MIGRENINIAM GALVOS SKAUSMUI

Rasa Diškevičienė

*Kineziterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Agnė Žebrauskienė

Ivadas

Puleda ir Shields (2018) teigimu, migrenai gydyti paprastai skiriamas medikamentinis gydymas, tačiau kai kurie pacientai netoleruoja vaistų nuo migrenos dėl patiriamo šalutinio poveikio arba vengia vaistų dėl kitų priežasčių. Taigi toks gydymas ne visuomet būna efektyvus. Amin ir kt. (2018) atlikti moksliniai tyrimai parodo, kad fiziniai pratimai sergantiems migrena pacientams gali turėti teigiamų terapinių rezultatų. Tyrimo problema: koks kineziterapijos poveikis suaugusių asmenų migreniniam galvos skausmui? Tyrimo tikslas: atskleisti kineziterapijos poveikį suaugusių asmenų migreniniam galvos skausmui. Tyrimo uždaviniai: 1. Nustatyti, kaip kito suaugusių asmenų migreninio galvos skausmo dažnis ir intensyvumas po kineziterapijos. 2. Palyginti, kokia yra suaugusių asmenų migreninio galvos skausmo įtaka kasdienei veiklai prieš ir po kineziterapijos.

Raktiniai žodžiai: migrenos poveikis, galvos skausmas, migrenos gydymas, negalia dėl migrenos.

Metodologija

Atlikus mokslinės literatūros analizę, tyrimui atlikti buvo pasirinkta mišri tyrimo strategija. Pasirinkti metodai: pusiau struktūruotas „akis į akį“ interviu, aktyvus stebėjimas bei turinio analizės. Papildomai duomenys buvo renkami testavimo metodais: migreninis galvos skausmas ir jo įtaka veiklai vertinama naudojant migrenos įtakos veiklai klausimyną (MIDAS), goniometrija (aktyvių galvos ir kaklo judesių matavimas), galvos skausmui vertinti – vizualinė analoginė skausmo skalė (VAS). Tyrimas buvo atliktas 2022 sausio–kovo mėnesiais. Tyrimė dalyvavo dvi 35 ir 43 metų moterys, kurioms patvirtinta migrenos diagnozė. Buvo taikoma pratimų programa 3 kartus / savaitę, masažas – 1 kartą / savaitę.

Rezultatai

Atliekant surinktų duomenų analizę buvo išskirtos 4 kategorijos bei iš jų kylančios subkategorijos: 1. Pažinimas (darbo aplinka, laisvalaikis, fizinis aktyvumas). 2. Patirtis, susijusi su diagnoze (migrenos pradžia, simptomatika [gydymas], migrena mano gyvenime [skausmas, veikla]). 3. Reakcija į taikomus užsiėmimus (pratimų programa

[fizinio krūvio toleravimas, pratimų pritaikymas, atlikimas, emocijos, nuovargis], masažas). 4. Pokyčiai (skausmas, veikla). Interviu ir stebėjimo duomenimis migreninis galvos skausmo dažnis nekito, tačiau skausmo intensyvumas mažėjo. MIDAS klausimyno duomenimis vidutinis skausmo dažnis per paskutinius 3 mėn: informantė (I) – nuo 16 iki 15 dienų; informantė (II) – 14 dienų prieš ir po kineziterapijos. Skausmo stiprumas per paskutinius 3 mėnesius sumažėjo: (I) – nuo 4 iki 3 balo; (II) – nuo 4 iki 2 balo; migrenos įtaka veiklai abiejų informančių nepakito: prieš ir po kineziterapiją išliko vidutinė. Aktyvių galvos ir kaklo judesių amplitudės buvo normos ribose.

Išvados

1. Suaugusių asmenų migreninio galvos skausmo dažnis po kineziterapijos nepakito, o skausmo intensyvumas sumažėjo.
2. Kasdienė veikla dėl suaugusių asmenų migreninio galvos skausmo įtakos po kineziterapijos nepakito.

Literatūra

1. Amin, F. M., Aristeidou, S., Baraldi, C., Czapinska-Ciepiela, E. K., Ariadni, D. D., Di Lenola, D., Fenech, C., Kampouris, K., Karagiorgis, G., Braschinsky, M., Linde, M. (2018). The association between migraine and physical exercise. *The Journal of Headache and Pain*, 19(1), 1–9. doi:10.1186/s10194-018-0902-y
2. Puleda, F., Shields, K. (2018). Non-pharmacological approaches for migraine. *Neurotherapeutics*, 15(2), 336–345. doi.org/10.1007/s13311-018-0623-6

NERIMĄ MAŽINANČIŲ MOBILIŲJŲ PROGRAMĖLIŲ IR ERGOTERAPIJOS POVEIKIS ASMENIMS, SERGANTIEMS DEPRESIJA

Rugilė Simanavičiūtė
Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija

Darbo vadovas (-ė) – Gabrielė Subačė

Įvadas

Depresija – pagrindinė negalios priežastis visame pasaulyje. Atsiradę nerimo simptomai trukdo įprastą gyvenimo kokybę, nes apima daugiau nei tik nerimą ar baimę. Galima atsisiųsti daugiau nei 10 000 psichikos sveikatos programų, o daugybė meta – analizių rodo, kad programos yra veiksmingos gydant depresijos ir nerimo simptomus (Khademian ir kt., 2016). Nerimas yra vienas iš labiausiai paplitusių psichikos sutrikimų pasaulyje, nerimas nustatomas maždaug 29,8 proc. žmonių (Huberty ir kt., 2019). Sparčiai didėjantis prieinamumas prie mobiliųjų aplikacijų, turi įtakos ir ergoterapijos užsiėmimams. Ergoterapeutai visame pasaulyje gali naudotis aplikacijomis, kartu įtraukiant ir bendradarbiavimą su pacientais, jog pagerintų reabilitacijos procesą (Ravenek, Alvarez, 2016).

Tyrimo problema. Koks nerimą mažinančios programėlės „Ramu“ poveikis asmenims, sergantiems depresija? Tyrimo tikslas. Įvertinti nerimą mažinančių mobiliųjų programėlių ir ergoterapijos poveikį asmenims sergantiems depresija. Tyrimo uždaviniai: 1. Nustatyti asmenų sergančių depresija nerimo simptomus prieš mobiliųjų programėlių ir ergoterapijos taikymą. 2. Įvertinti asmenų sergančių depresija nerimo simptomus po mobiliųjų programėlių ir ergoterapijos taikymo. 3. Atskleisti asmenų sergančių depresija patirtis po nerimą mažinančių mobiliųjų programėlių bei ergoterapijos taikymo.

Raktiniai žodžiai: nerimas, programėlė „Ramu“, ergoterapija, depresija, poveikis.

Metodologija

Buvo pasirinktas mišrus tyrimo metodas. Tyrime dalyvavo 17 asmenų, kurie atitiko atrankos kriterijus. Tiriamieji atsitiktine tvarka suskirstyti į I ir II tiriamąsias grupes. I grupės dalyviams taikomi ergoterapijos užsiėmimai kartu su mobiliąja programėle „Ramu“, II tiriamosios grupės – tik ergoterapijos užsiėmimai. Visiems tyrimo dalyviams užsiėmimai vyko po 45–60 min., 3–5 kartų per savaitę. Duomenų rinkimui buvo naudojama autorių sudaryta anketa demografiniams duomenims rinkti, autorės klausimynas – atskleisti patirtis po programėlės „Ramu“, Hamiltono nerimo skalė.

Statistinė duomenų analizė buvo skaičiuojama naudojant SPSS 22.0. Duomenų pateikimui naudojamas Microsoft Excel 2010.

Rezultatai

Analizuojant ir palyginant nerimo simptomų stiprumo pasiskirstymą prieš bei po ergoterapijos ir programėlės „Ramu“ naudojimą gauta, jog I grupės dalyvių, kuriems taikoma ergoterapija ir programėlė „Ramu“ prieš tyrimą – sunkus nerimas, o po tyrimo – lengvas nerimas. II grupės prieš tyrimą, kuriai taikyta tik ergoterapija – sunkus nerimas, po tyrimo – taip pat išliko sunkus. Lyginant abiejų grupių balus prieš tyrimą reikšmingas skirtumas nenustatytas, tačiau vertinant po tyrimo – nustatytas 95 proc., statistiškai reikšmingas skirtumas $p < 0,05$. Huberty (2021) taip pat atliko tyrimą, kuriame naudojo nerimą mažinančią programėlę „Calm“. Pats autorius įvardina, kad svarbu šalia savęs turėti savipagalbos priemonę, padėsiančią savarankiškai sumažinti nerimo simptomus. Autoriaus tyrimo rezultatai patvirtina, jog taikant intervencijas kartu su programėle „Calm“ nerimas iš sunkaus sumažėja į lengvą. Išanalizavus tiriamųjų patirtis bei atsiliepimus po nerimą mažinančios programėlės „Ramu“ galima teigti, kad šis alternatyvus būdas mažinti nerimą yra veiksmingas, efektyvus, informatyvus, lengvas naudoti, lengvai prieinamas. Tačiau yra tiriamųjų, kurių požiūriu medikamentinis gydymas yra greitesnio poveikio nei programėlė „Ramu“.

Išvados

1. Asmenims, sergantiems depresija prieš ergoterapiją ir nerimą mažinančios programėlės „Ramu“ naudojimą buvo nustatytas sunkus nerimo sutrikimas.
2. Daugumai asmenų, sergančių depresija nerimas po ergoterapijos išliko sunkus, o taikant ergoterapiją kartu su nerimą mažinančia programėle sumažėjo nuo sunkaus į lengvą.
3. Remiantis tiriamųjų patirtimis po naudojimo nerimą mažinančia programėle „Ramu“ galima teigti, kad tai yra efektyvus, lengvai naudojamas ir prieinamas būdas mažinti nerimo simptomus.

Literatūra

1. Khademian, F., Aslani, A., Ravenek, M., & Alvarez, L. (2016). Use of mobile 'apps' in occupational therapy: Therapist, client and app considerations to guide decision-making. <https://doi.org/10.1080/14473828.2016.1162430>
2. Huberty, J., Green, J., Glissmann, C., Larkey, L., Puzia, M., Lee, C. (2019). Efficacy of the Mindfulness Meditation Mobile App "Calm" to Reduce Stress Among College Students: Randomized Controlled Trial. *JMIR Mhealth Uhealth*;7(6):e14273 doi: 10.2196/14273
3. Ravenek, M., Alvarez, L. (2016). Use of mobile 'apps' in occupational therapy: Therapist, client and app considerations to guide decision-making. <https://doi.org/10.1080/14473828.2016.1162430>

KINEZITERAPIJOS POVEIKIS VAIKŲ LAIKYSENAI, NUGAROS SKAUSMUI IR LIEMENS RAUMENŲ STATINEI IŠTVERMEI

Simona Armonavičiūtė

*Kineziterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Dovilė Valatkienė

Ivadas

Vaikų netaisyklinga laikysena kelia susirūpinimą visame pasaulyje. Ypatingai šiais, naujų technologijų laikais, vaikai bei paaugliai vis daugiau laiko praleidžia prie kompiuterio, telefono, o jų kaulų-raumenų sistemos yra apkrautos dėl netaisyklingos padėties (Cha, Seo, 2018). Todėl taisyklingos laikysenos formavimasis reikia stebėti nuolat, vaikui augant, pradėjus eiti į mokyklą, nes tokie faktoriai kaip ilgas sėdėjimas ar netaisyklingas kuprinių nešiojimas neigiamai veikia laikyseną (Walicka-Cuprys et al., 2016). Besiskundžiančių skaičius didėja, amžius jaunėja (Williams et al., 2015), o tai rodo, kad problema yra aktuali. Dėl to nugaros skausmas dažnas nusiskundimas tarp paauglių ir net vaikų (MacDonald et al., 2017). Skausmo epizodai gali atsirasti dar nesulaukus paauglystės, o augant tik intensyvėti (Chiwaridzo, Naidoo, 2017). Dėl to pastebėta, jog jaučiamas nugaros skausmas pažeidžia ne tik vaikų laikyseną, bet ir sutrikdo liemens raumenų statinę ištvėrmę bei jų funkcijos stabilumą (Varnienė et al., 2017). Atliktuose moksliniuose tyrimuose pastebima, jog apatinės nugaros dalies skausmas ir laikysenos problemos yra tarpusavyje susiję (Rosário, 2016).

Tyrimo problema: koks kineziterapijos poveikis vaikų laikysenai, nugaros skausmui ir liemens raumenų statinei ištvėrmei? Tyrimo tikslas: nustatyti kineziterapijos poveikį vaikų laikysenai, nugaros skausmui ir liemens raumenų statinei ištvėrmei.

Tyrimo uždaviniai: 1. Įvertinti vaikų laikysenos kaitą po kineziterapijos. 2. Įvertinti vaikų nugaros skausmo intensyvumo kaitą po kineziterapijos. 3. Įvertinti vaikų liemens raumenų statinės ištvėrmės kaitą po kineziterapijos.

Raktiniai žodžiai: kineziterapija, laikysena, nugaros skausmas, vaikai.

Metodologija

Buvo taikoma kiekybinio tyrimo strategija. Tyrime dalyvavo 20 tiriamųjų, kurie sudarė vieną tiriamąją grupę. Visiems tiriamiesiems buvo taikoma kineziterapija. Tyrimo pradžioje ir pabaigoje tiriamiesiems buvo atliktas testavimas sekančiais instrumentais: W.W.K. Hoeger laikysenos vertinimo skalė – tiriamųjų laikysenai įvertinti; VAS skausmo vertinimo skalė – nugaros skausmui įvertinti; McGill liemens raumenų statinės ištvėrmės santykiai –

tiriamųjų nugaros, pilvo ir šoninių liemens raumenų statinės ištvėrmės santykiui įvertinti. Tyrimas truko šešias savaites, kineziterapijos užsiėmimai buvo taikomi tris kartus savaitėje po 45 minutes. Duomenų analizės metodas – aprašomosios statistikos skaičiavimai naudojant IBM SPSS Statistics 17.0 programą.

Rezultatai

Po kineziterapijos programos taikymo pagerėjo tiriamųjų laikysena (prieš $33,6 \pm 3,858$, po $40,85 \pm 1,725$), sumažėjo jaučiamas nugaros skausmas (prieš buvo $3,05 \pm 1,146$, o po $1,70 \pm 0,733$) ir sustiprėjo pilvo, nugaros bei šoninių liemens raumenų jėga ir ištvėrmė.

Išvados

1. Po kineziterapijos programos taikymo vaikų laikysena pagerėjo ir iš „patenkinamos“ laikysenos tapo „gera“.
2. Po kineziterapijos užsiėmimų vaikų juntamas nugaros skausmas sumažėjo.
3. Pagerėjo vaikų nugaros, pilvo bei šoninių liemens raumenų statinės ištvėrmės rodikliai.

Literatūra

1. Cha, S.S. ir Seo, B.K. (2018). Smartphone use and smartphone addiction in middle school students in Korea: Prevalence, social networking service, and game use. *Health Psychology Open*. 5(1):2055102918755046.
2. Chiwaridzo, M. ir Naidoo, N. (2017). Prevalence and associated characteristics of recurrent non-specific low back pain in Zimbabwean adolescents: a cross-sectional study. *BMC Musculoskeletal Disorders*, 15:381.
3. MacDonald, J., Stuart, E. ir Rodenberg, R. (2017). Musculoskeletal Low Back Pain in School-aged Children: A Review. *JAMA Pediatrics*. 171(3):280-287.
4. Rosário, J. L. P. D. (2016). Biomechanical assessment of human posture: A literature review. *Journal of Bodywork & Movement Therapies*. 368-373.
5. Varnienė, L., Aukštikalnis, T., Andrejevaitė, G., Sinkevičius, R., Raistenskis, J., Strukčinskaitė, V. ir Muntianaitė, I. (2017). Paauglių apatinės

- nugaros dalies skausmo sąsaja su liemens propriocepcija, funkcinio stabilumu, statine liemens raumenų ištverme ir bendrąja bei statine pusiausvyra. *Reabilitacijos mokslai: slauga, kineziterapija, ergoterapija*. 2 (13), 52–62.
6. Walicka-Cupryś, K., Skalska-Izdebska, R., Rachwab, M. ir Truszczynska, A. (2016). Influence of the Weight of a School Backpack on Spinal Curvature in the Sagittal Plane of Seven-Year-Old Children. *BioMed Research International*, Article ID 817913, 6.
 7. Williams, J. S., Ng, N., Peltzer, K., Yawson, A., Biritwum, R., Maximova, T., . Chatterji, S. (2015). Risk factors and disability associated with low back pain in older adults in low- and middle-income countries. Results from the WHO Study on Global AGEing and Adult Health (SAGE). *PLoS One*, 10(6), e0127880.

KINEZITERAPIJOS POVEIKIS VYRESNIO AMŽIAUS ASMENŲ, SERGANČIŲ ŠIRDIES NEPAKANKAMUMU, VEGETACINIŲ RODIKLIŲ IR FIZINIO PAJĖGUMO KAITAI

Simona Bacytė

*Kineziterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – dr. Ligita Šilinė

Ivadas

Asmenims, sergantiems širdies nepakankamumu būdinga sumažėjęs fizinis pajėgumas bei dusulys fizinio krūvio metu (Herrett et al., 2019). Dažniausiai, siekiant pagerinti širdies ir kvėpavimo sistemos būklę, taikoma aerobiniai pratimai (Long ir kt., 2019), o gerinti raumenų būklę ir kasdienį apsistarnavimą - jėgos pratimai (Redwine ir kt., 2019). Tyrimo problema: koks kineziterapijos poveikis vyresnio amžiaus asmenų, sergančių širdies nepakankamumu, vegetacinių rodiklių ir fizinio pajėgumo kaitai?

Tyrimo tikslas: nustatyti kineziterapijos poveikį vyresnio amžiaus asmenų, sergančių širdies nepakankamumu, vegetacinių rodiklių ir fizinio pajėgumo kaitą. Tyrimo uždaviniai: 1. Įvertinti vyresnio amžiaus asmenų, sergančių širdies nepakankamumu, nueito atstumo ir tolerancijos fiziniam krūviui kaitą. 2. Nustatyti vyresnio amžiaus asmenų, sergančių širdies nepakankamumu, arterinio kraujo spaudimo ir širdies susitraukimų dažnio kaitą. 3. Įvertinti vyresnio amžiaus asmenų, sergančių širdies nepakankamumu, kvėpavimo dažnio kaitą. 4. Palyginti gautus rezultatus tarp tiriamosios ir kontrolinės grupių.

Raktiniai žodžiai: kvėpavimo dažnis, širdies nepakankamumas, širdies susitraukimų dažnis.

Metodologija

Tyrime dalyvavo 14 ($86,0 \pm 4,7$ m.) moterų, sergančių širdies nepakankamumu. Jos buvo padalintos į tiriamąją ($n=7$) ir kontrolinę ($n=7$) grupes. Tiriamajai grupei taikoma kineziterapija 4 sav., 4–5 k./sav., po 30 min. Visi matavimai abiem grupėm buvo atlikti pirmą tyrimo dieną ir po 4 sav. Fizinis pajėgumas buvo vertinimas 6 min ėjimo testu, tolerancija fiziniam krūviui – prieš ir po 6 min buvo matuojamas ŠSD, kvėpavimo dažnis bei deguonies saturacija. Taip pat buvo vertinami vegetaciniai rodikliai: arterinis kraujo spaudimas, širdies susitraukimų dažnis ir kvėpavimo dažnis.

Rezultatai

Po taikytos kineziterapijos pagerėjo asmenų fizinis pajėgumas, padidėjo nueitas atstumas ($p<0,05$) ir

tolerancija fiziniam krūviui ($p<0,05$). Kontrolinėje grupėje, tyrimo pabaigoje, po 6 min. ėjimo testo sumažėjo ŠSD ($p<0,05$), daugiau skirtumų nenustatyta ($p>0,05$). Tyrimo pabaigoje padidėjo kontrolinės grupės sistolinis kraujo spaudimas ($p<0,05$), diastolinis kraujo spaudimas nepakito ($p>0,05$). Po kineziterapijos ramybės ŠSD nepakito ($p>0,05$), tuo tarpu kontrolinės grupės sumažėjo ($p<0,05$). Tyrimo pradžioje ir pabaigoje abiejų grupių kvėpavimo dažnis buvo panašus ($p>0,05$).

Išvados

1. Po kineziterapijos padidėjo nueitas atstumas ir tolerancija fiziniam krūviui.
 2. Po kineziterapijos arterinis kraujo spaudimas ir širdies susitraukimų dažnis nepakito.
 3. Po kineziterapijos kvėpavimo dažnis nepakito.
- Tyrimo pabaigoje tiriamosios grupės buvo didesnis nueitas atstumas ir geresnė tolerancija fiziniam krūviui. Arterinis kraujo spaudimas kontrolinėje grupėje padidėjo. Širdies susitraukimų, kvėpavimo dažnis tarp grupių nesiskyrė.

Literatūra

1. Redwine, L. S., Wilson, K. S., Pung, M. A., Chinh, K., Rutledge, T., Mills, P. J., & Smith, B. (2019). A randomized study examining the effects of mild-to-moderate group exercises on cardiovascular, physical, and psychological well-being in patients with heart failure. *Journal of cardiopulmonary rehabilitation and prevention*, 39(6), 403.
2. Long, L., Mordi, I. R., Bridges, C., Sagar, V. A., Davies, E. J., Coats, A. J., ... & Taylor, R. S. (2019). Exercise-based cardiac rehabilitation for adults with heart failure. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (1).
3. Herrett, E., Gadd, S., Jackson, R., Bhaskaran, K., Williamson, E., Van Staa, T., ... & Smeeth, L. (2019). Eligibility and subsequent burden of cardiovascular disease of four strategies for blood pressure-lowering treatment: a retrospective cohort study. *The Lancet*, 394(10199), 663-671.

KINEZITERAPIJOS IR SKIRTINGŲ FIZIKINIŲ VEIKSNIŲ POVEIKIS PACIENTŲ PO KELIO SĄNARIO ENDOPROTEZAVIMO OPERACIJOS EISENAI IR KELIO SĄNARIO FUNKCIJAI

Ugnė Albutavičiūtė

Kineziterapijos studijų programa

Kauno kolegija

Darbo vadovas (-ė) – Dovilė Valatkienė

Išvadas

Senstanti visuomenė, padidėjęs nutukusių ir sąnarių traumų patiriančių asmenų skaičius, neadekvatus ar ne ergonomiškas, dažnai pasikartojantis fizinis krūvis didina kelio sąnario endoprotezavimo (EP) atvejus tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu mastu (El-Hakeim ir kt., 2018). Plačiai tyrinėjamas kompleksinės reabilitacijos poveikis kelio sąnario funkcijos atkūrimui ir skausmui pacientams po kelio EP operacijos. Atlikti tyrimai patvirtina kineziterapijos procedūrų ir reabilitacijoje taikomų fizikinių veiksmų efektyvumą. Skausmo valdymui po kelio EP operacijos rekomenduojama naudoti elektrostimuliacijos procedūras (Jett ir kt., 2020). Kiti šaltiniai teigia, kad ir šalčio terapija efektyviai mažina skausmą po kelio EP operacijos ir taip sumažina vaistų nuo skausmo vartojimą (Chughtai ir kt., 2019). Tyrimo problema - koks kineziterapijos ir skirtingų fizikinių veiksmų poveikis pacientams po kelio sąnario endoprotezavimo operacijos? Tikslas – nustatyti kineziterapijos ir skirtingų fizikinių veiksmų poveikį pacientų po kelio endoprotezavimo eisenai ir kelio sąnario funkcijai. Uždaviniai: 1. Įvertinti pacientų skausmą prieš ir po kineziterapijos ir skirtingų fizikinių veiksmų. 2. Įvertinti kelio sąnario judesių amplitudę prieš ir po kineziterapijos ir skirtingų fizikinių veiksmų. 3. Įvertinti apatinių galūnių raumenų jėgą prieš ir po kineziterapijos ir skirtingų fizikinių veiksmų. 4. Įvertinti pacientų eiseną prieš ir po kineziterapijos ir skirtingų fizikinių veiksmų. 5. Palyginti gautus rezultatus tarp tiriamųjų grupių.

Raktiniai žodžiai: kineziterapija, kelio sąnario endoprotezavimas, TENS, šaltis.

Metodologija

Tyrime dalyvavo 16 pacientų iš AB „Eglės“ sanatorijos, 60–70 metų, kuriems buvo atlikta kelio sąnario endoprotezavimo operacija ir buvo paskirti antram reabilitacijos etapui. Tiriamieji po lygiai buvo paskirstyti į dvi grupes po aštuonis asmenis, abiems grupėms buvo taikoma ta pati kineziterapijos programa (judesio amplitudės, raumenų jėgos ir eisenos gerinimo pratimai). Papildomai vienai grupei buvo taikoma elektrostimuliacija TENS, o kitai grupei – šalčio terapija. Kineziterapijos užsiėmimai

vyko 5 kartus per savaitę po 45–50 minutes 30 min. kineziterapijos pratimai ir 15–20 min. TENS arba šalčio terapija). Prieš ir po tyrimo buvo vertinama apatinių galūnių raumenų jėga, kelio sąnario judesių amplitudė, eisenos rodikliai, skausmo intensyvumas.

Rezultatai

Raumenų jėgos vertinimo rezultatai parodė, kad pacientams abejose grupėse padidėjo raumenų jėga po kineziterapijos ir skirtingų fizikinių veiksmų, bet reikšmingo skirtumo tarp grupių nebuvo. Goniometrijos rezultatai parodė, kad abiejų grupių pacientų kelio sąnario judesių amplitudės padidėjo po kineziterapijos ir skirtingų fizikinių veiksmų, bet reikšmingo skirtumo tarp grupių nebuvo. Eisenos vertinimo rezultatai parodė, kad abiejų grupių pacientų eiseną pagerėjo po kineziterapijos ir skirtingų fizikinių veiksmų, bet reikšmingo skirtumo tarp grupių nebuvo. Skausmo vertinimo rezultatai parodė, kad abiejų grupių pacientų skausmas sumažėjo po kineziterapijos ir skirtingų fizikinių veiksmų, bet reikšmingo skirtumo tarp grupių nebuvo.

Išvados

1. Pacientų po kelio sąnario endoprotezavimo operacijos skausmo intensyvumas po kineziterapijos ir skirtingų fizikinių veiksmų sumažėjo palyginus su prieš kineziterapiją.
2. Pacientų po kelio sąnario endoprotezavimo operacijos raumenų jėga po kineziterapijos ir skirtingų fizikinių veiksmų padidėjo palyginus su prieš kineziterapiją.
3. Pacientų po kelio sąnario endoprotezavimo operacijos sąnarių judesio amplitudė po kineziterapijos ir skirtingų fizikinių veiksmų padidėjo palyginus su prieš kineziterapiją.
4. Pacientų po kelio sąnario endoprotezavimo operacijos eisenos greitis, plotis ir ilgis pagerėjo po kineziterapijos ir skirtingų fizikinių veiksmų palyginus su prieš kineziterapiją.
5. Palyginus tiriamųjų grupių rezultatus po kineziterapijos reikšmingo skirtumo nebuvo.

Literatūra

1. El-Hakeim, E. H., Elawamy, A., Kamel, E. Z., Goma, S. H., Gamal, R. M., Ghandour, A. M., Osman, A. M., & Morsy, K. M. (2018). Fluoroscopic Guided Radiofrequency of Genicular Nerves for Pain Alleviation in Chronic Knee Osteoarthritis: A Single-Blind Randomized Controlled Trial. *Pain physician*, 21(2), 169–177.
2. Jette, D. U., Hunter, S. J., Burkett, L., Langham, B., Logerstedt, D. S., Piuizzi, N. S., Poirier, N. M., Radach, L., Ritter, J. E., Scalzitti, D. A., Stevens-Lapsley, J. E., Tompkins, J., Zeni, J., Jr, & American Physical Therapy Association (2020). Physical Therapist Management of Total Knee Arthroplasty. *Physical therapy*, 100(9), 1603–1631. <https://doi.org/10.1093/ptj/pzaa099>.
3. Chughtai, M., Kelly, J. J., Newman, J. M., Sultan, A. A., Khlopas, A., Sodhi, N., Bhav, A., Kolczun, M. C., 2nd, & Mont, M. A. (2019). The Role of Virtual Rehabilitation in Total and Unicompartmental Knee Arthroplasty. *The journal of knee surgery*, 32(1), 105–110. <https://doi.org/10.1055/s-0038-1637018>.

KINEZITERAPIJOS POVEIKIS ASMENŲ, TURINČIŲ LATERALINĮ EPIKONDILITĄ, SKAUSMUI, RAUMENŲ JĖGAI IR JUDESIŲ AMPLITUDEI

Ugnė Mažeikaitė

*Kineziterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – dr. Laura Žlibinaitė

Išvadas

Skausmas šoninėje alkūnės dalyje be nervo pažeidimo ar alkūnės nestabilumo dažnai diagnozuojamas kaip lateralinis epikondilitas. Tai dažnas nusiskundimas, dažniausiai pastebimas 40–60 metų moterims, nors dažnai ir vyrams (Meunier, 2020).

Lateralinis epikondilitas yra reikšmingas skausmo ir disfunkcijos šaltinis, atsirandantis dėl pasikartojančių griebimo ar riešo tiesimo, alkūninio nukrypimo ir dilbio atgręžimo judesių. Nors dauguma atvejų per kelerius metus praeina savaime, kyla ginčų dėl geriausios lėtinio lateralinio epikondilito gydymo strategijos (Lai ir kt., 2018).

Šio tyrimo tikslas buvo nustatyti kineziterapijos poveikį asmenų, turinčių lateralinį epikondilitą, skausmui, raumenų jėgai ir judesių amplitudei.

Tyrimo uždaviniai:

1. Įvertinti asmenų, turinčių lateralinį epikondilitą, skausmą prieš ir po kineziterapijos.
2. Įvertinti asmenų, turinčių lateralinį epikondilitą, raumenų jėgą prieš ir po kineziterapijos.
3. Įvertinti asmenų, turinčių lateralinį epikondilitą, judesių amplitudę prieš ir po kineziterapijos.

Raktiniai žodžiai: lateralinis epikondilitas, kineziterapija, judesių amplitudė, raumenų jėga.

Metodologija

Tyrime dalyvavo 14 asmenų ($47,50 \pm 4,62$ m.), kuriems buvo nustatytas lateralinis epikondilitas. Tyrimo pradžioje bei tyrimo pabaigoje buvo vertinamas skausmas, raumenų jėga ir alkūnės judesių amplitudė. Skausmas buvo vertinamas vizualine analogijos skale (VAS), skausmo dažnumu (k./sav.) ir skausmo trukme (val.). Plaštakos griebiamųjų raumenų jėga buvo vertinama dinamometru (kg), o dilbio lenkimo, tiesimo, atgręžimo ir nugręžimo amplitudės buvo vertinamos goniometru. Visiems tiriamiesiems buvo atliekama kineziterapija. Užsiėmimai vyko 3 sav., 3 kartus per savaitę. 1 užsiėmimo trukmė – 30 min.

Statistinė duomenų analizė atlikta SPSS programa. Dviejų priklausomų imčių vidurkių palyginimui buvo naudojamas priklausomų imčių Stjudento T testas. Reikšmingumo lygmuo $p < 0,05$.

Rezultatai

Skausmas tyrimo pradžioje buvo $6,07 \pm 1,21$ balų, po kineziterapijos reikšmingai sumažėjo iki $4,71 \pm 0,91$ balų ($p = 0,000$). Skausmo trukmė pradžioje buvo $7,14 \pm 2,71$ val., po kineziterapijos reikšmingai sumažėjo iki $6,07 \pm 2,09$ val. ($p = 0,001$). Tiriamieji skausmą pradžioje jausdavo $6,14 \pm 1,46$ k./sav., po kineziterapijos skausmo trukmė reikšmingai sumažėjo iki $4,79 \pm 1,19$ k./sav. ($p = 0,000$). Alkūnės sąnario judesių amplitudės reikšmingai padidėjo ($p < 0,05$). Plaštakos griebiamųjų raumenų jėga padidėjo vidutiniškai $2,71 \pm 1,54$ kg ($p = 0,000$).

Išvados

1. Asmenų, turinčių lateralinį epikondilitą, skausmas po kineziterapijos sumažėjo.
2. Asmenų, turinčių lateralinį epikondilitą, raumenų jėga po kineziterapijos padidėjo.
3. Asmenų, turinčių lateralinį epikondilitą, judesių amplitudė po kineziterapijos padidėjo.

Literatūra

1. Lai, W. C., Erickson, B. J., Mlynarek, R. A., & Wang, D. (2018). Chronic lateral epicondylitis: challenges and solutions. *Open access journal of sports medicine*, 9, 243.
2. Meunier, M. (2020). Lateral Epicondylitis/Extensor Tendon Injury. *Clinics in Sports Medicine*, 39(3), 657-660.

KINEZITERAPIJOS POVEIKIS ASMENIMS, PERSIRGUSIEMS COVID-19 VIRUSU

Ugnė Tolkevičiūtė

*Kineziterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Diana Nemčiauskienė

Įvadas

Koronavirusinė liga (COVID-19) yra infekcija, kuri dažnai sukelia ūmią sunkią kvėpavimo takų ligą. Daugelis žmonių perserga lengva forma ir pasveiksta per kelias savaites be liekamųjų reiškinių, tačiau kitiems po ligos lieka apsunkintas kvėpavimas, dusulys, nuovargis (Sheehy, 2020). Viola ir kt., (2020) atliko tyrimą, kuriame iki 30 proc. persirgusių pacientų COVID-19 gali turėti pusiausvyros sutrikimus. Persirgus COVID-19 ir išlikus sutrikusioms biosocialinėms funkcijoms, pacientui skiriama stacionarinės arba ambulatorinės medicininės reabilitacijos paslaugos (Mohamed ir kt., 2021), tačiau pasigendama tyrimų, kuriuose būtų atskleistas kineziterapijos poveikis kvėpavimo sistemai ir funkciniai būklė. Tyrimo problema: Koks kineziterapijos poveikis asmenims, persirgusiems COVID-19 virusu? Tyrimo tikslas: Įvertinti kineziterapijos poveikį asmenims, persirgusiems COVID-19 virusu. Tyrimo uždaviniai: 1. Įvertinti asmenų, persirgusių COVID-19 virusu, plaučių tūrį prieš ir po kineziterapijos. 2. Įvertinti asmenų, persirgusių COVID-19 virusu, pusiausvyrą prieš ir po kineziterapijos. 3. Nustatyti asmenų, persirgusių COVID-19 virusu, fizinį pajėgumą prieš ir po kineziterapijos.

Raktiniai žodžiai: COVID-19, pandemija, kineziterapija, reabilitacija.

Metodologija

Kiekybiniame tyrime tiriamieji ($n = 15$) buvo atrinkti pagal šiuos kriterijus: 40–60 metų amžiaus, prieš vieną mėnesį buvo persirgę COVID-19 virusu ir yra gulęję stacionare. Taip pat buvo diagnozuotas plaučių uždegimas ir paskirtos stacionarinės medicininės reabilitacijos paslaugos. Tyrimo pradžioje ir tyrimo pabaigoje buvo vertinama: plaučių tūris – spirometrija, krūtinės ląstos ekskursija – centimetrinė juostelė, pusiausvyra – Berg pusiausvyros skalė, fizinis pajėgumas – 6 minučių ėjimo testas. Tyrimą sudaro viena tiriamųjų grupė, kuriai buvo taikomi kineziterapijos užsiėmimai 4 savaitių laikotarpiu, 30 minučių trukmės, 5 kartus per savaitę. Užsiėmimus sudaro 20 minučių kvėpavimo ir 10 minučių pusiausvyros pratimai.

Rezultatai

Tyrimo pabaigoje, po taikytų kineziterapinių užsiėmimų padidėjo tiriamųjų forsuta plaučių talpa ($p < 0,05$), forsuito iškvėpimo tūris per pirmąją sekundę ($p < 0,05$), krūtinės ląstos ekskursija ($p < 0,05$), pagerėjo pusiausvyra ($p < 0,05$) ir fizinis pajėgumas ($p < 0,05$).

Išvados

1. Asmenų, persirgusių COVID-19 virusu, plaučių tūris padidėjo po kineziterapijos užsiėmimų.
2. Asmenų, persirgusių COVID-19 virusu, pusiausvyra pagerėjo po kineziterapijos užsiėmimų.
3. Asmenų, persirgusių COVID-19 virusu, fizinis pajėgumas pagerėjo po kineziterapijos užsiėmimų.

Literatūra

1. Sheehy, L.M. (2020). Considerations for Postacute Rehabilitation for Survivors of COVID-19. *JMIR public health and surveillance*, 6(2), e19462. <https://doi.org/10.2196/19462>
2. Viola, P., Ralli, M., Pisani, D., Malanga, D., Sculco, D., Messina, L., et al. (2021). Tinnitus and equilibrium disorders in COVID-19 patients: preliminary results. *European archives of oto-rhino-laryngology : official journal of the European Federation of Oto-Rhino-Laryngological Societies (EUFOS) : affiliated with the German Society for Oto-Rhino-Laryngology - Head and Neck Surgery*, 278(10), 3725–3730. <https://doi.org/10.1007/s00405-020-06440-7>
3. Mohamed, A. A., Alawna, M. (2021). The effect of aerobic exercise on immune biomarkers and symptoms severity and progression in patients with COVID-19: A randomized control trial. *Journal of bodywork and movement therapies*, 28, 425–432. <https://doi.org/10.1016/j.jbmt.2021.07.012>

KINEZITERAPIJOS POVEIKIS APATINĖMS GALŪNĖMS, DVIRAČIŲ SPORTĄ SPORTUOJANČIAM ASMENIUI, PO KLUBO SĄNARIO LŪPOS PLYŠIMO. ATVEJO ANALIZĖ

Ugnius Zdanevičius

*Kineziterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Rūta Dambrauskienė

Įvadas

Klubo sąnario lūpos plyšimai yra vis dažniau pripažįstami kaip klubo skausmo šaltiniai jauniems, aktyviems žmonėms (Quinlan ir kt., 2018). Nors anksčiau buvo manoma, kad tai gana retas sužalojimas, dėl pagerėjusių diagnostinių ir klinikinių tyrimų klubo sąnario lūpos plyšimai yra diagnozuojami vis dažniau (Atzmon ir kt., 2018). Chirurginis klubo sąnario lūpos plyšimo gydymas yra ištirtas daugelyje tyrimų, tačiau yra trūkumas tyrimų, kuriuose būtų išnagrinėtas konservatyvus gydymo efektyvumas (Theige, David, 2018). Dauguma tyrimų autorių teigia, kad prieš atliekant operacinį gydymą, pradžioje reikėtų išbandyti konservatyvų gydymą. Nors kineziterapija yra vis dažniau rekomenduojama gydant klubo sąnario lūpos plyšimą, tačiau nėra aišku kokius pratimus ir kokias priemones reikia taikyti (Narveson ir kt., 2018). Tyrimo problema: koks kineziterapijos poveikis klubo sąnario lūpos plyšimą patyrusio dviratininko apatinių galūnių funkcijoms? Tyrimo tikslas – atskleisti kineziterapijos poveikį klubo sąnario lūpos plyšimą patyrusio dviratininko apatinių galūnių funkcijoms. Tyrimo uždaviniai: 1. Įvertinti apatinių galūnių raumenų jėgą, judesių amplitudes prieš ir po kineziterapijos. 2. Palyginti apatinių galūnių funkcinius judesius prieš ir po kineziterapijos. 3. Nustatyti klubo skausmo, simptomų, gyvenimo kokybės kaitą po kineziterapijos.

Raktiniai žodžiai: klubo sąnario lūpa, kineziterapija, apatinės galūnės.

Metodologija

Kokybinis tyrimas. Duomenų rinkimui buvo taikomas stebėjimo metodas, kuriuo buvo renkama informacija apie pacientą, jo savijautą užsiėmimų metu ir testavimai. Testavimams buvo naudojama: kojos judesių amplitudės matavimas – goniometrija, raumenų jėgos vertinimas – manualinis raumenų testavimas, apatinių galūnių funkcinių judesių vertinimas – modifikuotas Keitel indeksas, klubo skausmo, simptomų, gyvenimo kokybės vertinimas – „HOOS“ klausimynas.

Rezultatai

Stebėjimo protokolas parodė, kad tiriamasis puikiai toleravo paskirtą krūvį, daugiausiai problemų turėjo atliekant pratimą, skirtą klubo išorinei bei vidinei rotacijai gerinti. Goniometrijos duomenys parodė, kad pagerėjo apatinių galūnių judesių amplitudės. Raumenų jėgos duomenys parodė, kad kairės šlaunies lenkimą, tiesimą, atitraukimą ir vidinę rotaciją atliekančių raumenų jėga padidėjo. Funkciniai judesiai pagerėjo, tiriamasis gali išstovėti ant kairės kojos virš 30 sekundžių. Vertinant pagal „HOOS“ klausimyną skausmas, simptomai sumažėjo, o gyvenimo kokybė pagerėjo, ilgas vaikščiojimas lygiu, kietu paviršiumi ir dažnas užlipimas ar nulipimas laiptais tapo skausmingi, manoma, kad šios veikos tapo skausmingos, dėl padidėjusio fizinio aktyvumo.

Išvados

1. Prieš kineziterapiją kairės apatinės galūnės raumenų jėga ir abiejų apatinių galūnių judesių amplitudės buvo sumažėjusios, po kineziterapijos šie rezultatai pagerėjo.
2. Po kineziterapijos apatinių galūnių funkciniai judesiai pagerėjo, tiriamasis lengviau išlaiko pusiausvyrą atliekant pratimus ir stovint ant vienos kojos.
3. Po kineziterapijos sumažėjo skausmas, pagerėjo klubo simptomų ir gyvenimo kokybės vertinimo rezultatai.

Literatūra

1. Atzmon, R., Radparvar, J. R., Sharfman, Z. T., Dallich, A. A., Amar, E., ir Rath, E. (2018). Graft choices for acetabular labral reconstruction. *Journal of Hip Preservation Surgery*, 5(4), 329-338. [žiūrėta 2022 m. gegužės 1 d.]. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.1093/jhps/hny033>
2. Narveson, J. R., Haberl, M. D., Vannatta, C. N., ir Rhon, D. I. (2018). Conservative treatment continuum for managing femoroacetabular impingement syndrome and acetabular labral tears in surgical candidates: a case series. *International Journal of Sports Physical Therapy*, 13(6), 1032. [žiūrėta 2022 m. gegužės 1 d.].

- Prieiga per internetą:
[https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6253748/#:~:text=PMID proc.3A-30534469,-CONSERVATIVE proc.20TREATMENT proc.20CONTINUUM](https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6253748/#:~:text=PMID%20proc.3A-30534469,-CONSERVATIVE%20TREATMENT%20CONTINUUM)
3. Quinlan, N. J., Alpaugh, K., Upadhyaya, S., Conaway, W. K., ir Martin, S. D. (2019). Improvement in functional outcome scores despite persistent pain with 1 year of nonsurgical management for acetabular labral tears with or without femoroacetabular impingement. *The American Journal of Sports Medicine*, 47(3), 536-542. [žiūrėta 2022 m. gegužės 1 d.]. Prieiga per internetą:
<https://doi.org/10.1177/0363546518814484>
 4. Theige, M., ir David, S. (2018). Nonsurgical treatment of acetabular labral tears. *Journal of sport rehabilitation*, 27(4), 380-384. [žiūrėta 2022 m. gegužės 1 d.]. Prieiga per internetą:
<https://doi.org/10.1123/jsr.2016-0109>

ASMENŲ, PERSIRGUSIŲ COVID-19, LIEKAMŲJŲ SIMPTOMŲ IR BIOPSIKOSOCIALINIŲ FUNKCIJŲ YPATUMAI BEI REABILITACIJA: IŠPLĖSTINĖ LITERATŪROS APŽVALGA

Vytautė Armonaitė

*Ergoterapijos studijų programa
Vilniaus universitetas*

Darbo vadovas (-ė) – Rūta Jonaitienė

Ivadas

COVID-19 – infekcinė liga, kurią sukelia SARS-CoV-2 virusas (World Health Organization, 2021). Kaip praneša Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras, Europos mastu yra užsikrėtę daugiau kaip 213 041 317 asmenų, tarp kurių Lietuvoje daugiau kaip 1 059 837 atvejų (European Centre for Disease Prevention and Control, 2022). Dažniausi simptomai, susiję su COVID-19, yra staigus karščiavimas, kosulys ir dusulys. Komplikacijos apima ūminį respiracinį distreso sindromą, pneumoniją, inkstų nepakankamumą, krešėjimo sutrikimus ir tromboembolinius reiškinius, sepsį ir mirtį (Jutzeler ir kt., 2020). Daugumai pacientų, kurie pasveiko po ligos, pasireiškė liekamieji simptomai. Tyrėjai visame pasaulyje šiuos liekamuosius padarinius pavadino „ilguoju COVID-19“ arba „ilguoju COVID-19 sindromu“ (Salamanna, Veronesi, Martini, Landini ir Fini, 2021). Asmenys, išgyvenantys „ilgąjį COVID-19“, gali patirti nuovargį, kosulį, dusulį, gerklės skausmą, karščiavimą, krūtinės skausmą, tachikardiją, pažintinių funkcijų sutrikimus, raumenų skausmą, neurologinius simptomus. Jei po gydymosi ligoninėje jaučiami liekamieji reiškiniai - skiriama reabilitacijos specialistų pagalba (LR sveikatos apsaugos ministerija, 2021). Tikslas: Išanalizuoti asmenų, persirgusių COVID-19, liekamųjų simptomų ir biopsichosocialinių funkcijų ypatumus bei reabilitaciją. Uždaviniai: 1. Apžvelgti analizuojamus liekamuosius simptomus asmenims, persirgusiems COVID-19. 2. Išanalizuoti biopsichosocialinių funkcijų sutrikimus asmenims, persirgusiems COVID-19. 3. Išnagrinėti aptariamas reabilitacijos ypatybes ir priemones, persirgusių COVID-19, liekamiesiems simptomams ir biopsichosocialinėms funkcijoms.

Raktiniai žodžiai: COVID-19, liekamieji simptomai, biopsichosocialinės funkcijos, reabilitacija.

Metodologija

Šiame darbe buvo atlikta išplėstinė literatūros apžvalga. Mokslinių straipsnių paieška buvo vykdoma nuo 2021-10-04 iki 2022-04-28, duomenų bazėje „Pubmed“, naudojant raktinius žodžius lietuvių ir anglų kalbomis bei straipsnių

įtraukimo/neįtraukimo kriterijus. Atlikus išplėstinę literatūros apžvalgą skirtą literatūros šaltinių paiešką bei atrinkus bei susisteminus galutinius šaltinius buvo atliekama jų analizė ir gautos informacijos apibendrinimas. Išplėstinėje literatūros apžvalgoje išanalizuoti 209 šaltiniai ir kita mokslinė medžiaga, susijusi su baigiamojo darbo tema, tarp kurių 94 proc. visų šaltinių buvo 5–7 metų senumo straipsniai.

Rezultatai

Asmenims, persirgusiems COVID-19, gali pasireikšti įvairiausi liekamieji reiškiniai ar simptomai, tarp kurių dažniausiai pasitaiko nuovargis, dusulys, plaukų slinkimas, olfaktoriniai sutrikimai ar galvos skausmas. Ne išimtis yra ir literatūroje vis dažniau aptariami depresijos, nerimo ar potrauminio streso sindromo simptomai. Liekamųjų simptomų pasireiškimo trukmė kiekvienam asmeniui labai individuali, ko pasekmėje matomos ir suprastėjusios biopsichosocialinės funkcijos, tokios kaip sutrikusi kvėpavimo funkcija, širdies ir kraujagyslių sistemos pakitimai, sumažėjęs fizinis aktyvumas bei psichologiniai ar socialinių funkcijų sutrikimai. Asmenims pasidaro sunku atlikti kasdienes, buitines ar darbine veiklas, kuriose iki susirgimo problemų nekildavo. Taikant reabilitacijos priemones ne tik ūmiosios fazės metu, bet ir po persirgimo liga, pagerėja asmenų fizinė sveikata, savarankiškumas bei padidėja socializacija ir įsitraukimas į kasdienes veiklas.

Išvados

1. Pastebima, jog dažniausiai pasireiškiantys COVID-19 ligą persirgusių asmenų liekamieji simptomai yra - nuovargis, dusulys, galvos skausmas, uoslės sutrikimai ir plaukų slinkimas bei psichoemocinės problemos.
2. Biopsichosocialinių funkcijų sutrikimai gali bent laikinai sutrikdyti gebėjimą pasirūpinti savimi bei išlikti savarankiškais. Asmenys po persirgimo gali jausti sumenkėjusią savivertę, nerimo simptomus bei depresijos epizodus, o tai dažniausiai paveikia gebėjimą įsitraukti į kasdienę veiklą ir norą socializuotis.
3. Šiuo metu patys reabilitacijos principai ir multidisciplininė reabilitacijos komanda

persirgusiems COVID-19 ligą nesiskiria, lyginant su kitais susirgimais, kuriems yra taikoma reabilitacija. Tačiau dėl specifinės pacientų po COVID-19 savijautos didesnę dėmesį reiktų atkreipti į pertraukų darymą tarp užsiėmimų bei pačių procedūrų užsiėmimų laiko trumpinimą ir skaidymą į kelias dalis.

Literatūra

1. European Centre for Disease Prevention and Control. (2022). COVID-19 situation update for the EU/EEA, as of 14 May 2022. Prieiga per internetą: <https://www.ecdc.europa.eu/en/cases-2019-ncov-eueea>
2. Jutzeler, C. R., Bourguignon, L., Weis, C. V., Tong, B., Wong, C., Rieck, B., ... Walter, M. (2020). Comorbidities, clinical signs and symptoms, laboratory findings, imaging features, treatment strategies, and outcomes in adult and pediatric patients with COVID-19: A systematic review and meta-analysis. *Travel Medicine and Infectious Disease*, 37, 101825.
3. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija. (2021). Atsistatyti po COVID-19 ligos jaučiant psichikos sveikatos sutrikimų simptomus gali padėti medicininė ir psichosocialinė reabilitacija. Prieiga per internetą: https://sam.lrv.lt/lt/naujienos/atsistatyti-po-covid-19-ligos-jauciant-psichikos-sveikatos-sutrikimu-simptomus-gali-padeti-medicinine-ir-psichosocialine-reabilitacija?fbclid=IwAR2UVmGcVNIGBjQEuITZOqZtZq6_R7v56CMYrC3HJVnr3nZxSTfBHIUcgu8
4. Salamanna, F., Veronesi, F., Martini, L., Landini, M. P., ir Fini, M. (2021). Post-COVID-19 Syndrome: The Persistent Symptoms at the Post-viral Stage of the Disease. A Systematic Review of the Current Data. *Frontiers in Medicine*, 0, 392.
5. World Health Organization. (2021). Coronavirus disease (COVID-19). Prieiga per internetą: https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1

TĖVŲ, AUGINANČIŲ VAIKUS SU DAUNO SINDROMU, PATIRTYS UGDANT SAVARANKIŠKUMĄ

Viktorija Kuraitė

*Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Evelina Lamsodienė

Ivadas

Pasaulyje yra apie 8 milijonai žmonių, turinčiųjų DS. Kiekvienas iš tų vaikų turi vystymosi sunkumų ir vienas iš svarbiausių uždavinių yra pasiekti, kad tokie vaikai būtų savarankiški (Kózka, Przybyła-Basista, 2018).

Savarankiškumas yra kartu ir autonomijos, ir pasitikėjimo jausmas, susijęs su gebėjimu atlikti užduotis be kitų pagalbos. Savarankiškumas yra kompleksiškas, daugiafunkcis reiškinys, kuris skirtingai pasireiškia individų su DS tarpe (Santoro ir kt., 2022).

Pagrindiniai abilitacijos tikslai, vykdant ją su vaikais, turinčiais DS yra maksimaliai skatinti jų savarankiškumą kasdieninėse, laisvalaikio ir mokymosi srityse bei gerinti jų raidą, taip sudarant sąlygas jiems dalyvauti visuomeninėje veikloje ir realizuoti save bei savo poreikius. DS lemia, socialinių ir praktinių gebėjimų ribotumą, kuris mažina vaiko savarankiškumo lygį. Tai reiškia, kad vaikas nuo kūdikystės vystysis lėčiau (Gameren-Oosterom ir kt., 2011). Tam turi būti skiriama daug dėmesio ir suteikiamas kokybiškas savarankiškumo ugdymas.

Visam šitam daugiausia įtakos turi tėvai, kurie parenka savo vaikui tikslus, ugdo jų savarankiškumą namuose, įtraukia į mokymosi veiklą ir pagal poreikius bei galimybes įtraukia į reabilitacijos veiklą, kurioje didelę reikšmę, turinčių DS vaikų, savarankiškumo ugdymui turi ir ergoterapeutas, savo ruožtu skatinantis gyvenimui būtinus įgūdžius.

Tyrimo tikslas: atskleisti tėvų, auginančių vaikus su DS, patirtis ugdant jų savarankiškumą.

Tyrimo uždaviniai: 1) Nustatyti tėvų, auginančių vaikus su Dauno sindromu, patirtis ugdant jų savarankiškumą kasdieninėse veiklose. 2) Iškirti tėvų, auginančių vaikus su Dauno sindromu, patirtis ugdant jų savarankiškumą mokymosi veiklose. 3) Nustatyti tėvų, auginančių vaikus su Dauno sindromu, patirtis ugdant jų savarankiškumą laisvalaikio veiklose.

Raktiniai žodžiai: savarankiškumas, Dauno sindromas.

Metodologija

Tyrimė taikyta kokybinė tyrimo strategija. Tyrimo duomenys renkami naudojant pusiau struktūrizuotą interviu metodą. Interviu sudaro 25 pagrindinių atviro tipo klausimų suskirstytų į taip, kad apimtų tiek

savarankiškumo klasimus kasdieninėje, tiek laisvalaikio ir mokymosi veiklose, taip pat buvo užduodami papildomi klausimai, kilę tyrėjui interviu metu. Tyrimo duomenų analizei taikyta turinio analizė. Analizuojami garso įrašai ir tyrėjo užrašai. Rezultatai pateikiami cituojant informantų išsakytas mintis.

Rezultatai

Gauti rezultatai parodė, kad asmenys auginantys ar globojantys vaikus, turinčius Dauno sindromą susiduria su problemomis ugdant jų savarankiškumą kasdieninėse ir mokymosi veiklose. Kasdieninėje veikloje tėvams, augintiems DS turintį vaiką kyla sunkumų su vaikų savipriežiūros įgūdžiais, savarankiškumo mokymu namuose, todėl dažniausiai šiose veiklose tėvai imasi priemonių padedant įveikti šias veiklas, įvardijama, kad dėl kai kurių savarankiškumo problemų tenka naudoti pagalbos priemones jų rutinoje. Mokymosi veiklose tėvų patirtys atsiskleidžia renkant ugdymo įstaigą, tiek papildomus užsiėmimus, tėvai skiria nemažai darbo ir laiko renkant savo vaikams tinkamiausias terapijas, jiems svarbus finansinis kompensavimas ir paslaugų patikimumas. Laisvalaikio veikloje didelių sunkumų nekylo, tėvų patirtys šioje veikloje pasireiškia tuo, kad savo vaikus turinčius negalią vedasi ir leidžia visur, kur eina ir jie, na, o vaikai puikiai įsitraukia į kartu leidžiamą laiką nesukeldami didelių problemų.

Išvados

1. Kasdieninėse veiklose tėvams, augintiems Dauno sindromą turinčius vaikus, kyla sunkumų su vaikų savarankiško valgymo, naudojimosi tualetu, namų ruošos, savipriežiūros įgūdžiais.
2. Mokymosi veiklose, tėvai, auginantys DS turintį vaiką, susiduria su sunkumais renkant ugdymo įstaigą. Finansiniai sunkumai ir informacijos stoka riboja papildomų terapijų ar paslaugų pasirinkimą.
3. Tėvai, auginantys vaiką turintį DS, skatina laisvalaikio leidimą socialiniame ir visuomeniniame gyvenime. Vaikai noriai įsitraukia į laisvalaikio praleidimo būdus.

Literatūra

1. Kózka, A., Przybyła-Basista, H. (2018). Perceived stress, ego-resiliency, and relational resources as predictors of psychological well-being in parents of children with Down syndrome. *Health Psychology Report*. 6(1): 50-59. Prieiga per duomenų bazę EBSCOhost: <http://search.ebscohost.com>.
2. Santoro, SL., Hendrix, J., White, N., Chandan, P. (2022). Caregivers evaluate independence in individuals with Down syndrome. *American journal of medical genetics. Part A [Am J Med Genet A]* Prieiga per duomenų bazę EBSCOhost: <http://search.ebscohost.com>.
3. Gamarren-Oosterom HB, Fekkes M, Buitendijk SE, et al. (2011). Development, problem behavior, and quality of life in a population based sample of eight-year-old children with Down syndrome. *PLoS One*. ;6:e21879

EMOCINĖS MITYBOS ĮTAKA KASDIENĖMS VEIKLOMS

Rosita Lukošiuotė, Laurynas Zinkevičius

*Ergoterapijos studijų programa
Kauno kolegija*

Darbo vadovas (-ė) – Milda Gintilienė
Darbo konsultantas (-ė) – dr. Daiva Baltaduonienė

Įvadas

Kada žmogus tampa alkanu? Paprastas cukraus kiekio kraujyje sumažėjimas gali tapti sudėtinga emocine reakcija, apimančia fiziologijos, asmenybės ir aplinkos sąveiką (MacCormack, Lindquist, 2019). Sveikų maisto produktų vartojimas yra susijęs su didesniu įsitraukimu į darbą (Virtanen ir kt., 2022). Ar kasdienis maisto vartojimas turi ryšį su įsitraukimu į veiklas? Tyrimo problema. Kokia emocinės mitybos įtaka asmens kasdienėms veikloms? Tikslas: teoriniu aspektu apžvelgti mokslinę literatūrą, nagrinėjančią emocinės mitybos įtaką kasdienėms veikloms.

Raktiniai žodžiai: kasdienės veiklos, mityba, gyvenimo būdas.

Metodologija

Atlikta mokslinės literatūros analizė. Paieška buvo vykdyta *Google Scholar* duomenų bazėje, kurioje buvo naudojami raktiniai žodžiai ir jų kombinacijos. Mokslinių publikacijų paieška vyko nuo 2022-04-01 iki 2022-05-01. Atmetimo kriterijai: straipsniai neprieinami pilnu tekstu, parašyti ne anglų kalba, straipsniai senesni nei 2012 m., tyrimai savo turiniu neatitinkantys nagrinėjamos temos.

Rezultatai

Atlikus paiešką duomenų bazėje iš viso buvo rastos 73 publikacijos, tačiau tik 6 publikacijos atitiko numatytus atrankos kriterijus. Emocinis valgymas tai veiksmas, atsirandantis reaguojant į kai kurias emocines būsenas. Apibrėžiamas kaip atsakas į įvairias neigiamas emocijas, tokias kaip nerimas, depresija, pyktis ir vienatvė. Mokslinėje literatūroje yra įvairių nuomonių apie tai, kaip emocijos veikia valgymo elgesį. Dažnai pažymima, kad liūdnos emocinės būsenos labiau skatina valgymą, lyginant su laiminga būsena. Kitose studijose teigiama, kad teigiamos emocijos atvirkščiai - skatina maisto vartojimą (Serin, Şanlıer, 2018). Visa tai turi įtakos ir asmens kasdienėms veikloms.

Atlikta analizė parodė, kad dažnas sveikų maisto produktų vartojimas yra susijęs su didesniu įsitraukimu į darbą, nepaisant ir nesveikų maistinių medžiagų vartojimo (Virtanen ir kt., 2022).

Išvados

1. Dažnai sveiko maisto produktų vartojimas teigiamai susijęs su asmenų įsitraukimu į produktyvią veiklą.
2. Kasdienis sveiko maisto vartojimas turi teigiamą ryšį įsitraukimui į veiklas nepriklausomai nuo amžiaus, išsilavinimo, finansinės padėties ir fizinio aktyvumo.
3. Vartojant sveiką maistą gerėja emocinė savijauta.

Literatūra

1. MacCormack, J. K., & Lindquist, K. A. (2019). Feeling hangry? When hunger is conceptualized as emotion. *Emotion* (Washington, D.C.), 19(2), 301–319. <https://doi.org/10.1037/emo0000422>
2. Virtanen, J., Penttinen, M. A., Laaksonen, M., Erkkola, M., Vepsäläinen, H., Kautiainen, H., & Korhonen, P. (2022). The Relationship between Dietary Habits and Work Engagement among Female Finnish Municipal Employees. *Nutrients*, 14(6), 1267. <https://doi.org/10.3390/nu14061267>
3. Serin, Y.; Şanlıer, N. (2018). Emotional eating, the factors that affect food intake, and basic approaches to nursing care of patients with eating disorders. *Journal of Psychiatric Nursing*. 9 (2), 135-146.

STUDENTŲ POŽIŪRIS Į STUDIJŲ SAVARANKIŠKUMĄ SKATINANČIŲ PRIEMONIŲ TAIKYMĄ BIOMEDICINOS STUDIJOSE

Augustė Česnauskaitė, Austė Gintilaitė

*Medicinos studijų programa
Lietuvos sveikatos mokslų universitetas*

Darbo vadovas (-ė) – Ramunė Česnauskienė

Įvadas

Nuolatinės reformos sveikatos priežiūros sistemoje, spartus technologijų įsitvirtinimas medicinoje kelia specialistui nuolatinės savišvietos, savarankiškumo bei profesinio pasirengimo poreikį, kurį turi tenkinti aukštosios mokyklos (2). Užtrukęs karantinas visus studijuojančius perkėlė į nuotolinį mokymąsi. Tai suteikė besimokantiejiems galimybę savarankiškai planuoti mokymosi procesą, mokymosi visą gyvenimą kontekste (3). Ugdymo procese, panaudojant įvairias priemones, studentai skatinami savarankiškai išsikelti mokymosi tikslus, sukaupti turinį ir įvertinti savo pasiekimus, kurie studento savarankiško mokymosi veikloje vertinami per savirefleksiją (1). Tuo tarpu biomedicininės studijos dėl savo intensyvumo ir atsakingumo skatina rinktis efektyviausias priemones, jų poveikį nustatant studentų vertinimu.

Tyrimo problema: Su kokiomis savarankiško studijavimo problemomis susiduria studentai? Tikslas: nustatyti studentų požiūrį į studijų savarankiškumą skatinančias priemones, naudojamas biomedicinos studijose.

Uždaviniai: 1. Išsiaiškinti studentų naudojamus mokymo/si metodus savarankiškam studijavimui. 2. Išsiaiškinti studentų biomedicinos studijose taikomas savarankiškumą skatinančias priemones.

Raktiniai žodžiai: biomedicinos studijos, savarankiškas mokymasis, studijavimo metodai.

Metodologija

Buvo taikytas kiekybinis tyrimo metodas. Duomenims rinkti sudaryta kelių pakopų anketa, vertinanti studentų požiūrį į savarankiškumą skatinančias priemones, naudojamas biomedicinos studijose: I. Gebėjimas įsivertinti savo pasiekimus. II. Įvertinti dėstytojo paramą t. y. informaciją apie dalyko, temos tikslus, ryšį su būsima profesija. III. Siekta nustatyti mokymo metodus, kurie naudingi dalykų žinių įsisavinimui. IV. Sužinoti metodus, skatinančius studentų savarankiškumą studijose.

Tyrimas atliktas nuotoliniu būdu. Tyrime dalyvavo 75 pirmo kurso studentai iš skirtingų aukštųjų mokyklų biomedicinos programų.

Rezultatai

Dalykų pasiekimus gerai vertino 61 proc. studentų, tačiau nesugebėjo įvertinti savo pasiekimų net 14 proc. studentų. Savarankiško darbo tikslus išsikelti, naudojantis dėstytojo pateikta informacija apie dalyko, temos tikslus, geba apie 70 proc. studentų. Dviems trečdaliams respondentų svarbi dėstytojo vykdoma kontrolė, vertinimas – 85 proc. studentų. Aktyvius mokymo metodus rinkosi dauguma studentų (80 proc.). Diskusiją laiko priimtina 60 proc. studentų. Studentai nurodė, kad jų savarankiškumą labiausiai skatina atvejo analizė; mažiausiai reikšminga veikla – literatūros analizė, individualūs rašto darbai. Įvaldyti naują dalyko turinį geriausiai studentams padeda interaktyvi medžiaga (video filmai, interaktyvios programos, mobiliosios programėlės), mokomieji modeliai.

Išvados

1. Studentai nurodė, kad jų savarankiškumą labiausiai skatina atvejo analizė, diskusija; mažiausiai reikšminga veikla – literatūros analizė, individualūs rašto darbai.
2. Biomedicinos studijose studentų taikomos savarankiškumą skatinančios priemonės – interaktyvi medžiaga (video filmai, interaktyvios programos, mobiliosios programėlės), mokomieji modeliai.

Literatūra

1. Bagdonas, A., Sadauskienė, R. (2017). Studentų adaptacijos ypatumai mokymosi įstaigoje. Prieiga per internetą: <http://dspace.kauko.lt/handle/1/1115>.
2. Balkevičius, M. Mokymo priemonių samprata ir reikšmė probleminiame mokyme [žiūrėta 2022 rugs 27]; Available from: www.emokykla.lt
3. Žibėnienė, G., Indrašienė, V. (2017). Šiuolaikinė didaktika. Prieiga per internetą: https://www.registrucentras.lt/bylos/dokumentai/literatura/Gintaut%C4%97%20%C5%BDib%C4%97%20nien%C4%97%20Valdon%C4%97%20Indra%C5%A1ien%C4%97_Siuolaikine%20didaktika.pdf

Užsakymas I-2408.
Išleido Kauno kolegijos Reklamos ir medijų centras,
Pramonės pr. 20, 50468 Kaunas